

Fides

KATOLINEN HIIPPAKUNTALEHTI • KATOLSKT STIFTSBLAD • CATHOLIC DIOCESAN MAGAZINE • No. 3 • 13.6.2025

Habemus Papam! s. 7-16

Fides

Katolinen hiippakuntalehti

Katolskt stiftsblad

Vuosi 2024
87. vuosikerta
ISSN 0356-5262

Päätoimittaja/Huvudredaktör

Marko Tervaportti

AD Petri Kovács

Toimitus / Redaktion

Katolisen kirkon viestintä
Rehbinderintie 21
00150 Helsinki

E-mail fides@katolinen.fi

Puh./tel. 040 753 1713

Internet fides.katolinen.fi

Painettu paperilehti (P) 4 kertaa vuonna
2025, muut digiversiona verkossa
osoitteessa fides.katolinen.fi

Ilmestymisen 2025 (alustava)

No	DL	ilm.	vko
1 P	20.1.	14.2.	7
2	21.3.	11.4.	15
3 P	19.5.	13.6.	24
4 P	21.7.	15.8.	33
5	19.9.	10.10.	41
6 P	17.11.	12.12.	50

Ilmestyy 6 kertaa vuonna 2025, joista
4 paperista (P) lehteä postitetaan
kaikkiin katolisiin koteihin veloituksetta.
Tilauttuna hinta 20 €, ulkomaille 25€.

Utkommer 2025 med 6 nummer årligen,
4 tryckta (P), 6 online. Prenumeration 20 €,
till utlandet 25 €.

Tilausmaksut laskutetaan tilauksen
tehneiltä sähköpostilla tai paperisella
laskulla. Lehti lähetetään veloituksetta
automaattisesti kaikkiin katolisiin koteihin.

Osoitteenmuutokset

info@katolinen.fi tai
katolinen.fi/osoitteet

Painopaikka

Premedia Helsinki Oy

Vapaaehtoinen lehtimaksu

Voit tukea Fideksen julkaisemista ja
muuta rahankeräyskohteita hiippakunnan
kotisivun kautta osoitteessa katolinen.
fi/lahjoita. Pääset lahjoitussivulle myös
osoittamalla älypuhelimesi kameralla
oheista QR-koodia.

Kahden paavin kevät

Paavi Franciscuksen kuolema ja uuden paavi Leon valinta toivat pääsiäiseemme tänä toivon riemuvuotena aivan erityisen ulottuvuuden. Pietarinkirkon aukio hautajais- ja virkaanastujaismessuineen sekä Sikstiiniläiskappelin savupiippu saivat osakseen lähes käsittämättömän laajaa huomiota. Kuka voi vielä väittää, että uskonnolla, kirkolla, ei olisi enää mitään merkitystä? Kyllä sen sanomaan kiinnitetään huomiota laajemminkin kuin vain maailman 1,4 miljardin katolilaisen keskuudessa.

Paavien vaihtuessa esitetään aina kysymyksiä: Kuinka lähellä edellistä paavia uusi paavi on? Mitä hän aikoo tehdä, mitä muuttaa, mitä tehdä toisin. Mitkä ovat hänen painotuksensa? Näihin kysymyksiin ei ole koskaan yksinkertaista vastausta. Syitä on useita, mutta ainakin kaksi on hyvä tiedostaa:

Ensinnäkin se, että kun uutta paavia valitaan, aika on eri kuin edellisellä kerralla. Konklaavin jäsenistä monet ovat vaihtuneet. Maailman ja kirkon tila, ympäröivä todellisuus, on ehtinyt jo muuttua edellisestä kerrasta. Joka kerralla tarvitaan erilaista paavia, paimenta ja johtajaa, uskonnollista auktoriteettia. *Toisekseen* uutta paavia ei ensi sijassa valita edeltäjänsä seuraajaksi, vaan ensimmäisen paavin, pyhän apostoli Pietarin seuraajaksi. Tätä seikkaa korostivat konklaavin jälkeen monet kardinaalitkin. Tiettyssä mielessä jokaisessa paavinvaalissa palataan siis aina kirkon alkuperäiseen, jotta pysyttäisiin uskollisena juuri sille lähetystehdäville, jonka Kristus antoi apostoleille ja erityisesti pyhälle Pietarille.

Spekuloida voidaan loputtomasti paavin valitsijoiden motiveista. Vaikuttiko valintaan se, että paavi Leo on kotoisin Yhdysvalloista? Tuskin. Parhaan vastauksen kaikenlaisiin salaliittoteorioihin ja poliittisiin peleihin antoi pian konklaavin jälkeen maailman nuorin kardinaali, Australian ukrainalaiskatolisen kirkon piispa Mykola Bychok CSSR. Hänen mukaansa mielikuvissa tai elokuviissa ei juuri koskaan tulla lähelle oikeaa konklaavia, sillä todellisuudessa kardinaalien yhteisellä rukouksella on konklaavissa keskeinen asema. Yhteinen rukous – siinä on varmasti selitys myös siihen, että kardinaalit ehkäpä nopeammin kuin osattiin ennustaa onnistuivat valitsemaan uuden paavin jo konklaavin neljännellä äänestyskierroksella.

Jokainen paavi tuo pyhän Pietarin istuimelle oman persoonansa, oman karisman ja omat kokemuksensa. Hän antaa itsensä kokonaan Jumalan ja kirkon käyttöön. Vähitellen mekin opimme tuntemaan uuden pyhän isämme ajattelua ja opetusviran painopisteitä, josta toki jo olemme saaneet esimakua, niin kuin tämän lehden sivuilla voimme lukea. Ehkäpä tärkein lause kuitenkin on tämä: "[kirkon] todellinen auktoriteetti on Kristuksen rakkaus." Sitä rakkautta jokainen paavi on kutsuttu julistamaan.

M. Tervaportti

Fideksen toimitus toivottaa virkistävää kesää kaikille lukijoillemme!

Pääkirjoit

Sisälllys

- 2 Pääkirjoitus
- 3 Hiippakuntajuhla 2025
- 4 Uutisia ja ajankohtaista
- 6 Sunnuntait ja juhlapyhät
Rukouksen apostolaatti
- 7 Paavi Leo XIV – elämäkerta
- 10 Paavi Leo XIV:n
virkaanastujaissaarna
- 12 Uusi paavi, uusi toivo – piispa
Raimon haastattelu
- 14 Kuolemaa seuraa uusi elämä
- 17 Rogito – asiakirja pyhän isän
Franciscuksen lempeästä
poisnukkumisesta
- 19 Piispa Raimon saarna paavi
Franciscuksen sielunmessussa
- 21 Kardinaali Arborelius:
Franciscus – in memoriam
- 24 Tilinpäätös 2024
- 26 Paavi ja tekoäly
- 29 Olavi: Seurakunta elää – ja kasvaa
- 30 Raamatun naisia
- 33 Den kristna familjen i dag
- 34 Caritas-kuulumiset
- 36 Seurakunnat ja ohjelmat
- 40 Oi iäinen totuus, oi tosi rakkaus,
oi rakas iäisyys

UUTISIA JA AJANKOHTAISTA

Hiippakunnan yhteinen juhla

Hiippakuntajuhla järjestetään tänä vuonna Lohjalla lauantaina 16.8.2025 klo 11. Pyhän Laurin kirkossa vietettävän messun jälkeinen ohjelma on Vivamossa (Vivamontie 2, 08200 Lohja).

Messun yhteydessä Helsingin piispa Raimo Goyarrola vihkii papiksi hiippakunnan pappiskandidaatin, diakoni Chien Nguyenin. Vietnamsissa syntynyt Chien saapui Suomeen perheineen vuonna 2006. Oulun Ammattikorkeakoulussa opiskeltuaan hän aloitti pappisopinnot vuonna 2015 ja palasi Suomeen alkuvuodesta 2024. Hänet vihittiin diakoniksi 4.1.2025 ja hän toimii pastoraalisessa työssä Tampereen seurakunnassa.

Lounaasta pyydetään pieni korvaus. Ilmoittautuminen omaan seurakuntaan, myös niiltä, jotka tulevat omalla autolla.

Stiftsfesten ordnas i år i Lojo lördagen den 16 augusti 2025 kl 11. Mässan firas i S:t Lars kyrka, och efteråt fortsätter programmet i Vivamo (Vivamovägen 2, 08200 Lojo).

Under mässan vigs stiftets prästkandidat, diakon Chien Nguyen, till präst av biskop Raimo Goyarrola. Chien föddes i Vietnam och kom till Finland med sin familj år 2006. Efter att ha studerat vid yrkeshögskolan i Uleåborg började han sina präststudier 2015 och återvände till Finland i början av 2024. Han vigdes till diakon den 4 januari 2025 och arbetar i pastoral tjänst i Tammerfors församling.

För lunchen uppbärs en liten avgift. Anmälan sker till den egna församlingen – också för dem som kommer med egen bil.

The Diocesan Feast will take place this year in Lohja on Saturday, August 16, 2025 at 11 am. After the Mass in the Church of St. Lawrence, the program will continue at Vivamo (Vivamontie 2, 08200 Lohja).

During the Mass, Bishop Raimo Goyarrola of Helsinki will ordain Deacon Chien Nguyen to the priesthood. Born in Vietnam, Chien arrived in Finland with his family in 2006. After studying at the Oulu University of Applied Sciences, he began his priestly formation in 2015 and returned to Finland in early 2024. He was ordained a deacon on January 4, 2025, and is currently serving in pastoral ministry in the Tampere parish.

A small fee will be charged for lunch. Registration takes place through your own parish, also for those arriving by private car.

Ekumeeninen pyhiinvaellus Nikeaan

Suomen Ekumeeninen Neuvosto järjesti 19.–26. toukokuuta 2025 pyhiinvaellusmatkan Turkkiin Nikean ensimmäisen ekumeenisen kirkolliskokouksen 1700-vuotisjuhlavuoden kunniaksi. Matka suuntautui historiallisiin paikkoihin, erityisesti Nikeaan (İznik) ja Konstantinopoliin (Istanbul), ja siihen osallistui edustajia useista kirkkokunnista. Matkan johtajina toimivat Emil Anton, ortodoksinen rovasti Heikki Huttunen ja piispa Raimo Goyarrola.

Pyhiinvaellus huipentui 25.5. ekumeeniseen liturgiaan Konstantinopolin ekumeenisen patriarkanin pääkirkossa, Pyhän Georgioksen katedraalissa. Palveluksen jälkeen patriarkka Bartolomeos esitti tervehdysspuheen, jossa hän korosti Nikean kirkolliskokouksen pysyvää merkitystä kirkkojen yhteyden etsimisessä. Hänen mukaansa kristillinen teologia on kuin alaviite Nikealle, ja "Nikean hengen" tulisi jälleen sytyttää kristillinen sanoma maailmassa.

Piispa Raimo ja arkkipiispa Elia osal-

Kuva Emil Anton

listuivat yhdessä myös patriarkka Bartolomeoksen tarjoamaan lounaaseen sekä ekumeenisiin tapaamisiin. Vierailu heijasteli kristittyjen välistä veljeyttä ja yhteistä kut-

sua todistaa apostolista uskoa tässä ajassa – Nikean hengessä ja ykseyttä etsien.

KATT / SEN / ort.fi

Paavi Franciscuksen sielunmessu Helsingissä

Helsingin piispa Raimo Goyarrola vietti hiippakunnan papiston kanssa juhlallisen sielunmessun paavi Franciscuksen kuoleman johdosta lauantaina 3.5.2025 Mikael Agricolan kirkossa Helsingissä. Messuun osallistui useita satoja katolilaisia ja monia muita paavi Franciscusta muistelemaan tulleet ihmisiä, parikymmentä diplomaattikunnan edustajaa ja muun muassa kesäkuussa Helsingin pormestarina aloittava Daniel Sazonov.

Messussa seurattiin pääosin paavin varsinaisen hautajaismessun tekstejä ja rukouksia, musiikista vastasi Marian seurakunnan Chorus Sanctae Mariae Ann-Catrin Weckströmin johdolla isä Martti Savijoen SCJ toimiessa urkurina. Piispa Raimon saarna on luettavissa tässä lehdessä sivulla 19.

Messun jälkeen messuvieraat siirtyivät Agricolan kirkon kryptaan kirkkokahveille.

Kuva Alexandra Lahti-Nuuttila

Suuri kiitos kuuluu myös Helsingin tuomio-kirkkoseurakunnalle, joka ystävällisesti an-

toi kirkon ja kryptan katolisen kirkon käyttöön tätä tilaisuutta varten. KATT

Nikea 1700-vuotta -seminaari Turussa

Kuva: SEN / Hanna Lehto

Turun tuomiokirkkoon kokoontuttiin 9.5.2025 ekumeeniseen juhla-jumalanpalvelukseen Nikean kirkolliskokouksen ja uskontunnustuksen 1700-vuotisjuhlan merkeissä. Jumalanpalveluksen toimittavat arkkipiispa Tapio Luoma (Suomen ev.lut. kirkko), arkkipiispa Elia (Suomen ortodoksinen kirkko), piispa Raimo Goyarrola, (Katolinen kirkko Suomessa), Suomen vapaakristillisen neuvoston puheenjohtaja Kauko Uusila (Suomen heluntaikirkko), assistant chaplain Mika KT Pajunen (St Nicholas' Anglican Church), Suomen ekumeenisen neuvoston pääsihteeri Mayvor Wärn-Rancken, kirkkohera Mia Bäck Åbo svenska församlingista ja kappalainen Miika Ahola Turun ev.lut. tuomiokirkkoseurakunnasta.

Eri kirkkokuntien musiikkojen yhteistyön tuloksena päästiin musiikilliselle aikamatkalle eri kristillisiin musiikkiperinteisiin. Jumalanpalveluksessa kuultiin bysanttilaista kirkkomusikkia Panagiotis Panagiotakopouloksen esittämänä, Turun ortodoksisen kirkon kuoroa johtajanaan Pasi Torhamo, Schola Gregoriana Aboen-

sista johtajanaan Robert Paul, Turun Heluntaiseurakunnan Silta-kuoroa johtajanaan Lauri Rautiainen ja urkuri Markku Hietaharjua. Jumalanpalveluksessa saarnasi piispa Goyarrola.

Vuonna 2025 kristillisissä kirkoissa vietetään keisari Konstantinuksen vuonna 325 koolle kutsuman Nikean kirkolliskokouksen 1700-vuotisjuhlaa. Tuon kokouksen keskeinen anti on kristillisen kolminaisuususkon ja Jumalan Pojan ihmiseksi tulon ihmeen kiteyttäminen yhteiseen uskontunnustustekstiin. Nikean isät pyrkivät löytämään sellaiset sanat, jotka pystyisivät kattamaan Kristuksen syntymisen, kärsimyksen, kuoleman ja ylösnousemuksen koko salaisuuden. Odottaessaan hänen paluutaan kristittyjä kaikkialla kutsutaan todistamaan yhdessä tästä ylösnousemususkosta, joka on toivon ja ilon lähde, joka on tarkoitettu jaettavaksi maailman kaikkien kansojen kanssa.

Juhlapäivän yhteydessä järjestettiin myös ekumeeninen seminaari. Ensimmäisessä osiossa dosentti Anni Maria Laato käsitteli vuoden 325 konsiliin merkitys-

tä kirkon ykseyden kannalta. Kokouksessa laadittu uskontunnustus torjui areiolaisuuden ja määritteli Kristuksen jumaluuden koko kirkkoa sitovalla tavalla. Toisessa osiossa professori Olli-Pekka Vainio syventyi tunnustuksen teologiseen sisältöön. Hän korosti sen pysyvää merkitystä kristologian perustana ja kirkkojen välisen yhteyden mahdollistajana. Kolmannessa osiossa professori Kati Tervo-Niemelä tarkasteli uskontunnustusta nuorten näkökulmasta. Hän toi esiin sukupuolten väliset erot uskonnollisuudessa ja muistutti, että tunnustuksen on puhuteltava myös tämän ajan nuoria. Panelisteina olivat myös muun muassa piispa Raimo, Alpo Penttinen ja Emil Anton.

SEN / KATT

- Tallenteen Jumalanpalveluksesta voi katsoa Virtuaalikirkoissa osoitteessa <https://www.virtuaalikirko.fi/>, hakusana: ekumeeninen.
- Seminaariesitelmät on luettavissa osoitteessa [evl.fi](https://www.virtuaalikirko.fi/), hakusana: Nikea 1700 vuotta -seminaari.

15.6. (kirkkovuoden 11. sunnuntai)**Pyhä Kolminaisuus, juhlapyhä (III)**

1L Sananl. 8:22-31

Ps. 8:4-5, 6-7, 8-9. – 2a

2L Room. 5:1-5

Ev. Joh. 16:12-15

22.6. (kirkkovuoden 12. sunnuntai)**Kristuksen pyhän ruumiin ja veren juhla, juhlapyhä (IV)**

1L 1. Moos. 14:18-20

Ps. 110:1, 2, 3, 4. – 4bc

2L 1. Kor. 11:23-26

Ev. Luuk. 9:11b-17

27.6. perjantai, Jeesuksen pyhä sydän,**juhlapyhä**

1L Hes. 34:11-16

Ps. 23:1-3a, 3b-4, 5, 6. – 1

2L Room. 5:5b-11

Ev. Luuk. 15:3-7

Pyhät apostolit Pietari ja Paavali, juhlapyhä**28.6. illalla aaton messu**

1L Ap.t. 3:1-10

Ps. 19:2-3, 4-5b. – vrt. 5a

2L Gal. 1:11-20

Ev. Joh. 21:15-19

29.6. sunnuntai, juhlapyhän messu (I)

1L Ap.t. 12:1-11

Ps. 34:2-3, 4-5, 6-7, 8-9. – 5b

2L 2. Tim. 4:6-8, 16-18

Ev. Matt. 16:13-19

6.7. kirkkovuoden 14. sunnuntai (II)

1L Jes. 66:10-14c

Ps. 66:1-3a, 4-5, 6-7a, 16+20. – 1

2L Gal. 6:14-18

Ev. Luuk. 10:1-12, 17-20 tai Ev. Luuk. 10:1-9

13.7. kirkkovuoden 15. sunnuntai (III)

1L 5. Moos. 30:10-14

Ps. 69:14+17, 30-31, 33-34, 36ab+37. – vrt. 33

tai Ps. 19:8, 9, 10, 11. – 9a

2L Kol. 1:15-20

Ev. Luuk. 10:25-37

20.7. kirkkovuoden 16. sunnuntai (IV)

1L 1. Moos.18:1-10a

Ps. 15:2-3a, 3bc-4ab, 5. – 1a

2L Kol. 1:24-28

Ev. Luuk. 10:38-42

27.7. kirkkovuoden 17. sunnuntai (I)

1L 1. Moos. 18:20-32

Ps. 138:1-2a, 2b+3, 6-7ab, 7c-8. – 3a

2L Kol. 2:12-14

Ev. Luuk. 11:1-13

3.8. kirkkovuoden 18. sunnuntai (II)

1L Saarn. 1:2, 2:21-23

Ps. 90:3-4, 5-6, 12-13, 14+17. – 1

2L Kol. 3:1-5, 9-11

Ev. Luuk. 12:13-21

10.8. kirkkovuoden 19. sunnuntai (III)

1L Viis. 18:6-9

Ps. 33:1+12, 18-19, 20+22. – 12b

2L Hepr. 11:1-2, 8-19 tai 2L Hepr. 11:1-2, 8-12

Ev. Luuk. 12:32-48 tai Ev. Luuk. 12:35-40

Hiippakunnan ordoon ja messun lukukappaleihin voi tutustua osoitteessa katolinen.fi/lukukappaleet-hiippakunnan-ordosta

Rukouksen apostolaatti

Kesäkuun 2025 rukouksen apostolaatin palsta

Ahavti Israel” Minä rakastin Israelia. Minä rakastan sinua. Jokainen meistä tietää, kuinka tärkeä on kuulla, että joku rakastaa juuri minua. Ei riitä, että kuulemme sen kerran; meidän on tarve kuulla nämä sanat aina uudelleen; erityisesti silloin kun meistä näyttää siltä, ettei kukaan rakasta meitä. Saattaa olla, että ihminen, joka monta vuotta on asunut meidän vierellämme, ei osoita meille merkkejäkään rakkaudesta. Silloin on kuin hunajaa sydämellemme kuulla Jumalan rakkaudentunnustus: ”Rakastan sinua”.

Erityisesti kun meillä on vaikeuksia, meidän olisi hyvä saada monta kertaa kuulla nämä sanat ”Minä rakastan sinua”. Tarvitsemme paitsi sanoja myös tekoja. Emme halua vain tietää, että joku rakastaa meitä, vaan haluamme rakastaa ilman pelkoa. Jumala pitää meistä huolen. Hän sanoo profeetta Hoosean kautta: ”Lempeästi, rakkauden köysin minä vedin sitä luokseni. Niin kuin mies syöttäessään juhtaansa nostaa ikeen sen niskasta, niin minä käännyn Efraimin puoleen ja annoin sen syödä.” (Hoos. 11:4-5) Jumala haluaa usein sanoa, että hän rakastaa meitä, koska niin usein me emme koe olevamme rakastettuja. Joskus jo viisitoista minuuttia messun jälkeen meissä herää kysymys: ”Onko olemassa joku, joka rakastaa minua? Meillä on tarve mahdollisimman usein kuulla sanat: ”Rakastan sinua”.

Jeesuksen Pyhä Sydän sykkii niin kuin ihmissydän. Joka kerta kun se tykittää, se sanoo meille myös: ”Rakastan sinua”. Jumalan sydän on ikuinen eli meidän ei tarvitse kantaa huolta, että jonakin päivänä tämä rakkaus loppuisi. Me käymme kirkossa, luemme Raamattua, kuulumme erilaisiin ryhmiin, koska haluamme, että olemme rakastettuja lapsia. Monta kertaa elämässämme koemme vaikeuksia, joiden tähden kysymme: ”Onko Jumala minua vastaan? tai onko Jumala välinpitämätön?” Me tarvitsemme uskon Jeesuksen Pyhään Sydämeen, joka sanoo meille: ”Rakastan sinua”.

Jeesus kuoli puolestamme ja Jumala antoi anteeksi kaikille. Jeesuksen kyljestä ja haavasta vuoti verta ja vettä, se oli armoa ja ne olivat armon merkkejä. Jumalalla on jokaiselle ihmiselle pelastustie. Se on tie, jota pitkin voin tulla takaisin hänen luokseen, vaikka olisin syntinen ihminen. Kuulemme monien sanovan meillekin, ettei Jumalaa ei ole olemassa. Siksi me rukoilemme, että meillä olisi usko siihen, että meillä on taivaassa Isä. Ehkä emme aina usko Jumalaan, mutta hän uskoo meihin. Jumala luottaa meihin enemmän kuin me luotamme häneen.

isä Stanisław Zawilowicz SCJ

Rukoilkaamme...

Kesäkuu

- Rukoilemme sen puolesta, että jokainen meistä löytäisi lohdutuksen henkilökohtaisessa suhteessa Jeesukseen ja hänen pyhän sydämensä kautta oppisi tuntemaan myötätuntoa maailmaa kohtaan.

Juni

- Vi ber att var och en kan finna tröst i en personlig relation med Jesus och, genom Jesu Hjärta, lära oss att ha medkänsla med världen.

Heinäkuu

- Rukoilemme sen puolesta, että oppisimme jälleen valitsemaan elämän teitä ja hylkäämään kaiken, mikä vie meidät pois Kristuksesta ja evankeliumista.

Juli

- Vi ber att vi alltmer kan lära oss att urskilja olika vägar i livet och avvisar allt som leder oss bort från Kristus och Evangeliet.

Lisätietoa rukouksen apostolaatista ja ajankohtaiset rukousaiheet löytyvät osoitteesta: <https://katolinen.fi/pyha-isa-eli-paavi/paavin-rukousaiheet-eli-rukouksen-apostolaatti/>

Paavi Leo XIV – elämäkerta

Paavi Leo XIV:n – syntyjään Robert Francis Prevost – elämäkerta

Ensimmäinen yhdysvaltalainen paavi, lähes 70-vuotias. Hän valitsi nimekseen Leo XIV. Entinen Piispojen dikasterion prefekti valittiin paaviksi torstaina 8.5.2025 klo 18.07 [Italian aikaa], ja hän on historian 267. paavi.

Ennen valintaansa paavi Leo XIV:ksi kardinaali Robert Francis Prevost toimi Piispojen viraston eli dikasterion prefektinä. Hän on ensimmäinen pyhän Augustinuksen sääntökuntaan kuuluva paavi. Leo XIV on paavi Franciscuksen lisäksi ainoa paavi, joka on kotoisin Amerikoista. Toisin kuin edeltäjänsä Jorge Mario Bergoglio, 69-vuotias Robert Francis Prevost syntyi Pohjois-Amerikassa. Hän vietti useita vuosia lähetysaarnajana Perussa ennen kuin hänet valittiin augustinolaisten sääntökunnan yleisesimieheksi kahdeksi peräkkäiseksi kaudeksi.

Ensimmäinen paavi augustinolaissääntökunnasta

Uusi Rooman piispa syntyi 14. syyskuuta 1955 Chicagossa Illinoisin osavaltiossa Yhdysvalloissa ranskalais-italialaista syntyperää olevan Louis Marius Prevostin ja espanjalaista syntyperää olevan Mildred Martínezin lapseksi. Hänellä on kaksi veljeä: Louis Martín ja John Joseph.

Hän vietti lapsuutensa ja nuoruutensa perheensä kanssa ja opiskeli ensin augus-

Kuva Vatican Media

tinolaisien koulussa (Minor Seminary of the Augustinian Fathers) ja myöhemmin Villanovan yliopistossa Pennsylvaniassa, jossa hän suoritti vuonna 1977 matematiikan tutkinnon ja opiskeli myös filosofiaa.

Saman vuoden syyskuun 1. päivänä Prevost aloitti novisiaatin Saint Louisissa sijaitsevan augustinolaisten sääntökunnan (OSA) Chicagon Our Lady of Good Counsel -provinssissa ja antoi ensimmäiset lupauksensa 2. syyskuuta 1978. Elokuun 29. päivänä 1981 hän antoi ikuiset lupauksensa.

Tuleva paavi sai teologisen koulutuksensa Catholic Theological Union -seminaarissa Chicagossa. Esimiehet lähettivät hänet

27-vuotiaana Rooman Paavilliseen Angelicum-yliopistoon opiskelemaan kanonista oikeustiedettä.

Arkkipiispa Jean Jadot vihki hänet papiksi 19. kesäkuuta 1982 Roomassa Pyhän Monican augustinolaiskollegiossa. Arkkipiispa Jadot oli tuolloin Vatikaanin ei-kristittyjen sihteeristön puheenjohtaja. Sihteeristöstä tuli sitten Paavillisen uskontojenvälisen vuoropuhelun neuvosto ja on nykyään nimitään Uskontojenvälisen vuoropuhelun dikasterio.

Prevost valmistui yliopistosta (licenza) vuonna 1984, ja seuraavana vuonna, väitöskirjaansa valmistellessaan, hänet lähe-

tettiin augustinolaisten pitämään lähetyssseurakuntaan Chulucanasiin, Piuraan, Peruun (1985–1986). Vuonna 1987 hän puolusti väitöskirjaansa aiheesta ”Paikallisen priorin rooli pyhän Augustinuksen sääntökunnassa” ja hänet nimitettiin vastaamaan kutsumuksista ja lähetystyöstä sääntökunnan Mother of Good Counsel -provinssiin Olympia Fieldsissä, Illinoisissa (Yhdysvallat).

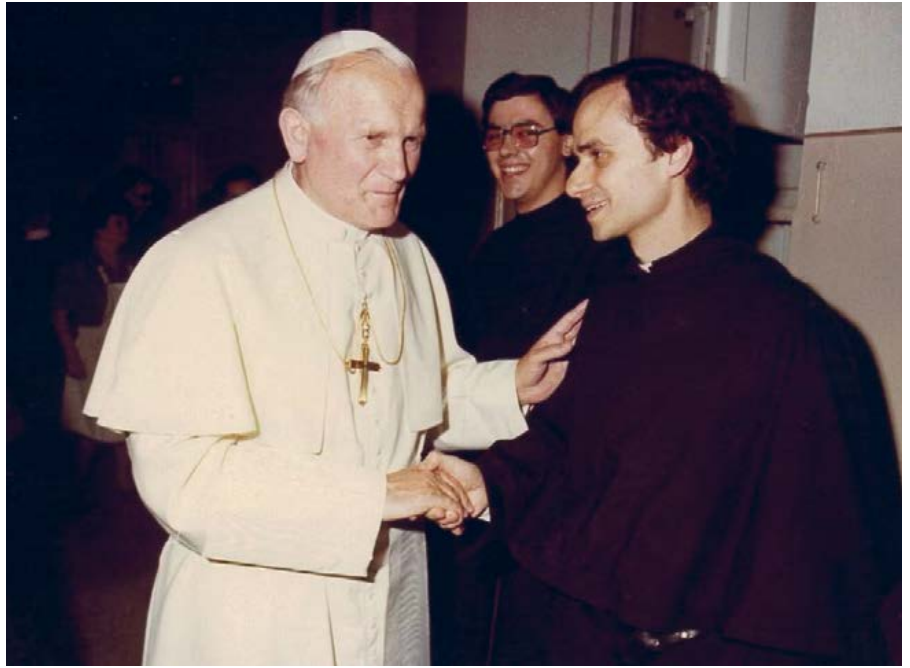
Lähetystyö Perussa

Seuraavana vuonna hän aloitti lähetystyön Trujillossa, myös Perussa, Chulucanasin, Iquitosin ja Apurímacin alueiden augustinolaisten yhteisen koulutushankkeen johtajana.

Yhdentoista vuoden ajan hän toimi yhteisön priorina (1988–1992), koulutuksesta vastaavana (1988–1998) ja luostarilupaukset antaneiden jäsenten ohjaajana (1992–1998) sekä Trujillon arkkihiippakunnassa oikeusvikaarina (1989–1998) ja kanonisen oikeuden, patristiikan ja moraaliteologian opettajana San Carlos y San Marcelon -seminaarissa. Samaan aikaan hänelle uskottiin myös pastoraalityö kaupunkin köyhällä esikaupunkialueella sijainneella Nuestra Señora Madre de la Iglesia -lähetyssasemalla, josta myöhemmin muodostui Santa Ritan seurakunta (1988–1999). Hän toimi myös Nuestra Señora de Montserrat -seurakunnan administraattorina vuosina 1992–1999.

Vuonna 1999 hänet valittiin Chicagossa sijaitsevan Mother of Good Counsel –augustinolaisprovinssin provinsiaaliksi, ja kaksi ja puoli vuotta myöhemmin augustinolaisten sääntökunnan yleiskapituli valitsi hänet koko sääntökunnan yleisesimeheksi ja vahvisti hänet vuonna 2007 tähän tehtävään toiseksi kaudeksi.

Lokakuussa 2013 hän palasi augustinolaisprovinssiinsa Chicagoon, jossa hän toimi Pyhän Augustinuksen luostarin formaatioesimiehenä, ensimmäisenä neuvonantajana ja provinsiaalivikaarina. Näitä tehtäviä hän hoiti siihen asti, kunnes paavi Franciscus nimitti hänet 3. marraskuuta 2014 perulaisen Chiclayon hiippakunnan apostoliseksi asiainhoitajaksi sekä Sufarin titulaaripiispaksi.

Hän otti vastaan hiippakunnan 7. marraskuuta apostolisen nuntiuksen, arkkipiispa James Patrick Greenin läsnäollessa, ja tämä vihki hänet piispaksi Pyhän Marian katedraalissa reilua kuukautta myöhemmin, 12. joulukuuta, Guadalupen Neitsyt Marian juhlapäivänä.

Hänen piispallinen mottonsa on ”In Illo uno unum” – sanat, jotka pyhä Augustinus lausui saarnassaan psalmista 128 selittäen, että ”vaikka meitä kristittyjä on monta, ai-noassa Kristuksessa me olemme yhtä”.

Perun Chiclayon piispa vuosina 2015–2023

Paavi Franciscus nimitti hänet 26. syyskuuta 2015 Chiclayon piispaksi. Maaliskuussa 2018 hänet valittiin Perun piispainkokouksen toiseksi varapuheenjohtajaksi ja hän toimi myös talousasioiden neuvoston jäsenenä sekä kulttuuri- ja koulutuskomission puheenjohtajana.

Vuonna 2019 paavi Franciscus nimitti hänet Papiston kongregaation jäsenek-

si (13. heinäkuuta 2019) ja vuonna 2020 Piispainkongregaation jäseneksi (21. marraskuuta). Saman vuoden huhtikuun 15. päivänä hänestä tuli perulaisen Callaon hiippakunnan apostolinen asiainhoitaja.

Piispojen dikasterion prefekti

Tammikuun 30. päivänä 2023 paavi kutsui hänet Roomaan Piispojen viraston prefektiksi ja Paavillisen Latinalaisen Amerikan toimikunnan puheenjohtajaksi sekä korotti hänet arkkipiispaksi.

Kardinaali vuonna 2023

Paavi Franciscus nimitti hänet kardinaaliksi vuoden 2023 syyskuun 30. päivänä pidetysissä konsistorissa ja teki hänestä Santa Monica degli Agostiniani -kirkon kardinaalidikonin. Hän otti kirkon virallisesti haltuunsa 28. tammikuuta 2024.

Viraston prefektinä hän osallistui paavin viimeisimmille apostolisille vierailuille sekä kirkon synodaalisuutta käsitelleen piispainsynodin 16. yleiskokouksen ensimmäiseen ja toiseen vaiheeseen, jotka pidettiin Roomassa 4.-29. lokakuuta 2023 ja 2.-27. lokakuuta 2024.

4. lokakuuta 2023 paavi Franciscus nimitti hänet jäseneksi Evankelioinnin virastoon (Ensimmäisen evankelioinnin ja uusien osakirkkojen osasto), Uskonopin virastoon, Idän kirkkojen virastoon, Papiston virastoon, Sääntökuntien ja apostolisen elämän yhteisöjen virastoon, Kulttuurin ja kasvatuksen virastoon sekä Lakitekstien virastoon. Lisäksi hänet nimitettiin Paavillisen Vatikaanivaltion komission jäseneksi.

Tämän vuoden helmikuun 6. päivänä argentiinalainen paavi korotti hänet kardiinaalipiispojen säätyyn ja myönsi hänelle suburbikaarisen Albanon titulaarikirkon.

Kolme päivää myöhemmin, 9. helmikuuta, hän vietti paavi Franciscuksen kanssa Pyhän Pietarin aukiolla asevoimien riemuvuoden kunniaksi messun, joka oli Toivon pyhiinvaeltajien riemuvuoden toinen suuri tapahtuma.

Edeltäjänsä viimeisimmän sairaalahoidon aikana Agostino Gemelli -sairaalassa Prevost johti 3. maaliskuuta Pyhän Pietarin aukiolla ruusukkorukouksen paavi Franciscuksen terveyden puolesta.

VIS / KATT

PAAVI LEO XIV:N VAAKUNAN SELITYS, 14.5. 2025

Heraldinen vaakunaselitys

Kilpi: Siniseen ja luonnonväriseen valkeaan vastalohkoisen kilven yläkentässä hopeinen lilja, alakentässä suljetusta luonnonvärisestä ruskeasta kirjasta nouseva punainen liekehtivä sydän, jonka lävistää punainen nuoli yläviistosta.

Kilven päällä hopeinen mitra, jossa kolme kultaista poikkiraitaa yhden kultaisen pystyraidan yhdistäminä, mitran nauhat punaisella vuorattuina ja kultaristillä koristettuja. Kilven takana ylöspäin ja ristikkäin kaksi avainta (pyhän Pietarin avaimet), oikea hopeinen ja vasen kultainen, joita yhdistää punainen nyöri.

Tunnuslause

IN ILLO UNO UNUM

Vaakunan vertauskuvallinen selitys

Pyhän isän Leo XIV:n vaakunan ylempi sininen kenttä tuo mieleen taivaan korkeudet ja sillä on myös mariaaninen merkitys, lilja puolestaan on perinteinen Neitsyt Marian symboli "Flos florum – kukkien kukka".

Toisessa, valkoisessa kentässä on augustinolaissääntökunnan tunnus, nuolen lävistämä liekehtivä sydän. Se symboloi Pyhän Augustinuksen sanoja hänen teoksistaan Tunnustuksia: "Sagittaveras tu cor meum charitate tua - Sinä olet haavoittanut sydäntäni rakkaudellasi". Tämä osa on kuulunut augustinolaisten tunnuksiin aina 1500-luvulta lähtien, vaikkakin erilaisina muunnelmina, kuten niin että mukana on kirja Jumalan sanan vertauskuvana, sanan, joka kykenee muuttamaan jokaisen ihmisen sydämen, niin kuin Augustinukselle itselleen kerrotaan tapahtuneen. Kirja muistuttaa myös niistä valaisevista kirjoituksista, jotka Armon Opettaja on lahjoittanut kirkolle ja ihmiskunnalle. Valkoinen (paavin vaakunassa norsunluunvärinen) on muidenkin uskonnollisten yhteisöjen tunnuksissa toistuva väri (paavin vaakunassa norsunluun sävyisenä) ja sitä voidaan pitää pyhyyden ja puhtauden vertauskuvana.

Tunnuslause "In Illo uno unum" ("Hänessä, joka on yksi, me olemme yhtä") muistuttaa niistä sanoista, jotka pyhä Augustinus lausui saarnassaan teoksen "Enarrationes in Psalmos", psalmia 128 koskevassa selityksessä: "vaikka meitä kristittyjä onkin monta, hänessä yhdessä me olemme yhtä".

Isä Antonio Pompili
Italian heraldis-genealogisen instituutin varapuheenjohtaja

Kuva Vatican Media

Paavi Leo XIV:n virkaanastujaisaarna

Rakkaat veljeni kardinaalit, hyvät veljeni piispuudessa ja pappeudessa, arvoisat viranomaiset ja diplomaattikunnan jäsenet! Tervehdys kaikille pyhiinvaeltajille, jotka ovat saapuneet kiltojen riemuvuoden pyhiinvaellukselle!

Veljet ja sisaret, tervehdin teitä kaikkia sydän täynnä kiittolisuutta tämän palvelutehtävän alussa, joka on minulle uskottu. Pyhä Augustinus kirjoitti: "Sinä, Herra, olet luonut meidät itseäsi varten, ja sydämemme on levoton, kunnes se lepää sinussa" (*Tunnustukset* 1, 1.1).

Näinä viime päivinä olemme eläneet erityisen voimakkaita hetkiä. Paavi Franciscuksen kuolema täytti sydämemme surulla, ja noina vaikeina hetkinä tunsimme itsemme kuin niiksi joukoiksi, joista evankeliumi kertoo: "He olivat kuin lampaat ilman paimenta" (Matt. 9:36). Pääsiäispäivänä saimme hänen viimeisen siunauksensa, ja ylösnousemuksen valossa olemme eläneet nämä päivät vakuuttuneina siitä, että Herra ei koskaan hylkää kansaansa, vaan kokoaa sen hajaannuksesta ja "varjeelee sitä niin kuin paimen varjeelee laumaansa" (Jer. 31:10).

Tässä uskon hengessä kardinaalikollegio kokoontui konklaaviin. Eri taustoista ja kokemuksista rikastuneina jätimme Jumalan käsiin halumme valita uusi Pietarin

seuraaja, Rooman piispa, paimen, joka kykenee säilyttämään kristillisen uskon runsaan perinnön ja samalla katsomaan eteenpäin, kohdaten nykymaailman kysymykset, levottomuudet ja haasteet. Rukoustenne tukemina saimme tuntea Pyhän Hengen vaikutuksen, joka viritti meidät kuin soittimet yhteen ääneen, niin että sydämemme kielet alkoivat soittaa samaa melodiaa.

Minut valittiin – ilman omaa ansiota – ja nyt *tulen luoksenne* pelon ja nöyryyden vallassa veljenä, joka tahtoo olla teidän uskonne ja ilonne palvelija, kulkea kanssanne Jumalan rakkauden tietä, sillä hän tahtoo liittää meidät kaikki yhdeksi perheeksi (vrt. Joh. 21:15).

Rakkaus ja ykseys – nämä ovat ne kaksi ulottuvuutta, jotka Jeesus uskoi Pietarin tehtäväksi.

”Yhdessä, yhtenä kansana, veljinä ja sisarina – kulkekaamme kohti Jumalaa ja rakastakaamme toinen toisiamme.”

Näemme sen päivän evankeliumissa, joka vie meidät Galileanjärven rannalle, juuri sinne, missä Jeesus aloitti Isältä saamansa tehtävän: ”kalastaa” ihmisiä pelastaakseen ihmiskunnan pahan ja kuoleman vesistä. Kulkiessaan järven rantaa pitkin hän kutsui Pietarin ja ensimmäiset opetuslapset olemaan hänen kaltaisiaan ”ihmisten kalastajia”. Nyt, ylösnousemuksen jälkeen, tehtävä on heidän: heidän on jälleen ja yhä uudelleen heitettävä verkot vesille, vietävä evankeliumin toivo maailman vesiin, purjehdittava elämän merellä, jotta jokainen voisi löytää itsensä Jumalan syleilystä.

Miten Pietari voi toteuttaa tämän tehtävän? Evankeliumi kertoo, että se on mahdollista vain siksi, että hänen oma elämänsä on saanut kokea Jumalan äärettömän ja ehdottoman rakkauden – jopa epäonnistumisen ja kieltämisen hetkellä. Siksi, kun Jeesus puhuttelee Pietaria, evankeliumissa käytetään kreikan verbiä *agapáo*, joka viittaa Jumalan rakkauteen meitä kohtaan, hänen itsensä lahjoittamiseen ilman ehtoja ja ilman laskelmointia. Sen sijaan Pietarin vastauksessa käytetty verbi viittaa ystävien keskinäiseen rakkauteen, jota me jaamme keskenämme.

Kun Jeesus kysyy Pietarilta: ”Simon, Johanneksen poika, rakastatko minua?” (Joh. 21:16), hän viittaa Isän rakkauteen. Ikään kuin Jeesus sanoisi: vain jos olet tuntenut ja kokenut tämän Jumalan rakkauden, joka ei koskaan petä, voit ruokkia minun karitsoitani. Vain Isä Jumalan rakkaudessa voit rakastaa veljiäsi samalla tavalla ”enemmän” [vrt. 21:15]: antamalla elämäsi veljesi puolesta.

Pietarille uskottu tehtävä on siis ”rakastaa enemmän” ja antaa elämänsä lauman puolesta. Pietarin virkaa leimaa juuri tämä uhrautuvan rakkauden muoto, sillä Rooman kirkko johtaa rakkaudessa ja sen todellinen auktoriteetti on Kristuksen rakkaus. Kyse ei ole koskaan siitä, että toisia voiteetaan väkivalloin, uskonnollisella propagandalla tai valtaa käyttämällä, vaan kyse

on aina ja yksinomaan rakastamisesta niin kuin Jeesus rakasti.

Pietari itse todistaa, että Jeesus ”on se kivi, jonka te rakentajat hylkäsitte, mutta josta tuli kulmakivi” (Ap.t. 4:11). Ja jos kallioperusta on Kristus, Pietarin on johdettava laumaa koskaan sortumatta kiusaukseen olla yksinvaltiainen tai toisten yläpuolelle asetettu johtaja, herra niiden ihmisten yläpuolella, jotka on uskottu hänen huomaansa (vrt. 1. Piet. 5:3). Päinvastoin, hänen on palveltava veljiensä uskoa, kuljettava heidän kanssaan, sillä me kaikki olemme ”eläviä kiviä” (1. Piet. 2:5), jotka on kasteen kautta kutsuttu rakentamaan Jumalan temppeliä veljellisessä yhteydessä, Hengen sopusoinnussa, moninaisuuden rinnakkaiselossa. Kuten pyhä Augustinus sanoo: ”Kirkko koostuu niistä, jotka elävät sovussa veljiensä kanssa ja rakastavat lähimmäistään” (Saarna 359, 9).

Tämän, veljet ja sisaret, toivon olevan meidän ensimmäisen suuren kaipauksemme: *yhtenäinen kirkko, ykseyden ja yhteyden merkki, joka toimii hapatteena sovitetun maailman puolesta.*

Ajassamme näemme yhä liian paljon hajaannusta, liian monia haavoja, jotka johtuvat vihasta, väkivallasta, ennakkoluuloista, erilaisuuden pelosta ja talousajattelusta, joka riistää maapallon resursseja ja syrjäyttää köyhimmät. Me taas haluamme olla tässä taikinassa pieni hapate, joka tuo

mukanaan ykseyttä, yhteyttä ja veljeyttä. Haluamme sanoa maailmalle, nöyryydellä ja ilolla: katsokaa Kristusta! Lähestykää häntä! Ottakaa vastaan hänen sanansa, joka valaisee ja lohduttaa! Kuunnelkaa hänen rakkauden kutsuaan ja tulkaa hänen yhdeksi perheekseen: *ainoassa Kristuksessa me olemme yhtä.* Tämä on se tie, jota kuljemme yhdessä – keskenämme, mutta myös kristillisten sisarkirkkojemme kanssa, niiden kanssa, jotka seuraavat muita uskonnollisia polkuja, niiden kanssa, jotka rauhattomuudessaan etsivät Jumalaa, kaikkien hyvän tahdon naisten ja miesten kanssa, rakentaaksemme uutta maailmaa, jossa rauha vallitsee.

Tämä on se lähetystyön henki, jonka tulee meitä elähdyttää: ei sulkeutuminen omiin piireihin, ei ylemmyyden tunne maailmaa kohtaan. Meidät on kutsuttu tarjoamaan Jumalan rakkautta kaikille, jotta syntyisi sellainen ykseys, joka ei kumoa eroavaisuuksia vaan kunnioittaa jokaisen henkilökohtaista historiaa ja jokaisen kansan sosiaalista ja uskonnollista kulttuuria.

Veljet, sisaret – nyt on rakkauden hetki! Jumalan rakkaus, joka tekee meistä veljiä keskenämme, on evankeliumin sydän. Ja kuten edeltäjäni Leo XIII kysyi aikanaan, mekin saamme tänään kysyä: Jos tämä mitapuu olisi ”käytännössä ja voimassa, eikö silloin kaikki riita vaikenisi ja rauha palaisi” (*Rerum novarum*, 21).

Pyhän Hengen valolla ja voimalla rakentaakamme kirkko, joka perustuu Jumalan rakkauteen, ykseyden merkki, kirkko, joka suuntautuu lähetystyöhön, joka avaa käteensä maailmalle, joka julistaa sanaa, joka ei koskaan ole välinpitämätön historian tahtumille ja joka tulee ihmiskunnan yhteenkuuluvuuden hapatteeksi.

Yhdessä, yhtenä kansana, veljinä ja sisarina – kulkekaamme kohti Jumalaa ja rakastakaamme toinen toisiamme.

Leo XIV

Paavi Leo XIV:n valinta on herättänyt myönteisiä tunteita katolisessa maailmassa. Miten te otitte tämän uutisen vastaan?

Leo XIV:n valinta oli minulle suuri ilo. Olin tavannut hänet Vatikaanissa neljä kertaa ennen hänen valintaansa, ja hän otti minut aina vastaan lämpimästi ja läheisesti. Hän osaa todella kuunnella – tarkkaavaisesti ja kiinnostuneesti. Hänen kysymyksensä tekevät keskustelusta luonnollista ja samalla syvällistä. Hän ei koskaan vaikuta kiireiseltä, päinvastoin: minä olin se, joka lopulta sanoi, etten halua viedä enempää hänen aikaansa.

Minkälaisen henkilökohtaisen vaikutelman hän antoi näissä tapaamisissa?

Hän on hyvä, yksinkertainen, nöyrä mutta samalla vahva mies. Hän antoi minulle hyvin konkreettisia neuvoja siitä, miten olla hyvä piispa – neuvoja, jotka mielestäni

Uusi paavi, uusi toivo – piispa Raimon haastattelu

koskevat kaikkia kristittyjä: rukouselämä on tärkeää, samoin sakramenttien syvälinen eläminen. On myös tärkeää olla aidosti läsnä ja kuunnella kaikkia, aivan kuten paavi Franciscuskin on painottanut. Minuun teki vaikutuksen myös hänen organisatorinen kykynsä ja halukkuutensa kuunnella muiden ehdotuksia, erityisesti kun osallistui uusien piispojen koulutusviikkoon viime vuonna.

Mitä merkitystä näette hänen valitsemassaan nimessä Leo?

Minua ilahdutti suuresti, että hän valitsi nimen Leo. Se tuo mieleen Leo XIII:n, joka jo omana aikanaan puhui teollisen vallanku-

mouksen vaikutuksista – aihe, joka on yhä tänä päivänä erittäin ajankohtainen. Hän johti kirkkoa vuosina 1878–1903 ja aloitti katolisen yhteiskuntaopin. *Rerum Novarum* -kiertokirjeessä hän puolusti työntekijöiden oikeuksia ja tasapainoista yhteiskuntaa. Hän edisti myös pyhän Tuomas Akvinalaisen opetuksia ja vuoropuhelua tieteen kanssa. Vaikka poliittinen valta oli vähäinen, hänen hengellinen auktoriteettinsa kasvoi suuresti. Hän määräsi myös Pyhän Mikaelin rukouksen lausuttavaksi messun lopussa.

Lisäksi nimi viittaa myös pyhään Leo Suureen. Hän oli paavina vuosina 440–461 ja puolusti kristillistä oppia, erityisesti Jee-

suksen kaksoisluonnetta: tosi Jumala ja tosi ihminen. Hänen kirjeensä Flavianukselle vaikutti ratkaisevasti Khalkedonin kirkolliskokoukseen. Vuonna 452 hän kohtasi hunni Attilan ja sai hänet vetäytymään Roomasta – uskomaton hengellinen ja moraalinen voitto. Hän myös vahvisti paavin asemaa koko kirkon johtajana, ja hänet tunnettiin loistavana saarnaajana. Hänen joulusaarnojaan pidetään edelleen mestariteoksina. Hänet julistettiin aikanaan myös kirkon opettajaksi.

Molemmat Leot olivat todellisia ”leijonia” [*leo* (lat.) tai *leone* (ital.) tarkoittaa leijonaa; toim. huom.] uskossa – rohkeita, viisaasti johtavia paaveja vaikeina ai-

koina. He puolustivat kirkkoa eri vuosisaadoilla, mutta samanlaisella sydämellä ja omistautumisella.

Onko teillä henkilökohtaista yhteyttä paavi Leoon, tunnetteko hänen hengellisyytensä?

Opiskelin aikanaan Bilbaossa augustinolaisten ylläpitämässä koulussa. Minulla on lämmin suhde augustinolaisiin, joten hänen valintansa ilahdutti minua kaksin verroin. Hän on vieraillut koulussa kerran, mutta minä en enää silloin ollut paikalla. Minusta on myös mielenkiintoista, että reformaattori Martti Luther oli alun perin augustinolainen. Ehkä juuri tämä augustinolainen paavi voisikin tuoda meitä lähemmäs näkyvää ykseyttä luterilaisten kanssa, erityisesti nyt kun lähestymme *Confessio Augustanan* 500-vuotisjuhlaa. Tämä on toivo, jota kannan sydämessäni.

Miten tämä uusi vaihe kirkossa innoittaa teitä henkilökohtaisesti?

Piispantalon puutarhassa on leijonan patas, ja nyt se muistuttaa minua rukoilemaan paavin puolesta entistä enemmän. Se tuo mieleeni hänen läsnäolonsa, tehtävänsä — ja samalla oman vastuuni piispana. Tämä uusi aika kutsuu meitä kaikkia entistä syvempään hengelliseen elämään, yhtenäisempään ja avoimempaan kirkkoon, joka elää uskollisesti evankeliumia todeksi.

Ensimmäisessä esiintymisessään Pietarinkirkon parvekkeella hän tervehti meitä ylösnousseen Jeesuksen sanoin: *”Rauha teille.”* Hän puhui lähetyskirkosta, joka vie evankeliumin kaikille. Ensimmäisessä saarnassaan kardinaaleille hän pyysi Herraa itseään olemaan päähenkilö, niin että me tekisimme tilaa elämässämme, jotta Hän voisi viedä pelastuksen kaikille. Tämä on kirkon tehtävä.

Tunteeko uusi paavi Leo XIV Suomen?

Aina kun olen ollut hänen kanssaan, olemme puhuneet Suomesta. Olen kertonut hänelle meidän tilanteestamme – siitä, miten olemme pieni, mutta kasvava katolinen paikalliskirkko ja että me kohtaamme pastoraalisia ja taloudellisia haasteita. Olen puhunut hänelle myös ekumeenisen työn siunauksesta Suomessa. Hän kuunteli kaikkea suurella mielenkiinnolla. Hän tietää siis monia asioita Suomesta ensikäden tietojen kautta.

Onko hänellä ollut aikomuksia vierailla Suomessa?

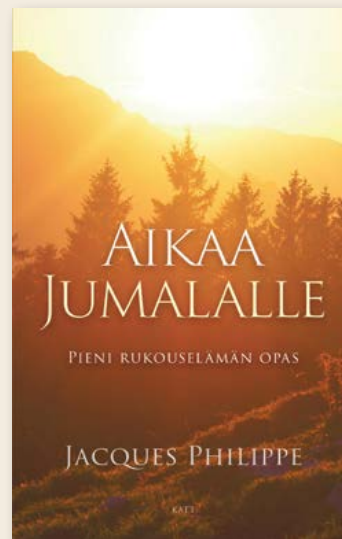
Viime tammikuussa kutsuin hänet luokseni Helsinkiin – lepäämään ja näkemään omin silmin paikallisen kirkkomme kauneuden ja ekumeenisen ilmapiirin. Hän ei torjunut kutsua, joten nyt, kun hän on paavi, aion muistuttaa häntä siitä seuraavalla tapaamisellamme.

Rukoilkaamme kaikki paavi Leon puolesta.

Kiitos haastattelusta, piispa Raimo!

Marko Tervaportti

UUTUUS

Jacques Philippe **Aikaa Jumalalle** Pieni rukouselämän opas

Aikaa Jumalalle on pieni opas rukouselämän aloittamiseen ja siinä kestävä ja uskollisena pysymiseen. Se kuvaa rukouksen perusasenteita ja antaa konkreettisia ohjeita ja neuvoja. Se muistuttaa, että rukouksessa etusijalla on Jumalan toiminta, hänen rakkautensa ja armonsa meitä kohtaan. Rukous antaa meille armon elää paljon hedelmällisemmin elämämme joka hetken.

Isä Jacques Philippe (s. 1947) on tunnettu hengellinen ohjaaja ja kirjoittanut useita hengellistä elämää ja rukousta käsitteleviä kirjoja, joita on käännetty yli kahdellekymmenelle kielelle. Hän kuuluu Autuaaksijulistusten yhteisöön (La communauté des Béatitudes).

Nid. 150 sivua, KATT 2025, hinta 19,—

katolinenkirjakauppa.fi

Kirkon elämä ei pysähdy paavin kuolemaan. Vaikka paavin poismenoa inhimillisesti voi ja pitääkin surra, niin kuin kenen tahansa ihmisen kuolemaa, voidaan aina myös olla iloisia ja saada lohdustusta siitä, että tuskin kenenkään puolesta rukoillaan niin paljon kuin sairaan, kuolevan paavin. Tietyn paavittoman määrääjän – sedisvakanssin – jälkeen uusi paavi valitaan ja astuu virkaansa ja kirkon elämä jatkuu "ennallaan". Jokainen paavi valitaan tiettyä ajankohtana ja tiettyä aikaa varten.

Kuolemaa seuraa uusi elämä – monessakin mielessä

I Paavin kuolema ja hautajaiset

Paavi Franciscuksen pitkän sairaalassaolon aikana 14.2.–23.3. katolilaiset ympäri maailmaa heräsivät vähitellen tietoisuuteen, että kysymyksessä saattavat hyvinkin olla 88-vuotiaan paavin viimeiset ajat. Rukoiltiin toipumista, toivottiin sitä, että paavi ehtisi vielä vedä loppuun julistamansa ja selvästi suuresti odottamansa toivon riemuvouden kaikki juhallisuudet, mutta Jumala valitsi toisin. Kaitsemuksessaan hän päästi Franciscuksen toipumaan kotiinsa, ja ennen pääsiäistä paavi ehti vielä tervehtiä uskovia joitakin kertoja.

Paavi Franciscuksen viimeinen julkinen esiintyminen oli pääsiäissunnuntaina 20.4., kun hän antoi, voimattomana ja lähes äänetömänä, pääsiäisen Urbi et orbi -siunauksen. Seuraavana aamuna 21.4. hän kuoli omassa asunnossaan klo 7.35 Italian aikaa. Ilmoituksen paavin kuolemasta teki kirkon säädösten mukaan kardinaalikamariherra Kevin Farrell yhdessä muiden paavin kuoleman todenneiden kanssa noin klo 9.45 Italian aikaa.

Paavi Franciscuksen arkku siirrettiin Pietarinkirkkoon keskiviikkona 23.4., jossa ylei-

sö saattoi käydä jättämässä paaville jäähyväiset avoimen arkun äärellä. Perjantai-iltana arkku suljettiin perinteitä noudattaen niin, että sinne asetettiin vielä kuolintodistus, yksi kunakin virkavuotena valettu juhlaraha ja rogito-dokumentti (ks. s 17). Viimeisen tervehdyksensä kävi näinä päivinä jättämässä lähes 200 000 ihmistä.

Hautajaismessu vietettiin lauantaina 26. huhtikuuta klo 10 Italian aikaa Pietarinkirkon aukiolla Vatikaanissa, ja sen pääselebranttina toimi kardinaalikollegion dekaani Giovanni Battista Re, joka saarnassaan kauniisti kokosi yhteen paavin pontifikaatin mieleenpainuvimmat tapahtumat ja tärkeimmät painotukset. Messuun arvioitiin osallistuneen noin neljännnesmiljoona ihmistä, heidän joukossaan kymmeniä valtionpäämiehiä, kuninkaita, presidenttejä ja pääministereitä, mukaan lukien tasavallan presidentti Alexander Stubb. Hautajaismessu näytettiin Suomessakin suorana lähetyksenä televisiossa, lähetystä seurasi keskimäärin peräti 341 000 katsojaa.

Messun jälkeen paavin arkku kuljetettiin autosaattueessa Santa Maria Maggiore -basili-

kaan, jossa hänet haudattiin kirkon seinustalle Paulina-kappelin sisääkäynnin vasemmalle puolelle. Kappeli tunnetaan paremmin kappelina, jossa on paavi Franciscukselle erityisen läheinen *Salus Populi Romani* (Rooman kansan pelastus) -ikoni. Sen edessä paavi kävi rukoilemassa aina ennen matkojansa ja palatessaan niiltä. Hautapaikka valmistettiin paavin pyynnöstä hyvin yksinkertaiseksi. Hautakivessä lukee vain "Franciscus". Paavi Franciscus oli ensimmäinen paavi sitten Leo XIII:n, joka on haudattu muualle kuin Pietarinkirkkoon. Leo XIII:n hauta on Lateraanikirkossa, joka on, niin kuin muistamme, Rooman piispan oma katedraalikirkko ja siten maailman kaikkien katolisten kirkkojen äitikirkko.

Paavi maailman suosiossa

On varmasti aivan liian aikaista arvioida paavi Franciscuksen pontifikaatin pysyvämpää vaikutusta. Jotakin voidaan kuitenkin sanoa. Ensimmäisenä on katsottava hänen toimintatapaansa ja esiintymisiensä ja useimmin toistuvia teemojaan.

Voidaan sanoa, että tietyllä tavalla paavi

Kuva Vatican Media

Franciscus oli varsin radikaalinen. Hän vältti tiettyjen paavin virkaan perinteisesti kuuluvien tunnusten käyttämistä, esimerkiksi ei käyttänyt punaista mozzetta Pietarinkirkon parvekkeella, ei suostunut asumaan Apostolisisessa palatsissa, vaikka paavin asunto siellä onkin kaukana luksuksesta, koska halusi mieluummin olla lähempänä ihmisiä. Hän otti siis pesäeroa edeltäjiinsä, toistaen kuitenkin alati olevansa ”kirkon uskollinen poika”.

Tällä tavalla hän nopeasti voitti maailman suosion. Tuskin kukaan paavi on saanut yhtä paljon ei-katolisia faneja kuin paavi Franciscus. Hänen köyhyyden ja yksinkertaisuuden viestinsä tavoitti ihmisiä kaikkialta maailmasta, hänen vierailunsa vankiloissa ja pakolaisten vastaanottokeskuksissa olivat voimakas puheenvuoro hädänalaisten puolesta, yhteisen ihmisyyden ja jokaisen ihmisen yhtäläisen arvokkuuden puolesta. Hänet muistetaan myös paavina, joka korosti laupeutta ja armeliaisuutta, lähimmäisenrakkautta ja kohtuullisuutta esimerkiksi luonnonvarojen käytössä, ja halusi muistuttaa maailmalle, että jokainen ihminen on huomion ja kunnioituksen arvoisen silloinkin, kun hän elää toisin kuin me haluaisimme.

Kirkon uudistaja

Kirkon sisällä paavi Franciscus halusi puutua Rooman keskushallinnon taloudellisiin ja rakenteellisiin ongelmiin ja hän monipuolisti kardinaalikuntaa kutsumalla kardinaalien

joukkoon yhä enemmän ihmisiä ”kirkollisesta periferiasta”, siis alueista ja maista, joissa kato-lisen kirkon läsnäolo on ehkä vähäistä tai yhä varsin nuorta. Tämä sopii hyvin myös sen teeman kanssa, joka oli paavi Franciscuksen sydäntä erityisen lähellä, että evankeliumi, ilosanoma Jeesuksesta Kristuksesta on osattava välittää kaikille ihmisille, niille, jotka eivät vielä koskaan ole siitä kuulleet, mutta myös niille, jotka ehkä on kerran kastettu mutta eivät välitä harjoittaa uskoaan. Herramme Jeesuksen Kristuksen läheisyys ja hänen seuraamisensa tuo jokaiselle ihmiselle todellista iloa ja vapautta – siinä oli varmaankin paavi Franciscuksen keskeinen viesti meistä jokaiselle.

Konflikteissa paavi painotti alati rauhan merkitystä ja kutsui osapuolia näkemään asiat ensi sijassa ihmisten kärsimyksen kautta. Hän loi myös suhteet Kiinan katoliseen patriootti-seen yhdistykseen tunnustaen monia heidän piispojaan ja pyrki loppuun asti antamaan sotien osapuolille mahdollisuuden rauhan-neuvotteluille. Liturgisissa kysymyksissä paavi Franciscus puolusti voimakkaasti nykyisen messun asemaa vaikkapa suhteessa edeltäjänsä vapauttamiin kirkon aikaisempiin liturgiamuotoihin, joiden vietto on lisääntynyt monissa maissa. Paavi Franciscus muistetaan varmasti myös paavina, joka työskenteli paljon uskontojen välisen yhteistyön lisäämiseksi, jotta uskonnoista tulisi rauhan ja sovinnonteon väline ennemmin kuin syy yhä uusiin riitaisuuksiin ja väkivaltaisuuksiin.

Toiminnallisesti kirkon tulevaisuuteen kuitenkin vaikuttanee eniten paavi Franciscuksen liikkeelle panema työ kirkon synodaalisen luonteen vahvistamiseksi. Synodaalisuus kaikessa yksinkertaisuudessaan on rinnalla kulkemista, kirkon kaikkien jäsenten kuuntelemista ja heidän huoliinsa vastaamista. Kirkkoa ei johdeta norsunluutorneista vaan kansan keskeltä. Synodaalisuuden toteutuminen ei kuitenkaan ole – eikä paavi niin varmasti ajatellutkaan – suoraviivaista. Kysymys on varmasti ensi sijassa kuuntelemisen hengestä ja tavasta tehdä päätöksiä, ei niinkään taas uudenlaisista rakenteista kirkon sisällä.

Evankeliumin ilossa kaikkia kuunnellen

Mistä me lopulta muistamme paavi Franciscuksen? Jokaisella on hänestä omanlaisensa mielikuva, mutta ehkäpä historia muistaa hänet ennen kaikkea paavina, joka perusti toimintansa läheiseen luottamukseen Jumalan

laupeuteen, ammensi työssään jatkuvasti iloa evankeliumin totuudesta ja halusi näyttää Jumalan rakastavat kasvot ollen läsnä kaikille ja kaikkialla.

Nämä teemat pysyvät omalla tavallaan myös paavi Leon työpöydällä. Hän vie niitä eteenpäin sitten oman näkemyksensä ja karis-mansa avulla. Paavi Franciscuksen työ maan päällä on päättynyt. Rukoilukoon hän nyt tai-vaasta seuraajansa Leon, meidän ja koko ihmiskunnan puolesta. Levätköön rauhassa.

II Pyhän Pietarin seuraaja

Paavin hautajaisista alkaneen yhdeksän päivän suruajan jälkeen uuden paavin valinta käynnistyi, kun yhä useampi kardinaali ympäri maailmaa oli jo saapunut Roomaan ja aloittanut päivittäiset mielipiteenvaihdot, keskustelut siitä, mikä kirkon ja maailman tilanne on ja mitä uudelta paavilta oikeastaan odotetaan. Kardinaalit varasivat näihin keskusteluihin pari ylimääräistä päivää ja varsinainen konklaavi päästiin aloittamaan keskiviikkona 7. toukokuuta. Konklaavin ensimmäisenä päivänä on vain yksi varsinainen paavinvaali, johon osallistui yhteensä 133 alle 80-vuotiaasta kardinaalia.

Valkoinen savu Sikstuksen kappelin savupiipusta nousi ehkä vähän yllätyksellisesti jo torstaina 8. toukokuuta klo 18.07 Italian aikaa. Uusi paavi oli siis valittu jo konklaavin neljännessä äänestyksessä. Kardinaalit olivat osoittaneet tehokkuutta ja päättäväisyyttä ja antamiensa haastattelujen perusteella myös suurta yksimielisyyttä valintaa tehdessään. Kardinaalien yksituumainen viesti maailmalle oli tämä: kirkko on yhtenäinen, jälleen on valittu kirkolle ja koko maailmalle uusi pyhän Pietarin seuraaja.

Ja niinhän se on. Jokainen paavi on valittu tiettyyn aikaan ja tiettyyn tilanteeseen niin kirkossa kuin maailmassakin. Mutta hänet valitaan olemaan ei viimeisimmän vaan ensimmäisen edeltäjänsä, pyhän apostoli Pietarin, seuraaja. Jokaisen paavin kohdalla kirkko palaa, ja niin sen pitääkin palata, alkulahteelle, jottei se unohda oman olemassaolonsa perustaa ja perustajaa, Kristusta Jeesusta itseään, eikä sitä tehtävää, jonka Herra Pietarille antoi. Pietari, Kristuksen sijainen maan päällä, ei ole tullut palveltavaksi vaan palvelemaan. Hän on *servus servorum Dei*, Jumalan palvelijoiden palvelija.

Jatkuu seuraavalla sivulla

"Teidän kanssanne olen kristitty, teitä varten olen piispa"

Kun uusi paavi oli valittu ja kardiinaaliakoni Dominique Mamberti oli lausunut Pietarinkirkon aukiolle ja sen ympäristöön kokoontuneiden riemuksi tunnetut sanat *"Habemus papam"* (Meillä on paavi)", ei kansan ja maailman riemulla ollut rajoja. Kysymys ei ollut enää vain katolilaisten juhlasta, vaan jollakin tavalla paavinvalintaa seurasivat ja odottivat myös miljoonat, miljardit eikatolilaiset. Sellainen on paaviuden asema tänä päivänä.

Uusi paavi Leo XIV, 69-vuotias Robert Francis Prevost OSA, Pyhän Augustinuksen sääntökunnan jäsen, astui lopulta Pietarinkirkon loggiaan, parvekkeelle, tervehti kansaa ja antoi sitten ensimmäisen *Urbi et orbi* -siunauksensa. Tervehdyksessään pyhä isä totesi:

Rauha olkoon teidän kaikkien kanssa!

Rakkaimmat veljet ja sisaret, tämä oli Ylösnousseen Kristuksen ensimmäinen tervehdys, Hyvän paimenen, joka antoi henkensä Jumalan lauman puolesta. Minäkin haluaisin, että tuo rauhantervehdys kävisi sisään sydämeenne, saavuttaisi perheenne, kaikki ihmiset, missä he ovatkin, kaikki kansat, koko maan. Rauha olkoon kanssanne!

Tämä on Ylösnousseen Kristuksen rauha, aseistariisuttu ja aseistariisuva rauha, nöyrä ja kestävä. Se tulee Jumalalta, joka rakastaa kaikkia ehdoitta. Kuulemme yhä korvissamme paavi Franciscuksen heikon mutta aina rohkean äänen, kun hän siunasi Roomaa: paavin, joka siunasi Roomaa, antoi siunauksensa maailmalle, koko maailmalle, tuona pääsiäispäivän aamuna.

Sallikaa minun jatkaa tätä samaa siunausta: Jumala rakastaa meitä, Jumala rakastaa teitä kaikkia, eikä paha saa voittoa! Me kaikki olemme Jumalan käsissä. Kulkekaamme siis eteenpäin pelkäämättä, yhdessä käsi kädessä Jumalan ja toistemme kanssa. Olemme Kristuksen opetuslapsia. Kristus kulkee edellämme. Maailma tarvitsee hänen valoaan. Ihmiskunta tarvitsee häntä siltana, jotta voisi tulla Jumalan ja hänen rakkautensa saavuttamaksi. Auttakaa tekin meitä ja toinen toisianne rakentamaan siltoja vuoropuhelun ja kohtaamisen kautta, ollaksemme kaikki yhtä, ollaksemme yksi kansa aina rauhassa. Kiitos paavi Franciscukselle!

Haluan myös kiittää kaikkia kanssaveljiäni kardinaaleja, jotka ovat valinneet minut olemaan Pietarin seuraaja ja kulkemaan yhdessä kanssanne yhtenä kirkkona etsien aina rauhaa ja oikeudenmukaisuutta, pyrkien aina työskentelemään Jeesukselle uskollisina miehinä ja naisina, pelkäämättä, julistaaksemme evankeliumia, ollaksemme lähetystyöntekijöitä.

Olen pyhän Augustinuksen poika, augustinolaisveli. Hän sanoi: "teidän kanssanne olen kristitty, teitä varten olen piispa". Tässä mielessä voimme kaikki kulkea yhdessä kohti sitä isänmaata, jonka Jumala on meille valmistanut.

Eritynen tervehdykseni Rooman kirkolle! Meidän on yhdessä etsittävä, kuinka olla missionaarinen kirkko, kirkko, joka rakentaa siltoja ja vuoropuhelua, aina avoinna vastaanottamaan avokätisesti niin kuin tämä aukio: kaikki, kaikki ne, jotka tarvitsevat laupeuttamme, läsnäoloamme, vuoropuhelua ja rakkautta.

[Espanjaksi:] Ja sallikaa minun sanoa parisanaa, tervehdykseni kaikille ja erityisesti rakkaalle Chiclayon hiippakunnalleni Perussa, jossa uskova kansa on kulkenut piispansa rinnalla, jakanut uskonsa ja antanut paljon, paljon ollakseen jatkuvasti Jeesukselle Kristukselle uskollinen kirkko.

Kaikille teille, Rooman, Italian ja koko maailman veljet ja sisaret: haluamme olla synodaalinen kirkko, matkalla oleva kirkko, kirkko, joka aina etsii rauhaa, joka aina etsii rakkautta, joka aina pyrkii olemaan erityisesti kärsivien lähellä.

Tänään on Pompeijin Madonnan rukouspäivä. Äitimme Maria haluaa aina kulkea kanssamme, olla lähellämme, auttaa meitä puoltorukouksellaan ja rakkaudellaan. Haluaisin siis rukoilla yhdessä kanssanne. Rukoil-

kaamme yhdessä tämän uuden lähetystehtävän puolesta, koko kirkon puolesta, maailman rauhan puolesta, ja pyytäkäämme tätä erityistä armoa äidiltämme Marialta. Terve Maria...

Paaviuden alkutahdit

Jokaisen paavin on vuorollaan vähitellen aloitettava oma viranhoidonsa, vahvistettava ja varmistettava Rooman kuurian toiminta, löydettyä omat rutiininsa ja vähitellen, kokemuksen kasvaessa, tarpeen tullen tehtävä paavillisen talouden ja koko kuurian toimintaan sellaisia muutoksia, jotka sopivat hänen työskentelytapansa parhaiten. Niin myös paavi Leo on toiminut.

Juhlallisen virkaanastumismessun paavi Leo vietti sunnuntaina 18. toukokuuta. Messuun osallistui jälleen ainakin 200 000 ihmistä. Suomen valtiota messussa edusti opetusministeri Anders Adlercreutz. Virkaanastumismessun saarna on luettavissa ohessa sivulla 10.

Ensimmäisten päivien ja viikkojen aikana yleisön ja uskovien saama kuva paavista on tullut yhä selvemmäksi. Hänen amerikkalaisuutensa – yhdysvaltalainen syntyperänsä – ei leimaa häntä päällimmäisenä vaan se, että hänellä on todellista ja pitkäaikaista kokemusta lähetystyöstä Perussa, sääntökuntansa augustinolaisten yleisesimiehen tehtävistä ja viimeksi piispojen dikasterion johtamisesta. Se jos mikä on näköalapaikka kirkon todellisuuteen. Hän on myös jo ilmoittanut jatkavansa paavi Franciscuksen perintöä kirkon synodaalisuuden vahvistamiseksi. Hän tuo jatkuvuutta, mutta ei pelkästään viimeisimmän edeltäjänsä kanssa vaan aikaisempien edeltäjiensäkin kanssa, joiden puheita ja ajatuksia hän on jo ehtinyt siteerata: Benedictus XVI:n, Johannes Paavali II:n, Johannes Paavali I:n ja Paavali VI:n.

Paavi Leossa kirkko on saanut nöyrän ja lempeän paimenen, joka ammentaa voimaa ja näkemystä sääntökuntansa 1500-vuotisesta perinteestä, kristinuskon syvästä hengellisestä aarreatasta, samoin kuin esimerkiksi aikaisempien Leo-paavien rikkaasta ja joskus jopa profeettallisesta perinnöstä. Aika näyttää, millaiseksi hänen pontifikaattinsa muotoutuu. Nyt me voimme ennen kaikkea rukoilla hänen puolestaan ja hänen opetustaan kuunnellen oppia tuntemaan Kristus, meidän Herramme, aina vain paremmin. ■

Marko Tervaportti

ROGITO – ASIAKIRJA PYHÄN ISÄN FRANCISCUKSEN LEMPEÄSTÄ POISNUKKUMISESTA

PPAAVI FRANCISCUKSEN KUOLEMAN, HAUTAJAISTEN JA HAUTAAMISEN PYHÄKSI MUISTAMISEKSI

Kanssamme toivon pyhiinvaeltajana, oppaana ja matkakumppanina kohti suurta päämäärää, taivasta, johon meidät on kutsuttu, kulkenut ja rakastettu kirkon paimen Franciscus siirtyi tästä maailmasta Isän luo pyhän vuoden 2025 huhtikuun 21. päivänä, kello 7.35 [8.35 Suomen aikaa] aamulla, kun pääsiäisen valo valaisi oktaavin toista päivää, enkelin maanantaita [toista pääsiäispäivää]. Koko kristillinen yhteisö, erityisesti köyhät, antoi ylistyksen Jumalalle hänen palveluksestaan, jota hän oli osoittanut rohkeasti ja uskollisesti evankeliumille ja Kristuksen mystiselle morsiamelle [kirkolle].

Franciscus oli 266. paavi. Hänen muistonsa säilyy kirkon ja koko ihmiskunnan sydämessä.

Jorge Mario Bergoglio, joka valittiin paaviksi 13. maaliskuuta 2013, syntyi Buenos Airesissa 17. joulukuuta 1936 piemonte-laisten siirtolaisten perheeseen. Hänen isänsä Mario oli kirjanpitäjä rautateillä ja hänen äitinsä Regina Sivori huolehti kodista ja viiden lapsen kasvatuksesta. Saatuaan kemianteknikon tutkinnon hän valitsi pappiskutsumuksen tien: hän astui aluksi hiippakunnalliseen seminaariin ja 11. maaliskuuta 1958 Jeesuksen seuran [jesuiittojen] novisiaattiin. Hän suoritti humanistiset opinnot Chilessä ja, palattuaan vuonna 1963 Argentiinaan, valmistui vuonna 1963 filosofiasta Pyhän Joosefin kollegiossa San Miguelissa. Hän toimi kirjallisuuden ja psykologian opettajana Santa Fén Tahrattoman sikiämisen kollegiossa sekä Buenos Airesin Pelastajan kollegiossa. Hänet vihki papik-

si 13. joulukuuta 1969 arkkipiispa Ramón José Castellano. Jesuiittojen ikuiset lupaukset hän antoi 22. huhtikuuta 1973. Hän toimi novisimestarina Villa Barilarissa San Miguelissa, teologisen tiedekunnan opettajana, jesuiittaprovinssin neuvonantajana ja kollegion rehtorina, kunnes hänet 31. heinäkuuta 1973 nimitettiin Argentiinan jesuiittojen provinsiaaliksi. Vuoden 1986 jälkeen hän vietti joitakin vuosia Saksassa viimeistelläkseen väitöskirjansa ja palattuaan Argentiinaan kardinaali Antonio Quarracino otti hänet läheiseksi avustajakseen.

20. toukokuuta 1992 paavi Johannes Paavali II nimitti hänet Aucas titulaaripiispaksi ja Buenos Airesin apulaispiispaksi. Hän otti piispan motoksi *Miserando atque eligendo* [Armahtaan ja valiten] ja sijoitti vaakunaan IHS-monogrammin, Jeesuksen seuran tunnuksen. 3. kesäkuuta 1997 hänet nimitettiin Buenos Airesin seuraaja-arkkipiispaksi, ja kardinaali Quarracinon kuoltua seurasi tätä 28. helmikuuta 1998 arkkipiispana, Argentiinan priimaksena, itäisten riitusten uskovien ordinariuksena ja katolisen yliopiston suurkanslerina. Paavi Johannes

Paavali II nimitti hänet kardinaaliksi konsistorissa 21. helmikuuta 2001 ja myönsi hänelle pyhän Roberto Bellarminon titulaarikirkon. Seuraavana lokakuuna hän toimi piispainsynodin kymmenennen yleiskokouksen apulaisesittelijänä.

Hän oli yksinkertainen ja syvästi rakastettu paimen arkkihiippakunnassaan, jossa hän liikkui kaikkialla – myös metrolla ja linja-autoilla. Hän asui tavallisessa asunnossa ja valmisti itse illallisansa, niin hän tunsiolevansa kansansa joukossa.

Benedictus XVI:n luopumisen jälkeen koolle kutsutut kardinaalit valitsivat hänet paaviksi 13. maaliskuuta 2013, ja hän otti nimekseen Franciscus, koska tahtoi tuon Assisin pyhimyksen esimerkin mukaan omistaa sydämensä ennen kaikkea maailman köyhimmille. Siunausten parvekkeelta [loggia delle benedizioni] hän esittäytyi sanoen: ”Veljet ja sisaret, hyvää iltaa! Ja nyt aloitamme tämän matkan – piispa ja kansa. Tämän Rooman kirkon matkan. Kirkon, joka rakkaudessa johtaa kaikkia kirkkoja. Matkan, joka on veljeyden, rakkauden ja luottamuksen matka meidän välillämme.” Ja kumartaen päätään hän lisäsi: ”Pyydän teitä rukoilemaan Herraa, että hän siunaisi minua: rukouksella, jolla kansa pyytäisi siunausta piispalleen.” 19. maaliskuuta, pyhän Joosefin juhlapyhänä, hän aloitti virallisesti Pietarin viran hoitamisen.

Aina erityisellä huomiolla viimeisiin ja yhteiskunnan hylkäämiin keskittyen Franciscus valitsi heti vaalinsa jälkeen asuinpaikakseen Domus Sanctae Marthae -vierastalon, koska ei voinut elää ilman suoraa yhteyttä ihmisiin. Ensimmäisestä kiirastorstain illasta lähtien hän halusi viettää eukaristian asettamisen muistoa [kiirastorstain iltamessua] Vatikaanin ulkopuolella, vierailten vankiloissa, kehitysvammaisten hoitopaikoissa ja huumeriippuvaisten hoitopaikoissa. Hän kehotti pappeja olemaan aina valmiita jakamaan laupeuden sakramenttia, lähtemään rohkeasti sakaristoista eksyneiden lampaiden luo ja pitämään kirkon ovet avoinna niille, jotka haluavat kohdata Isän Jumalan kasvot.

Franciscus hoiti Pietarin virkaa uupumattomalla omistautumisella, erityisesti edistäen vuoropuhelua muslimien ja muiden uskontojen edustajien kanssa. Hän kutsui heitä yhteisiin rukoustilaisuuksiin ja allekirjoitti heidän kanssaan julkilausumia

rauhan edistämiseksi eri uskontoihin kuuluvien ihmisten välillä – kuten asiakirjan ihmisten veljeydestä, jonka hän allekirjoitti 4. helmikuuta 2019 Abu Dhabissa sunnijohdaja al-Tayyebin kanssa. Hänen rakkautensa köyhiin, vanhuksiin ja lapsiin johti maailman köyhien päivän, isovanhempien päivän ja lasten päivän perustamiseen. Hän sääti myös Jumalan sanan sunnuntain.

Enemmän kuin yksikään edeltäjistään hän laajensi kardinaalikollegiota: hän kutsui koolle kymmenen konsistoria, joissa hän nimitti 163 kardinaalia – 133 äänivaltaista ja 30 ei-äänivaltaista – 73 eri maasta. Näistä 23:ssa ei ollut aiemmin ollut kardinaalia. Hän kutsui koolle viisi piispainsynodin istuntoa: kolme tavallista yleiskokousta (perheestä, nuorista ja synodaalisuudesta), yhden ylimääräisen kokouksen perheestä ja yhden erityiskokouksen Pan-Amazonian aluetta varten.

Monesti hän kohotti äänensä viattomien puolustamiseksi. Covid-19-pandemian puhjettua hän halusi illalla 27. maaliskuuta 2020 rukoilla yksin Pietarinkirkon aukiolla, jonka pylväikkö symbolisesti syleili Roomaa ja maailmaa, koko ihmiskunnan puolesta, joka oli peloissaan ja murtuneena tuntemattoman vitsauksen alla. Hänen paaviutensa viimeisiä vuosia leimasivat lukuisat vetoomukset rauhan puolesta, pirstaleina käytävää kolmatta maailmansotaa vastaan – erityisesti Ukrainassa, mutta myös Palestiinassa, Israelissa, Libanonissa ja Myanmarissa.

Vietettyään 10 päivän sairaalajakson Agostino Gemelli -klinikalla 4. heinäkuuta 2021 tehdyn kirurgisen toimenpiteen vuoksi, Franciscus palasi sinne 14. helmikuuta 2025 kolmenkymmenen kahdeksan vuorokauden ajaksi molemminpuolisen keuhkokuumeen vuoksi. Palattuaan Vatikaaniin hän vietti viimeiset viikkonsa Casa Santa Martassa, hoitaen Pietarin virkaa loppuun saakka samalla intohimolla, vaikka ei ollutkaan kokonaan toipunut. Pääsiäispäivänä 20. huhtikuuta 2025 hän ilmestyi vielä kerran Pyhän Pietarin basilikan keskusparvekkeelle antaakseen juhollisen Urbi et Orbi -siunauksen.

Paavi Franciscuksen opetustyö oli hyvin rikas. Hän todisti yksinkertaisesta ja nöyrästä tyylistä, joka pohjautui avoimuuteen lähetystyötä kohtaan, apostoliseen rohkeuteen ja laupeuteen. Hän oli tarkka va-

roomaan kirkossa itseensä käpertymisen ja hengellisen maailmallisuuden vaaraa. Apostolisen työnsä ohjelman hän esitti apostolisessa kehotuskirjeessään *Evangelii gaudium* (24. marraskuuta 2013). Hänen keskeisiin asiakirjoihinsa kuuluivat neljä kiertokirjettä: *Lumen fidei* (29. kesäkuuta 2013), joka käsittelee uskoa Jumalaan; *Laudato si'* (24. toukokuuta 2015), joka ottaa esiin ekologiset ongelmat ja ihmiskunnan vastuun ilmastokriisissä; *Fratelli tutti* (3. lokakuuta 2020), joka käsittelee ihmisten veljeyttä ja sosiaalista ystävyyttä; ja *Dilexit nos* (24. lokakuuta 2024), joka käsittelee omistautumista Jeesuksen pyhimälle sydämelle. Hän julkaisi seitsemän apostolista kehotuskirjettä, 39 apostolista konstitutiota ja lukuisia apostolisia kirjeitä – joista suurin osa *motu proprio* -muodossa – sekä kaksi bullaa pyhien vuosien koollekutsumiseksi. Lisäksi hän antoi uskonnonopetusta yleisvastaanoitoilla ja piti puheita eri puolilla maailmaa. Hän perusti sihteeristöt viestintää ja taloutta varten sekä maallikoiden, perheen ja elämän dikasterion [viraston] samoin kuin kokonaisvaltaisen inhimillisen kehityksen edistämisen dikasterion. Hän uudisti Rooman kuurian julkaisemalla apostolisen konstituution *Praedicate Evangelium* (19. maaliskuuta 2022). Hän uudisti avioliiton mitättömyyttä koskevan kanonisen prosessin sekä itäisten kirkkojen oikeusjärjestelmässä (CCEO) että latinalaisessa kirkossa (CIC) (Motu proprio *Mitis et misericors Iesus* ja Motu proprio *Mitis Iudex Dominus Iesus*) ja tiukensi lainsäädäntöä, joka koskee alaikäisiin tai haavoittuviin henkilöihin kohdistuneita rikoksia papiston taholta (Motu proprio *Vos estis lux mundi*).

Franciscus jätti meille kaikille ihmeellisen todistuksen ihmisyydestä, pyhästä elämästä ja yleismaailmallisesta isyydestä.

Paavi Franciscuksen ruumis, hän eli 88 vuotta, 4 kuukautta ja 4 päivää. Hän johti yleismaailmallista kirkkoa 12 vuotta 1 kuukautta ja 8 päivää.

Elä aina Kristuksessa, pyhä isä!

Piispa Raimo Goyarrolan saarna paavi Franciscuksen sielunmessussa

Mikael Agricolan kirkossa 3.5.2025

Rakkaat veljet ja sisaret Kristuksessa, rakkaat ystävät,

Tänään olemme kokoontuneet tähän pyhään messuun rukoilemaan rakkaan paavimme Franciscuksen puolesta. Franciscus oli väsymätön Jumalan rakkauden ja laupeuden todistaja kirkossa ja maailmassa. Kuulemissamme lukukappaleissa löydämme lohtua ja toivoa, ja niistä heijastuu rakkaan paavimme elämä Jumalan ja ihmisten palveluksessa.

Ensimmäisessä lukukappaleessa Pietari muistuttaa meitä Jeesuksen sanoman universaalisuudesta, yleismaailmallisuudesta: "Nyt minä todella käsitan, ettei Jumala erottele ihmisiä. Hän hyväksyy jokaisen, joka pelkää häntä ja noudattaa hänen tahtoaan, kuului tämä mihin kansaan tahansa" (Ap.t. 10:34-35). Tämän opetuksen paavi Franciscus omaksui koko olemuksellaan ja antoi meille todistuksen siitä, että Jumalan laupeus ei tunne rajoja ja sen on ulotuttava maailman kaikkiin kolkkiin. Kaikilla ihmisillä on yksi yhteinen Luoja ja Isä, ja me olemme kaikki sisaria ja veljiä keskenämme.

Paavi Franciscus, kuten apostoli Pietari, ymmärsi, että Kristus kutsuu meitä palvelemaan toinen toisiamme, ja huomioimaan erityisesti ne, jotka ovat kaikkein haavoituvaisimmassa asemassa. Hyvä paimen johtaa lampaitaan kärsivällisesti ja hellästi. Yhden Franciscuksen unohtumattoman sanonnan mukaan paimenen tulee tuoksua lampaistaan. Kerran tavatessani paavi Franciscusta kerroin hänelle, että Suomessa meillä on enemmän poroja kuin lampaita, ja että halusin piispana olla paimen, joka tuoksuu poroille – "poromies". Hän nauroi sydämellisesti.

Evankeliumissa kuulumme, kuinka Jeesus kysyy Pietarilta: "Simon, Johanneksen

Kuva Arto Törrö

poika, rakastatko sinä minua enemmän kuin nämä toiset?" (Joh. 21:15). Pietari vastaa: "Rakastan, Herra," ja Jeesus sanoo hänelle: "Ruoki minun lampaistani." Samoin paavi Franciscus oli todellinen paimen maailmanlaajuiselle kirkolle. Hän ruokki kansaansa Jumalan sanalla ja johti meitä laupeuden ja rauhan tielle. Paavi Franciscus oli alusta alkaen väsymätön laupeuden puolestapuhuja. Laupeus on ehtymättömän aarre, joka kutsuu meitä elämään todellista Kristuksen opetuslapsina, pyytämään anteeksi ja antamaan anteeksi. Franciscus muistutti meitä jatkuvasti siitä, että laupeus ei ole vain jumalallinen ominaisuus, vaan

myös hyve, jonka tulee läpäistä jokapäiväinen elämämme: anteeksiannossa, avun antamisessa tarvitseville, lohdutuksessa ja sydämen avoimuudessa muita kohtaan. Jumalan nimi on laupeus, mutta laupeus on myös ovi tosi ihmisyyteen.

Laupeus, sellaisena kuin Franciscus sitä eli, kutsuu meitä astumaan ulos itsestämme ja lähestymään kaikkein tarvitsevimpiä, köyhiä, sorrettuja, eri tavoin syrjäytettyjä ihmisiä, ihmiselämää sellaisenaan sikiämisestä äidin kohdussa aina luonnolliseen kuolemaan saakka. Toisessa ihmisessä kohtaamme aina itse Jumalan. Paavi Franciscus opetti meille, että todellinen suu-

ruus ei ole vallassa, vaan palvelemisessa; ei kunnianosoituksissa, vaan nöyryydessä ja lähimmäisenrakkaudessa.

Tämä sanoma kuuluu kirkkaasti myös täällä Suomessa, maassa, joka on maantieteellisesti kaukana Roomasta mutta jossa paavi Franciscusta kunnioitettiin suuresti ja jossa häntä nyt muistellaan lämmöllä. Tasavallan presidentin läsnäolo paavin hautajaisissa Roomassa sekä suomalaismedian lämmin ja runsas uutisointi asiaan liittyen osoittavat, että katolinen kirkko on osa Suomen historiaa ja suomalaista yhteiskuntaa. Tästä olen hyvin kiitollinen. Neljän vuosisadan ajan Suomi sai länsimaisen kristillisen kulttuurin ja arvot katolisen kirkon välityksellä. Myöhemmin Vatikaani oli myös yksi ensimmäisistä valtioista, joka tunnusti Suomen itsenäisyyden.

Henkilökohtaisissa tapaamisissani paavi Franciscuksen kanssa hän osoitti aina kiintymystä Suomea kohtaan. Hän kiitti ekumeenisesta työstämme ja huomautti, kuinka Vatikaanissa puhutaan Jumalan erityisestä siunauksesta pyrkimyksellemme kristittyjen ykseyteen. Vatikaanissa tunnetaan ekumenian *Finnish Way*, ”suomalainen tie”, mallina ja esimerkkinä kohti näkyvää ykseyttä kristittyjen kesken. Monet suomalaisten kirkkojen piispat ja työntekijät saivatkin tavata paavi Franciscuksen yhteisillä pyhiinvaelluksillamme Roomaan joka vuosi aina tammikuussa. Franciscus kehotti meitä jatkamaan rohkeasti tällä tiellä eteenpäin.

Franciscuksen sydämessä keskeisellä sijalla oli evankeliumin ilo ja sen välittäminen kaikille ihmisille. Franciscus muistutti meitä siitä, että kirkko elää evankelioinnista ja kutsui meitä uuteen evankelointiin, ei kampanjana, vaan elämäntapana: avoimena sydämenä, joka ottaa vastaan ilman ennakkoluuloja, kätenä, joka nostaa ylös, sanana, joka rohkaisee, korvana, joka kuuntelee, katseena, joka tunnistaa ja tunnus-

Kuva Arto Törö

taa toisen, ja suuna, joka julistaa Jeesusta, Herra ja Pelastajaa. Erityinen osoitus paavi Franciscuksen henkilökohtaisesta yhteydestä katoliseen kirkkoon Suomessa on lahja, jonka hän antoi minulle tullessani piispaksi: oma kardinaalinsormuksensa, jota nyt kannan rakkaudella, muistutuksena hänen läheisyydestään ja yhteydestään maailman kaikkien piispojen kanssa.

Vain muutamia viikkoja ennen kuolemaansa paavi Franciscus hyväksyi myös piispa Hemmingin kanonisatioprosessin aloittamisen. Hemming oli yksi keskiajan merkittävimpiä piispoja Turussa ja Suomessa. Hemming työskenteli väsymättä evankeloidakseen Suomea ja teki paljon suomalaisten hyvinvoinnin eteen. Franciscus iloitsi suuresti luterilaisen ja ortodoksisen arkkipiispan tuesta Hemmingin pyhäksi julistamiselle, jonka he katsoivat olevan hyväksi koko suomalaiselle yhteiskunnalle ja askel kohti Kristuksen kirkon näkyvää ykseyttä.

Tämän messun toisessa lukukappaleessa puhutaan kutsumuksestamme taivaan kansalaisina ja siitä toivosta, joka meillä on Pelastajamme Jeesuksen Kristuksen tulemuksessa, kun hän aikojen lopulla muuttaa maallisen ruumiimme kirkastetuksi ruumiiksi. Paavi Franciscus halusi, että tämä

riemuvuosi olisi toivon vuosi. Meillä on toivo, joka ei ole turha, koska Jeesus on voittanut kuoleman ja rakastaa meitä äärettömästi.

Franciscus lisäsi ruusukon litaniaan uuden invokaation: *Pyhä Maria, toivon äiti*. Paavi Franciscuksella oli syvä ja lapsenomainen rakkaus Neitsyt Mariaa kohtaan, jota hän piti omana hengellisenä äitinään. Aina ennen jokaista apostolistia matkaansa ja siltä palattuaan hän kävi Roomassa Santa Maria Maggiorin basilikassa, rukoili Marian ikonin edessä ja jätti kukkakimpun kiitollisuuden merkinä. Toiveensa mukaisesti Franciscus lepää nyt siellä, Marian luona, kuin lapsi äitinsä sylissä.

Tässä messussa uskomme Franciscuksen sielun laupiaan Jumalan haltuun. Kuten psalmissa sanotaan: ”Herra on minun paimeni, ei minulta mitään puutu” (Ps. 23:1). Paavi Franciscus on päättänyt maanpäällisen pyhiinvaelluksensa, mutta hänen elämänsä ja esimerkiksi loistavat meile edelleen valona. Saakoon hän levätä Jumalan armollisilla käsivarsilla, ja hänen esirukouksensa olkoon aina kanssamme. Aamen.

+ Raimo

Franciscus – in memoriam

Tukholman piispa, kardinaali Anders Arboreliuksen OCD muistokirjoitus

Jokaisella paavilla on oma aksenttinsa ja karismansa, oma erityinen panoksensa katolisuuden täyteeseen. Paavit voivat olla useimmissa asioissa hyvinkin erilaisia, mutta olennaisessa he ovat yhtä, osana uskon täyteläistä sinfoniaa. Kun ajattelemme paavi Franciscusta, minun silmissäni juuri *köyhyys hengessä* (vrt. Matt. 5:3) tulee kirkkaana esiin ja häikäisee meidät. Se, että hän ensimmäisenä kaikista paaveista otti nimekseen Franciscus, on täysin kuvaavaa. Oikeastaan on varsin yllättävää, ettei kukaan muu ole tullut ajatelleeksi sitä aiemmin. Tämä nimivalinta on samalla oireellista ja profeetallista meidän ajassamme, jolloin rikkaat tuntuvat rikastuvan entisestään ja köyhät joutuvat yhä haavoittuvammiksi ja unohdetummiksi.

Jokainen pontifikaatti saa oman erityispiirteensä Jumalan kaitselmuksen kautta. Olin itse paikalla Pietarinkirkon aukiolla vuonna 1979, kun Johannes Paavali II astui virkaansa ja lausui kovalla äänellä: ”Älkää pelätkö!” Hänen kauttaan saimme vastaanottaa *vapauden* sanoman, Hengen ja evankeliumin vapauden, joka murtaa kaiken vallan, joka orjuuttaa ja vähättelee ihmisen arvoa. Häntä seurasi Benedictus XVI, joka näki itsensä *totuuden* työtoverina, sen totuuden, joka loistaa esiin Jeesuksessa Kristuksessa, totuuden kauneuden, jonka evankeliumi haluaa välittää meille. Franciscus muistuttaa meitä siitä, että Jumala teki itsensä köyhäksi ja vaatimattomaksi tulemalta ihmiseksi. Tämä totuus tekee meidät vapaisiksi. Kirkko haluaa muistuttaa, että kaikki tämä liittyy yhteen ja antaa katoliselle uskollemme sen täyden profeetallisen voiman siinä monimutkaisessa maailmassa, jossa nyt elämme.

ENSIMMÄISENÄ Latinalaisesta Amerikasta, maailman ”katolisimmasta” maanosasta tulevana paavina Franciscus sai suuren ja vaativan tehtävän murtaa Euroopan hegemonia katolisessa kirkossa. Tämä ei ollut hänelle helppoa. Hän kohtasi paljon

vastustusta ja väärinymmärrystä. Saksalaisen teologiprofessorin jälkeen tuli Buenos Airesin köyhien kortteleiden seurakuntapappi. Tämä on tietysti yksinkertaistus, mutta siinä on kuitenkin pieni totuuden siemen. Franciscusta ei voinut – eikä hän halunnut – sijoittaa meidän eurooppalaiseen kategorioihimme. Hän ei ollut liberaali tai progressiivinen eikä konservatiivinen tai traditionalistinen. Hän oli yksinkertainen, katolinen, ei muuta. Kuten hän itse sanoi, hän tuli kirkon periferiasta. Kuten kardinaali Kasper huomautti, hän oli radikaali. Hän halusi palata juurille, evankeliumin pyhään juuristoon. Vaikka kirkon painopiste on siirtynyt pohjoiselta pallonpuoliskolta eteläiselle, me pohjoisessa emme ole vielä aina täysin ymmärtäneet tämän kopernikaanisen mullistuksen seurauksia.

FRANCISCUS ei halunnut muuttaa uskonoppia, vaan pelkästään selkeyttää ja uudelleen löytää tiettyjä laiminlyötyjä tai unohdettuja näkökulmia. Kaikki eivät tätä ymmärtäneet, vaan syyttivät häntä halusta muuttaa kirkon opetusta, vaikka he eivät koskaan kyenneet antamaan tästä mitään konkreettista todistetta. Tässä mielessä voidaan sanoa, että Franciscuksesta tuli eräänlainen marttyyri sille nykyaikaiselle ilmiölle, joka on aiheuttanut niin paljon hämmennystä: *valeuutisille*. Ajassa, jossa objektiivinen totuus on korvattu minun tai sinun totuudellasi, paavina oleminen ei ole helppoa. Tämän kokivat myös Franciscuksen edeltäjät, jotka niin ikään joutuivat kohtaamaan sen seuraukset, mitä Benedictus kutsui relativismin diktatuuriksi.

Franciscus rakasti tuoda esiin köyhyyttä, *Evangelii gaudiumia* ja *Amoris laetitiamia*, sitä tyypillisen fransiskaanista iloa ja rakkautta, jonka Jeesus antaa meille kaikille, kun seuraamme häntä pieninä ja nöyriinä. Kirkon tulee olla ”kenttäsairaala”, jossa parannumme synnin, ahneuden ja itsekkyyden haavoista. ”En halua tuomita” oli paavin perusasenne, ei pelkästään homoseksuaaleja, vaan jokaista ihmistä kohtaan.

Me kaikki tarvitsemme Jeesuksen parantavaa ja pyhittävää armoa. Me kaikki tarvitsemme Jeesusta lääkärinämme, Vapahtajamme, Herranamme ja veljenämme.

Jeesuksen rakkaus haavoitettua, runneltua ihmiskuntaa kohtaan ja hänen rajaton myötätuntonsa paistoivat aina esiin Franciscuksen kohdatessa ihmisiä. Kun hän istui rukoukseen vaipuneena, hänen ilmeensä saattoi näyttää melko ankaralta, mutta heti ihmisiä kohdatessaan hän säteili hyvyyttä ja empatiaa. Hän ei epäröinyt varoittaa paholaisen juonista ja tempuista. Hän ei vältellyt ankaria sanoja kutsuessaan abortintekijöitä ”palkkamurhaajiksi” tai tuomitessaan tyranneja ja diktaattoreita. Samalla hän ei kuitenkaan tuominut, vaan vetosi armoon ja kehotti kääntymykseen. Hän nimesi Välimeren ”kuoleman mereksi” ja paljasti Euroopan tekopyhyiden ja kaksinaismoralismin tuhansien ja taas tuhansien ihmisten hukkuessa silmiemme edessä, meidän tekemättä mitään. Hän loi käsitteen ”välinpitämättömyyden globalisaatio”. Purevan ironisesti ja samalla myötätuntoa tuntien hän puhui niistä, jotka kuljeskelivät Rooman kaduilla pienen koiran, ei lastenvaunujen kanssa.

CARMELO DE SAN JOSÉSSA, karmeliittanunnien luostarissa Buenos Airesissa, sain itse nähdä patsaan nukkuvasta pyhästä Joosefista, josta tuli kaupungin arkkipiiispa Jorge Mario Bergogiolle rakas. Hän kertoi itse kirjoittaneensa joka ilta lapulle jonkin ongelman tai rukousaiheen ja asettaneensa sen nukkuvan Joosefin kuvan alle. Sen jälkeen hänen ei tarvinnut huolehtia asiasta, koska se oli hyvissä käsissä. Jospa meillä olisi sama luottamus Jumalan kaitselmukseen kuin Joosefilla ja Franciscuksella, voisimme jättää unilääkkeet ja monet psykologiset umpikujat väliin. Franciscuksen pontifikaatin aikana pyhä Joosef sai jättää periferian ja nousta näkyvämpään asemaan kirkon liturgiassa, sillä hänet mainitaan nykyään jokaisessa messussa eukaristisen rukouksen yhteydessä.

Neitsyt Mariaa kohtaan Franciscuksella oli sama lapsenomainen kiintymys ja käytännönläheinen suhtautuminen. Hän rakasti saksalaista kuvaa Neitsyt Mariasta "solmujen aukaisijana". Jos elämän monimutkaisessa kudelmassa ja koneistossa syntyy solmu, voimme jättää sen Neitsyt Marian esirukouksen huomaan. Hän pystyi puuttumaan tilanteeseen, kun häistä lopui viini Kaanassa. Samoin hän voi puuttua asioihin ja auttaa meitä pienissä tai suurissa vaikeuksissamme. Se kansanhurskaus, joka on niin ominaista Latinalaisen Amerikan köyhille ihmismassoille, tuli esiin myös Franciscuksessa, joka matkoillaan mielellään vieraili suurissa pyhiinvaelluskohteissa, joissa Mariaa kunnioitetaan.

FRANCISCUS OLI täysin tietoinen suurista haasteista, joita kirkko kohtaa, etenkin Latinalaisessa Amerikassa, jossa miljoonat katolilaiset siirtyvät uushelluntailaisiin tai evankelikaalisiin yhteisöihin. Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa suurimpina haasteina ovat ennemminkin sekularisaatio ja välinpitämättömyys. Muilla mantereilla haasteena on pikemminkin kohtaaminen muiden uskontojen kanssa. Jo Buenos Airesin arkkipiispana Franciscus oli luonut läheisen yhteistyön ja syvän ystäväyden rabbi Skorkan kanssa. Paavina hän jatkoi sitä uskon-

tojen lähentymistä, jonka Johannes Paavali II oli aloittanut niin vaikuttavasti Assisissa. Franciscuksen vierailut Arabiemiraateissa, Bahrainissa ja Irakissa osoittavat kaikin mahdollisin tavoin, kuinka tärkeä hänelle oli suhde islamiin. Uskontodialogi ei ole koskaan helppoa, mutta silti se on täysin välttämätöntä globaalina aikanamme. *Frattelli tutti* – olemme kaikki veljiä – oli Franciscuksen perusnäkemys. Maailma näyttäisi hyvin erilaiselta, jos me kaikki, eivät vain maailman johtajat, omaksuisimme tämän sanoman.

LA CULTURA DEL ENCUENTRO – kohtaamisen kulttuuri – näin voisi kiteyttää Franciscuksen kehotuksen meille ja koko maailmalle. Jatkuvan kohtaamisen elävän Jumalan kanssa, joka tulee meitä vastaan Jeesuksessa Kristuksessa, tulee antaa leimata rukoustamme ja koko elämäämme. Jokaisessa kohtaamassamme ihmisessä voimme aavistaa Jeesuksen itsensä. Meidän tulee katsoa häntä Jeesuksen silmin. Tämän perusasenteen on läpäistävä meidät yhä syvemmin myös silloin, kun kohtaamme toisen uskonnon tai kulttuurin edustajia. Franciscus näki selvästi tarpeen tehdä uskonnosta tekijän, joka yhdistää ja liittää ihmisiä yhteen sen sijaan, että se erottaisi tai aiheuttaisi konflikteja. Meidän tulee ra-

kentaa siltoja, ei muureja, kuten hän usein totesi, pelkäämättä astua kipeille varpaille Yhdysvalloissa tai Euroopassa.

Ekumeeninen yhteistyö ja vuoropuhelu muiden kristillisten kirkkojen ja yhteisöjen kanssa oli luonnollisesti Franciscukselle sydämen asia. Yhdessä anglikaanisten ja skotlantilaisten kirkkojen johtajien kanssa hän pyrki edistämään sovintoa Etelä-Sudanissa, sen jälkeen kun hän oli Roomassa polvistunut ja suudellut tämän maan kahden taistelevan johtajan jalkoja. Aivan viimeiseen asti hän toivoi saavansa mukaansa patriarkka Kirillin, jonka hän oli oppinut tuntemaan Havannassa, jotta he yhdessä työskentelisivät rauhan puolesta Ukrainassa. Sen sijaan suhteet Konstantinopolin patriarkka Bartolomeoksen kanssa tulivat entistä läheisemmiksi ja sydämellisemmiksi. Franciscuksen vierailulla Lundissa vuonna 2016 reformaation ekumeenisessa muistotilaisuudessa oli suuri merkitys vuoropuhelussa luterilaisten kanssa.

Valitettavasti Franciscus ei koskaan onnistunut saavuttamaan syvempää yhteyttä niiden yhteisöjen kanssa, jotka nykyään ovat kaikkein dynaamisimpia ja nopeimmin kasvavia, eli uushelluntailaisten, evankelikaalisten ja fundamentalististen ryhmien kanssa, jotka kasvavat räjähdysmäisesti varsinkin Latinalaisessa Amerikassa ja Af-

Franciscus – in memoriam

rikassa. Tämä on yksi katolisen kirkon suurimmista nykyisistä haasteista myös täällä Ruotsissa, jossa monet katoliset maahanmuuttajat liittyvät näihin usein etnisesti perustuviin yhteisöihin. Kuten joku Latina-laisessa Amerikassa totesi: kun katolinen kirkko teki opción por los pobres – asetti siis köyhät keskipisteeseen – monet köyhät päättivätkin samanaikaisesti etsiä hengellistä kotia näistä yhteisöistä.

Ehkä voimme nähdä Franciscuksen panostuksen synodaalisempaan kirkkoon tässä valossa? Kirkon tulee oppia kuuntelemaan paremmin ja erottaa ”mitä Henki sanoo seurakunnille”, liittyäksemme Ilmestyskirjan ajatukseen. Kaikkien eri äänten, myös niiden, jotka kuuluvat kirkon periferiaan, tulee saada tulla esille. Köyhien, hädänalaisten, vainottujen, hiljaisten sekä niiden pienten ja nöyrien, jotka uskollisesti seuraavat Ristiinnaulittua, on saatava äänensä kuuluviin. Tämä koskee mitä suurimmassa määrin myös naisia, jotka Franciscuksen pontifikaatin aikana alkoivat saada enemmän vaikutusvaltaa, muun muassa Pyhän istuimen eri dikasterioissa. Franciscuksen käynnistämä synodaalinen prosessi halusi nostaa nämä ryhmät esiin ja auttaa kirkkoa vapautumaan kaikesta klerikalismista. Jotkut ymmärsivät tämän synodaalisuuden väärin ja pelkäsivät, että sillä haluttiin muuttaa kirkon opetusta tai hierarkista rakennetta. Franciscus joutui tässä yhteydessä selkeästi toteamaan, että tarkoitus oli pikemminkin tulla herkemmäksi ja kuuntelevammaksi evankeliumin äänelle eikä antautua ympäröivän maailman ideologioiden ja painostuksen vietäväksi. Vaikein koettelemus hänelle oli varmasti Saksassa tapahtuva *Synodaler Weg*, joka uhkasi lähteä osille teilleen pois kirkon ykseydestä.

KOKO FRANCISCUKSEN pontifikaattia leimasi alaikäisiin kohdistuneiden hyväksikäyttötapausten aiheuttama kipu ja skandaali. Lukemattomia kertoja paavi joutui ilmaisemaan surunsa ja vihansa siitä, että tämä kauheus oli kohdannut niin monia uhreja. Maassa toisensa jälkeen, hiippakunnassa toisensa perään paljastui, kuinka moni oli joutunut pappien ja muiden kir-

kon edustajien hyväksikäyttämäksi. Kerta toisensa jälkeen Franciscus tapasi näiden hyväksikäytön uhrien kanssa ja samalla varmisti, että kaikissa hiippakunnissa sovellettiin ehdotonta nollatoleranssia. Samalla kävi kuitenkin ilmi, ettei kaikkialla maailmanlaajuisessa kirkossa ollut vakavasti ryhdytty puhdistamaan tilannetta ja tekemään välttämättömiä varotoimia. Tämä synkka tausta varjosti Franciscuksen aikaa paavina. Vaikka hän itse teki kaikkensa irtisanoutuakseen kaikesta hyväksikäytöstä ja varmistukseksi, että uhrin asetetaan kaiken keskiöön, kirkko kärsi moraalisen arvovaltansa laskusta monissa maissa eikä sitä enää nähty eettisenä kompassina ja johtotähtenä.

Jo kirkkoisat puhuivat kirkosta käyttäen käsitettä *casta meretrix*, siveä portto, valaistakseen tätä tragediaa. Kirkko on pyhä Kristuksen morsiamen mysteerissä, mutta jäsenissään syntisyyden rasittama. Parannusta tekevänä kirkko jatkaa maanpäällistä pyhiinvaellustaan kohti ikuisuutta. Tämä näkökulma on myös, tai ainakin sen tulisi olla, merkittävä osa synodaalista prosessia. Kirkko ei voi nousta yläpuolelle tuomitsemaan ulkopuolisten syntejä. Se on itse syntinen kaikissa jäsenissään. Vain ikuisesti puhtaassa Neitsyt Mariassa kirkon todellinen olemus ja arvokkuus loistavat täydessä kirkkaudessaan. Toistuvasti paavi Franciscus korosti Neitsyt Marian merkitystä esikuvana ja matkakumppanina pyhittymisen tiellä. Maria auttaa kirkkoa löytämään aidon olemuksensa ja johdattaa meitä yhä syvempään yhteyteen Jeesuksen Kristuksen kanssa, jotta voisimme lakkaamatta ylistää ja kiittää häntä.

LAUDATO SI' – koko luomakunta saa osallistua tähän jatkuvaan ylistykseen. Tässä kiertokirjeessään – joka on varmasti Franciscuksen vaikuttavin teksti – hän korostaa luomakunnan arvokkuutta ja kutsusta osallistua kosmiseen liturgiaan, jossa Luoja ylistetään ja korotetaan kaiken olemassaolevan kautta. Tämä profeettainen kiertokirje kehottaa kaikkia hyvän tahdon ihmisiä suojelemaan luontoa ja ilmastoa kaikilta ympäristötuhoilta. Meillä kaikilla on moraalinen velvollisuus välttää sitä, mitä Franciscus kutsuu ”ekologisiksi synneik-

si”, ja tehdä kaikkemme kunnioittaaksemme luomakunnan eheyttä. Franciscukselle oli tyypillistä yhdistää tämä aihe katolisen yhteiskuntaopin painotukseen köyhien ja haavoittuvien ihmisten suojelemisen tarpeesta – etenkin kaikkein unohtetuimpien, syntymättömien lasten ja alkuperäiskansojen. Kaikella luodulla on arvonsa. Samalla kaiken luodun tulee saada osallistua Luojan kunniaksi annettuun ylistykseen.

TALOUS ON välttämätön osa elämäämme luotuina olentoina yhteiskunnassa. Yksi Franciscuksen merkittävimmistä saavutuksista oli hänen taistelunsa Pyhän istuimen talouden uudistamiseksi. Energisesti ja määrätietoisesti hän pyrki luomaan järjestystä siihen sirpaloituneeseen ja monimutkaiseen tilanteeseen, joka tällä alueella valitsi. Hän ei epäröinyt tarttua järein ottein vastaan hangoitteleviin prelaatteihin. Evankeliumin tulee johtaa konkreettisiin toimenpiteisiin myös kirkon tavassa hallinnoida ja käyttää maallista omaisuuttaan.

Myös tällä alueella voidaan nähdä, kuinka hengellinen köyhyys kulkee punaisena lankana kaiken sen läpi, mitä paavi Franciscus edusti ja halusi toteuttaa Kristuksen sijaisena tämän kirkossa. Samoin kuin Jumalan pieni köyhä, pyhä Franciscus, hän näki evankelisen köyhyyden hengellisenä voimanlähteenä maailmassa, jossa ahneus uhkaa sokaista meidät kaikki. Kirkon koko tehtävää maailmassa leimaa pelastustalous – se, että Jumala tuli ihmiseksi ja köyhtyi meidän tähtemme, jotta me voisimme päästä osallisiksi kaikista hänen hengellisistä rikkauksistaan. Tämän käsitteen muuntaminen helposti ymmärrettäväksi sanomaksi nykypäivän ihmisille ei ole aina helppoa. Franciscuksen oma yritys tässä asiassa oli monille ymmärrettävä. Jopa ne, jotka olivat kaukana kristillisestä uskosta, aavistivat, että hänellä oli jotain olennaista sanottavaa aikamme ihmisille. Monet heistä surevat häntä nyt yhdessä meidän kaikkien kanssa.

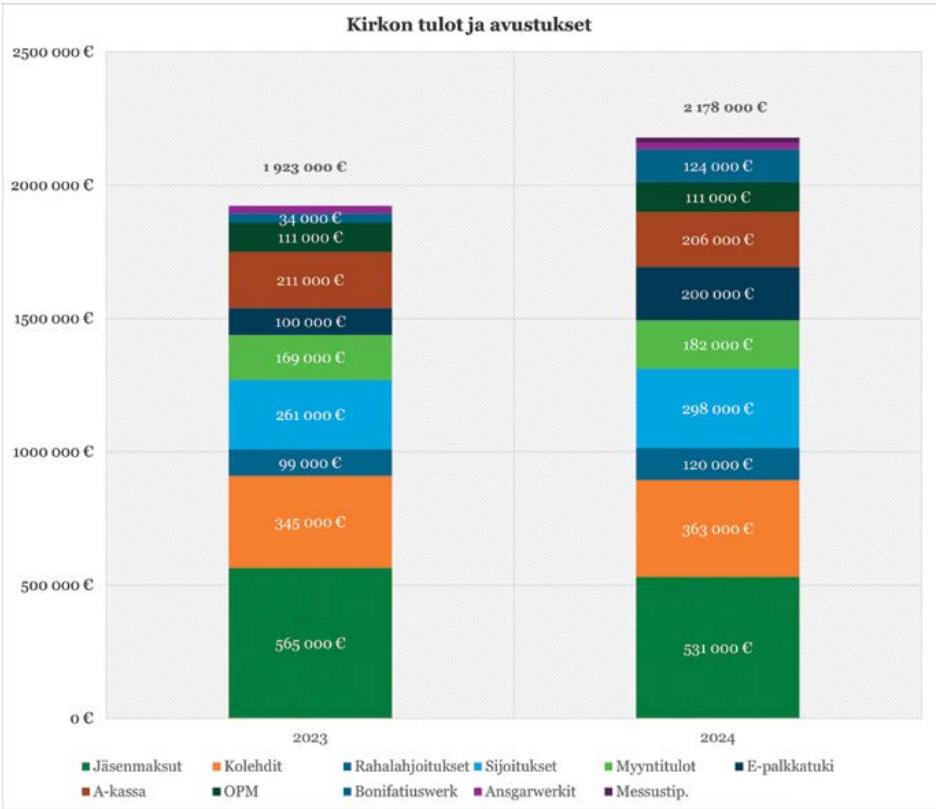
Suomennos KATT

Tilinpäätös 2024 – Kirkon tulot pysyivät ennallaan, kulut kasvoivat

Katolinen kirkko kasvaa Suomes-
sa tasaisesti vuosi
vuodelta. Talou-
den näkökulmasta
tämä iloinen asia
tarkoittaa kuitenkin, että meidän on
mietittävä uudelleen se, miten ker-
rytämme jäsentuloja. Nykyisellään
kirkon säännölliset omat tulot eivät
riitä kattamaan kasvavia toiminta-
menoja. Kuten Fideksen numerossa
1/2025 raportoitiin, ns. jäsentulot, eli
yhteenlasketut kolehdit, seurakun-
tien jäsenmaksut ja rahalahjoitukset,
kasvoivat vuonna 2024 alle puoli pro-
senttia edellisvuoteen verrattuna, ol-
len 1 015 000 euroa. Kustannukset sen
sijaan kasvoivat merkittävästi.

Kirkon suurimmat kuluerät ovat hen-
kilöstö- ja toimitilakulut, jotka vuonna
2024 kasvoivat vastaavasti 22 ja 12 pro-
senttia edellisvuoteen nähden. Toi-
minnan kasvaessa papiston ja muun
henkilöstön määrä lisääntyi vuon-
na 2024 17 prosenttia, mikä vaikut-
taa suoraan paitsi henkilöstökuluihin,
myös toimitilakuluihin esimerkiksi
asumismenojen kasvun myötä. Vuon-
na 2024 koko kirkon toiminnan ali-
jäämä oli 259 000 €. Meidän tuleekin
varmistaa, että jäsenmäärän kasvun
myötä myös kirkon jäsentulot kasvavat
ilman liiallista viivettä.

Edellä mainittujen jäsentulojen lisäk-
si kirkko sai viime vuonna erilaisia
myyntituloja (kirjat, tapahtumat ym.)
noin 182 000 euroa ja kirkon sijoituk-
set (vuokra-asunnot ja pörssisijoituk-
set) tuottivat 298 000 euroa. Omien
tulojen lisäksi kirkko saa huomattavaa

Taulukko seurakuntien, hiippakunnan ja koko kirkon tuloksesta kahdelta viime vuodelta.

	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
TILIKAUDEN	HENRIKIN SRK.		MARIAN SRK.		RISTIN SRK.		BIRGITAN SRK.		PERHEEN SRK.	
YLIJÄÄMÄ	-23 000 €	35 000 €	78 000 €	123 000 €	8 000 €	20 000 €	19 000 €	16 000 €	-20 000 €	-1 000 €
(ALIJÄÄMÄ)	URSULAN SRK.		OLAVIN SRK.		JOOSEFIN SRK.		HIIPPAKUNTA		KOKO KIRKKO	
	-24 000 €	-11 000 €	3 000 €	-1 000 €	11 000 €	-3 000 €	-311 000 €	-94 000 €	-259 000 €	84 000 €

tukea erityisesti Saksasta. Palkkakuluja Bonifa-
tiuswerk tuki vuonna 2024 yli 400 000 eurolla ja
muuta erilaisia toimintamenoja 124 000 eurolla.

Kaaviosta nähdään, kuinka riippuvaisia olem-
me edelleen ulkopuolisesta taloudellisesta tu-
esta toimintamenojemme osalta. Kuvassa kaik-
ki myyntitulojen yläpuolella olevat summat
ovat avustuksia. Saksasta tulevien avustusten

lisäksi vuonna 2024 saimme yleisavustus-
ta opetusministeriöltä 111 000 euroa. Täl-
lä hetkellä noin 30 prosenttia tuloistamme
koostuu ulkopuolisista avustuksista.

Investoinnit eli merkittävät lähinnä remon-
tointi- ja rakennushankkeet käsitellään
erillään toimintabudjetista. Nykytilantees-
sa investointeja on mahdollista toteuttaa

”Jos jäsenmaksun maksajien määrä esimerkiksi kaksinkertaistuisi kymmenestä kahteenkymmeneen prosenttiin, niin kirkon talous olisi jo huomattavasti vakaammalla pohjalla.”

pääosin vain lahjoitus- ja avustusvarojen turvin. Vuonna 2024 merkittävä korjaushanke oli Pyhän Joosefin kirkko Kuopiossa, sen kustannus oli noin 140 000 euroa. Suurin osa tästä hankkeesta tehtiin Bonifatiuswerkin tuella. Piispantalossa havaittiin kosteusvaurio alimmassa kerroksessa, jonka selvitys- ja suunnittelutyö maksoi viime vuonna 30 000 euroa. Hankkeeseen saatiin tukea Bonifatiuswerkiltä ja amerikkalaiselta Clover-säätiöltä ja varsinainen korjausrakentaminen tehdään vuoden 2025 aikana. Espoon vanhan karmeliittaluostarin remontin ja uudisrakennuksen suunnittelutyön kustannukset olivat viime vuonna 49 000 euroa ja nämä kustannukset katettiin espanjalaisen Parentes-säätiön tuella.

Erityisesti toimintabudjettimme osalta emme voi laskea sen varaan, että tuki Saksasta jatkuu nykyisellä tasollaan pitkälle tulevaisuuteen. Omien tulojemme osalta selkein kehityskohde on seurakuntien jäsenmaksut. Voimme arvioida, että tänä päivänä alle 10 prosenttia aikuisista hiippakunnan jäsenistä maksaa säännöllistä jäsenmaksua seurakunnille. Kuitenkin kirkon yhdyskuntajärjestyksen pykälän 7 mukaan ”Yhdyskunnan jäsenen velvollisuutena on tukea yhdyskuntaa ja sen seurakuntaa vapaaehtoisin lahjoituksin sekä maksaa jäsenmaksua, jonka suuruuden yhdyskunnan esimies määrittää.”

Jos jäsenmaksun maksajien määrä esimerkiksi kaksinkertaistuisi kymmenestä kahteenkymmeneen prosenttiin, niin kirkon talous olisi jo huomattavasti vakaammalla pohjalla. Meidän tulee tehostaa ja selkeyttää viestintää jäsenmaksun säännöllisen maksamisen tärkeydestä ja tehdä sen maksaminen mahdollisimman helpoksi. Asiasta voidaan muistuttaa messun lopussa ilmoitusten yhteydessä, mutta sen lisäksi seurakuntalaiselle tulee

olla selvää, miten maksu suoritetaan ja esimerkiksi laitetaan toistuvaan tiliveloitukseen oikeaa viitenumeroa käyttäen.

Viime vuonna käyttöön otettu uusi hiippakunnan jäsenrekisteri mahdollistaa toivottavasti jo pian tehokkaamman sähköisen viestinnän seurakuntalaisten kanssa. Monelle seurakuntalaiselle esimerkiksi säännöllinen uutiskirje omasta seurakunnasta on varmasti tervetullut. Sähköisen uutiskirjeen yhteydessä on mahdollista myös muistuttaa jäsenmaksusta sekä myös ohjata tekemään maksu helposti ja nopeasti. Jäsenmaksutulojen kasvattaminen on ennen kaikkea viestintäkysymys ja esimerkiksi jäsenmaksun korottaminen tuskin tuottaisi mainittavaa hyötyä.

Jäsenmaksun jo säännöllisesti maksavia Taloustoimisto kiittää lämpimästi ja toivotamme kaikille hiippakuntalaisille runsasta Jumalan siunausta ja aurinkoista kesää.

Tommi Reinikainen
Hiippakunnan ekonomi
Taloustoimisto

Seurakuntien ja hiippakunnan tilinpäätökset ovat nähtävissä hiippakunnan nettisivuilla katolinen.fi > Pikalinkkejä > Hiippakunnan talous

Ohjeet seurakunnan jäsenmaksun maksamiselle katolinen.fi/jasenmaksut/

Muista seurakunnan jäsenmaksu

Jäsenmaksu maksetaan omalle seurakunnalle kuukausittain. Jäsenmaksun suuruus on 1,5 % ansiotuloista tai muista vastaavista tuloista. Jäsenmaksuvelvollisuus koskee kaikkia täysi-ikäisiä Suomessa asuvia katolilaisia. Siitä on vapautettu alle 15 000 € vuodessa ansaitsevat ja kaikki alle 18-vuotiaat. Lisätietoa jäsenmaksusta: <https://katolinen.fi/jasenmaksut/>

Messun aikana **kolehdin** voi maksaa myös MobilePay-sovelluksella seurakunnan lyhytvalintanumeroon. Lisätietoa muista tukimuodoista: <https://katolinen.fi/lahjoita/>

Pyhän Henrikin katedraaliseurakunta (Helsinki)
Jäsenmaksutili: FI61 1014 3000 2118 01, käytä viitettä 90010.
Kolehti: MobilePay-lyhytvalinta 11163.

Pyhän Marian seurakunta (Helsinki)
Jäsenmaksutili: FI65 1023 3000 2047 89, käytä viitettä 90010.
Kolehti: MobilePay-lyhytvalinta 47373.

Pyhän Birgitan ja autuaan Hemmingin seurakunta (Turku)
Jäsenmaksutili: FI40 1547 3000 0005 98, käytä viitettä 90010.
Kolehti: MobilePay-lyhytvalinta 89652.

Pyhän Olavin seurakunta (Jyväskylä)
Jäsenmaksutili: FI65 1045 3000 1121 43, käytä viitettä 90010.
Kolehti: MobilePay-lyhytvalinta 18532.

Pyhän ristin seurakunta (Tampere)
Jäsenmaksutili: FI08 2236 1800 0045 66, käytä viitettä 90010.
Kolehti: MobilePay-lyhytvalinta 86925.

Pyhän Ursulan seurakunta (Kouvola)
Jäsenmaksutili: FI75 1555 3000 1245 12, käytä viitettä 90010.
Kolehti: MobilePay-lyhytvalinta 22481.

Nasaretin pyhän perheen seurakunta (Oulu)
Jäsenmaksutili: FI52 1374 3000 1083 81, käytä viitettä 90010.
Kolehti: MobilePay-lyhytvalinta 16267.

Pyhän Joosefin seurakunta (Kuopio)
Jäsenmaksutili: FI30 1555 3000 1245 46, käytä viitettä 90010.
Kolehti: MobilePay-lyhytvalinta 22425.

Paavia ja uusinta teknologiaa ei ole totuttu liittämään toisiinsa, mutta tämä voi muuttua uuden Rooman piispan Leo XIV:n myötä. Selittäessään nimivalintaansa pian konklaavin jälkeen paavi Leo kertoi, että se viittaa ensi sijassa hänen läheisimpään edeltäjäkaimaansa Leo XIII:een (paavina 1878–1903). Teollisen vallankumouksen muutettua perinpohjaisesti ihmisten, erityisesti tehdastyöläisten, elinolosuhteita, Leo XIII pani vuoden 1891 kiertokirjeellään *Rerum novarum* (Uusista asioista) alulle kirkon yhteiskuntaopetuksen perinteen.

Paavi ja tekoäly

N Ä K Ö K U L M A

Viimeistään vuonna 1870 Rooman kirkko oli menettänyt viimeisetkin rippeet maallisesta valastaan, kun Kirkkovaltion maa-alueet liitettiin uuteen Italian valtioon. Paavi Leo XIII ei tätä jäänyt murehtimaan vaan ymmärsi, että maallisen vallankäytön sijaan kirkon relevanssi nykymaailmassa nousee siitä henkisestä pääomasta, joka sille on kahden vuosituhannen aikana kertynyt ja joka sen tehtävänä on mahdollisimman ymmärrettävästi välittää nykyajan ihmisille, erityisesti niille, joilla on suurin riski jäädä uuden maailmanjärjestyksen jalkoihin.

Jos teollinen vallankumous 1800-luvulla perustui fossiilisen energian valjastamiseen höyry-, polttomoottori- ja sähkötekniikan avulla, 1900-luvun lopulta alkaneen digitaalisen vallankumouksen keskiössä on tietokonetekniikan leviäminen yhä laajem-

malle yhteiskunnassa. Siinä missä teollisen vallankumous siirsi ihmisten fyysisen työvoiman pelloilta tehtaisiin, digitaalinen vallankumous mahdollistaa jatkuvasti suuremman tuotannon automatisoinnin. Internetin, älypuhelimien ja nyt etenkin tekoälyn laajeneminen yleiseen käyttöön tuovat digitaalisen vallankumouksen ihmisten elämän kaikille osa-alueille. 2020-luvun ihmisten on enää hankala edes kuvitella sitä maailmaa, jossa emme olleet jatkuvasti yhteydessä kaikkeen internetin ja älypuhelimien kautta. Miten ennen edes liikuttiin paikasta toiseen ilman internetin karttapalveluita?

Tekoäly uuden paavin tähtäimessä

Tässä historiallisessa tilanteessa yhdysvaltalaisyntyinen ja matematiikasta perustutkintonsa tehnyt Robert Francis Prevost aloitti Pietarinviran hoitamisen 8.5.2025.

Lyhyt konklaavi kertoo siitä, että kardinaalit olivat hyvin yksimielisiä uudesta paavista. Oletettavasti konklaavia edeltävinä päivinä viikkona juuri Prevost erottui sellaisena kardinaalina, joka voisi luoda yhteyttä ja rakentaa siltoja niin kirkon sisällä kuin sen ulkopuolellakin. Jotenkin uuden paavin tulisi edustaa sitä yhtä kirkkoa ja sen historiallista jatkuvuutta, jota paavi Benedictus usein korosti, ja samaan aikaan luotsata sitä eteenpäin meneillään olevan aikakauden muutoksen keskellä, kuten paavi Franciscus asian ilmaisi. Augustinolaispappina Prevost ammentaa syvältä lännen kirkon perinteestä – vuonna 430 kuollut pyhä Augustinus on varmasti tärkein yksittäinen teologi ja kirkonopettaja Rooman kirkon traditiossa –, mutta samalla hän haluaa rohkeasti kohdata nykyajan haasteet. Ja näistä yksi suurimpia on ilman muuta tekoälyn kehittyminen.

Tekoälynkään suhteen paavi Leon ei toki tarvitse aloittaa tyhjästä. Jo paavi Francis-

cus otti useasti kantaa tekoälyn inhimillisen käytön puolesta ja muun muassa tuomitsi vahvasti sen soveltamisen sotateknologiassa. Erityishuomion ansaitsee Vatikaanin tammikuussa 2025 julkaisema asiakirja *Antiqua et nova* (Vanhaa ja uutta) tekoälyn ja inhimillisen älyn suhteesta. Maailman suurimpana järjestäytyneenä uskontona ja globaalina yhteisönä Rooman kirkolla voi oikeasti olla vaikutusta siihen, miten tekoälyä käytetään tai ei käytetä maailmassa. Asiakirja *Antiqua et nova* on osoitettu erityisesti heille, joille on uskottu tehtävä välittää eteenpäin kirkon uskoa, eli vanhemmille, opettajille, papeille ja piispoille. Se on herättänyt keskustelua myös laajalti kirkon ulkopuolella ja se on mainittu yhtenä parhaista tekoälyä koskevista sosioeettisistä kannanotoista.

Kirkon tilannekatsaus: *Antiqua et nova*

Antiqua et nova kannattaa lukea rauhasa mietiskellen ja välttää kiusausta pyytää

tekoälyä tekemään siitä lyhyt tiivistelmä. Tällainen onkin ehkä asiakirjan ydinajatus: tekoäly on suuri mahdollisuus ihmiskunnalle, mutta siihen tulee suhtautua kriittisesti ja sydämen viisaudella. Kuten asiakirjassa todetaan, jo sanan ”äly” käyttäminen ”tekoälyn” yhteydessä voi olla harhaanjohtavaa, jos se saa meidät ajattelemaan, että kyseessä olisi keinotekoinen muoto ihmisälystä. Vatikaanin asiakirjan mukaan tekoäly on ihmisälyn tuote, joka on olemuksellisesti jotain aivan muuta kuin inhimillinen äly.

Asiakirjan kolmas luku ammentaa kirkon rikkaasta antropologisesta perinnöstä ja avaa kauniisti ihmisälyn laajuutta. Inhimillinen äly ei suinkaan ole vain kylmää laskemista ja eri vaihtoehtojen utilitaristista pohdintaa, vaan se on aina yhteydessä toisiin ihmisiin, omaan ruumiillisuuteemme ja meitä ympäröivään maailmaan. Keskiajan suureen synteetikoon Tuomas Akvinaolaiseen viitaten asiakirja tekee erottelun ”ration” ja ”intellektin” välillä, jotka molemmat muodostavat yhdessä inhimillisen älyllisyyden. Ratio muistuttaa ehkä enem-

män tekoälyn laskemista, kun se diskursiivisesti tarkkailee eri vaihtoehtoja ja vertailee niiden vakuuttavuutta. Intellekti on hitaampi ja pohdiskelevampi, kontemplatiivisempi, kun se sielun silmin tarkastelee sitä, mikä itsessään on totta ja hyvää ja kaunista ja ohjaa näin ihmisen muuta henkistä toimintaa. Tekoäly laskeskelee sille syötettyjä tietoja omassa digitaalisessa maailmassaan, mutta ihminen intellektuaalisen älynkäyttönsä kautta liittyy objektiiviseen todellisuuteen, maailmaan sellaisena kuin se on.

Äly ja eettisyys

Koska inhimillinen älyn käyttö yhdistää meidät tähän todelliseen, aineelliseen maailmaan ympärillämme, sen mukana tulee myös välttämätön eettinen ulottuvuus. Emme ole tässä maailmassa yksin vaan yhdessä toisten ihmisten ja muiden luontokappaleiden kanssa. Meillä on vastuu siitä, miten käytämme älyämme. Raamatullinen ilmoitus ilmaisee tämän sanomalla, että

Jumala asetti ihmisen maailmaan ”viljelemään ja varjelemaan” sitä (1. Moos. 2:15). Kirkko ei suinkaan suhtaudu kielteisesti tieteelliseen ja teknologiseen kehitykseen vaan puhuu ihmisestä ”Jumalan kuvana”, joka juuri älynsä kautta saa osallistua Jumalan toimintaan luomakunnan täydellistämiseksi (KKS 378).

Tekoäly on nyt uusi upea inhimillisen älyn tuote, jonka avulla on mahdollisuus tehdä paljon hyvää, mutta myös pahaa. Leo XIII:sta alkaneessa kirkon yhteiskunnallisen opetuksen perinteessä ei toki pyritä antamaan mitään teknisiä vastauksia vaikeisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Omasta henkisestä perinteestään ammentaen kirkko haluaa kuitenkin tarjota sellaisia eettisiä periaatteita ja suuntaviivoja, jotka ovat välttämättömiä jokaisen ihmisen oikeudenmukaisen ja tasa-arvoisen kohtelun takaamiseksi. Paavi Leo XIV:n sanoin: ”Omana aikanamme kirkko tarjoaa jokaiselle yhteiskunnallisen opetuksensa aarten vastauksena uuteen teolliseen vallankumoukseen ja tekoälyn kehitykseen, joka asettaa uusia haasteita ihmisarvon, oikeudenmukaisuuden ja työn puolustamiselle.”

Antiqua et nova -asiakirjan viidennessä osiossa otetaan kantaa tiettyihin erityisyyksiin tekoälyn käytön suhteen. Punaisena lankana kulkee eettinen vakaumus, että tekoälyn soveltamisen tulee pysyä ihmisten hallinnassa ja sen tulee aina kunnioittaa jokaisen ihmisen ääretöntä ja yhtäläistä arvokkuutta. Tekoäly tarjoaa paljon mahdollisuuksia yhteiskunnassa, taloudessa, työelämässä, terveydenhuollossa ja opetuksessa, mutta näiden suhteen tulee edetä avoimesti, kriittisesti ja yhteisiä pelisääntöjä noudattaen. Asiakirja nostaa erikseen esiin ja tuomistee tekoälyn suuret vaarat disinformaation ja ”syvävääräennösten” (*deepfakes*) mahdollisena tuottajana ja kansalais-ten yksityiselämän valvojana.

Ihmisen puolella

Yhteiskunnallisessa opetuksessaan kirkko haluaa puolustaa ihmistä ja inhimillisyyttä niitä epäinhimillistäviä voimia vastaan, jotka vaikuttavat erottamattomasti kuuluvan yhteiskuntien modernisaatiokehitykseen. Modernin tieteen ja teknologian kehitys on vapauttanut valtavia voimia, jotka

usein vaikuttavat ylittävän ihmisten henkisen ja eettisen kehitystason. Pieni ihmisen uhkaa usein jäädä suuren maailman rattaiden jalkoihin, oli sitten kyse tehdastyöläisistä 1800-luvulla tai meistä kaikista 2020-luvulla.

Moderneja yhteiskuntia määrittää niiden toimintojen jatkuva kiihtyminen. Olemme jo kauan sitten erkaantuneet luonnon omasta rytmistä ja alistuneet koneiden määräämälle ajan kululle. Tekoälyssä ei pohjimmiltaan ole kyse muusta kuin tämän modernisaation kiihtymisprosessin äärimmäisestä vaiheesta, hypermoderniteetistä. Minkä tahansa ”promptin” kirjoittamiseen tai sanonkaan tekoälyn kielimallille, se osaa suunnattoman data-aineistonsa perusteella antaa siihen yhä sofistikoitumman vastauksen lähes välittömästi. Ei ole mitään syytä olettaa, etteikö tämä kiihtymiskehitys vielä entisestään kiihtyisi ja saavuttaisi vielä häikäisevämpiä tuloksia. Itse prosessi ei itsessään silti muutu miksikään: kyse on koneen laskemista vastineista ihmisen antamille syötteille. *Do ut des*, minä annan jotta sinä annat, tähän on se iänikuinen vaihdannan laki, joka on ohjannut ihmisten välistä kanssakäymistä vuosituhansien ajan.

Kirkon opetus varoittaa meitä menemästä liiaksi mukaan tällaiseen vaihdannan logiikkaan. Toki mikään ei ole luonnollisempaa kuin ajatella sen mukaan, myös suhteessamme Jumalaan. Minä annan Jumalalle jotain, jotta hän antaa minulle vastineeksi jotain muuta. Tällainen ajattelu ja elämäntapa kuitenkin tekee Jumalasta hyvin pienen, suorastaan meidän kokoi-

semme. Todellisuudessa Jumala on ääretön, ylitsevuotava Rakkaus, joka ei itsessään tarvitse meiltä mitään mutta joka vapaasta tahdostaan haluaa jakaa rakkautensa meidän kanssamme. Tämän kolmiyhteisen rakkauden kokeminen vapauttaa meidät maailman transaktionaalista logiikasta ja johdattaa meidät käyttämään sen mahdollisuuksia, myös tekoälyä, todella järkevästi, inhimillisesti. Kirkon uskon ytimessä on Jumalan rakkauden hengellinen nauttiminen ja maailman hyvyksien järkevä käyttäminen. *Fruī et uti*, augustinolaisittain ilmaistuna.

Ettei kaikki olisi korrektia mutta hengetöntä

Tämä on hyvä muistaa erityisesti kirkon uskoa toisille opettaessa. Kiusaus turvautua tietokoneen kielimalleihin ja pyytää niiltä tiivistyksiä kirkon uskon sisällöistä voi olla suuri. On niin paljon muutakin tehtävää ja kiire on kova. Näin kuitenkin helposti kadotamme uskon hengellisen syväulottuvuuden ja inhimillisyyden. Elävä sana, oli se kuinka hapuilevaa ja etsiskelevää tahansa – tai juuri silloin – on paljon puhuttelevampaa kuin ulkonaisesti korrekti mutta sisäisesti hengetön teksti. Tämä pätee toki kaiken kielen käyttöön, kuten suomalainen aforisti Janne Tompuri mainiosti tiivistää: ”En pelkää, että kone oppii ajattelemaan kuin minä, vaan että minä opin ajattelemaan kuin kone.”

Digitaalisen vallankumouksen keskelä on hyvä palauttaa mieleen kristinuskon ydinolemus historiallisena uskontona. Kristinuskoko ei ole ideologista julistusta tai tiettyjen oppisisältöjen toistelua – mihin tekoälykin pystyy – vaan Jumalan pyhän kansan kulkemista aikojen halki kohti Herransa paluuta kunniasa. Kirkko on oikealla tiellä, kun se pysyy syvästi juurtuneena apostoliseen perinteeseen ja kulkee samaan aikaan rohkeasti eteenpäin vieden evankeliumin erityisesti niille, jotka sitä eniten kaipaavat: *köyhille ja sorretuille*. Mielenkiinnolla saamme Hengessä nyt seurata ja rukoilla, miten uusi Rooman piispa paimentaa maailmanlaajuisia kirkkoa tässä ihmiskunnan historiallisessa murroskohdassa. ■

Alpo Penttinen

Artikkelikuva luotu tekoälyllä.

Seurakunta elää – ja kasvaa

Jyväskylän Pyhän Olavin seurakunnan kirkkoherra isä Anders Hambergin mukaan asemakaavamuutos ei uhkaa seurakunnan toimintaa vaan antaa mahdollisuuden katsoa luottavaisesti tulevaisuuteen.

Jyväskylän katolisen seurakunnan ympärillä on jo pitkään liikkunut arvailuja ja kysymyksiä tulevaisuudesta. Käynnissä oleva asemakaavan muutos on jopa herättänyt kysymyksiä, onko seurakunnan toiminta uhattuna. Ei ole, sanoo isä Anders Hamberg, seurakunnan kirkkoherra:

"On totta, että edessä on suuri muutos. Meidän täytyy arvioida uudelleen, miten käytämme tilojamme viisaasti, ja sopeutua pienempään pinta-alaan. Mutta itse toiminta ei ole uhattuna."

Hän muistuttaa, että Pyhän Olavin seurakunta on kasvava yhteisö. "Ja se tarkoittaa itse asiassa sitä, että meidän pitäisi lisätä toimintaa – ei vähentää. Tämä onnistuu vain, jos seurakuntalaiset itse lähtevät mukaan yhä aktiivisemmin."

Viime aikoina toimintaan ovat vaikuttaneet ennen kaikkea papiston henkilöstöjärjestelyt ja diaspora-alueiden tukeminen. "Ne ovat vaikuttaneet enemmän kuin kaavamuutos tai mahdollinen luopuminen kerrostalosta", isä Anders toteaa.

Kerrostalon tontin myyminen luo uusia mahdollisuuksia

Asemakaavamuutos mahdollistaisi huonokuntoisen kerrostalon tontin myymisen. Monet ovat pohtineet, voisiko tämä tuoda seurakunnalle uudenlaista vakautta.

"Meillä on edessämme sekä mahdollisuus saada myyntituloja että vähentää menoja, jotka eivät enää ole tarpeellisia", kirkkoherra kertoo. "Tämä antaisi mahdollisuuden uudistaa esimerkiksi kirkon talotekniikkaa. Nykyinen ilmanvaihdonkoneisto on oikeastaan jo museoesine. Myös äänentoisto, valaistus ja varsinkin lasimaalaukset vaativat huoltoa."

Esteettömyys ja paloturvallisuus ovat osa tulevaa kokonaisuutta. Isä Anders korostaa, että kun vuokratuloja ei enää ole, tarvitaan entistä enemmän seurakuntalaisten panosta. "Ajalla, osaamisella ja rahallisella tuella voimme pitää huolta kirkosta – yhdessä."

Tulevat remontit vaikuttavat tietenkin toimintaan. "Messut ja sakramentit jatkuvat varmasti. Ehkä meidän täytyy miettiä hetken ajan, missä ja miten kokoonnumme, mutta juhla jatkuu", hän hymyilee.

Kirkkoherra näkee tilanteessa myös uusia mahdollisuuksia. "Meillä on kaikki edellytykset jatkaa toimintaa ja jopa kehittää uutta. Yhteiskunnan muutos, maahanmuutto ja kasvava kiinnostus katolista uskoa kohtaan suorastaan haastavat meitä miettimään, miten voimme vastata paremmin tähän kutsuun." Hänen mukaansa tuleva muutos voi parhaimmillaan herättää meidät liikkeelle. "Se voi rohkaista meitä miettimään aktiivisemmin, mitä kaikkea voimme yhdessä rakentaa."

Seurakunnan voima on ihmisissä

Lopuksi isä Anders sanoo toiveikkaasti: "On hyvin helppoa pitää kiinni tutusta, totutusta, vaikka se olisi jo käynyt tarpeettomaksi tai tullut jopa rasitteeksi. Luopuminen siitä, mitä on 'aina ollut', vaatii uskoa, toivoa ja luottamusta Jumalan johdatukseen."

Hän jatkaa: "Parhaimmillaan se, mitä saamme tilalle, kun uskallamme lähteä ulos mukavuusalueeltamme, on suurempaa ja parempaa kuin se, mistä olemme pitäneet kiinni. Seurakuntamme voimavara on – Herramme ja Hänen pyhiensä jälkeen – sen jäsenet. Ei kiinteistöt, ei rakenteet. Minä luotan siihen, että Pyhän Olavin seurakuntayhteisö kasvaa ja vahvistuu kulkiessaan tämänkin kehityksen läpi. Yhdessä."

Kiitos haastattelusta, isä Anders.

Marko Tervaportti

Lisätietoja Jyväskylän seurakunnan tonttiin suunnitellusta kaavamuutoksesta löytyy Fideksen nettisivuilta.

Moabilainen Ruut

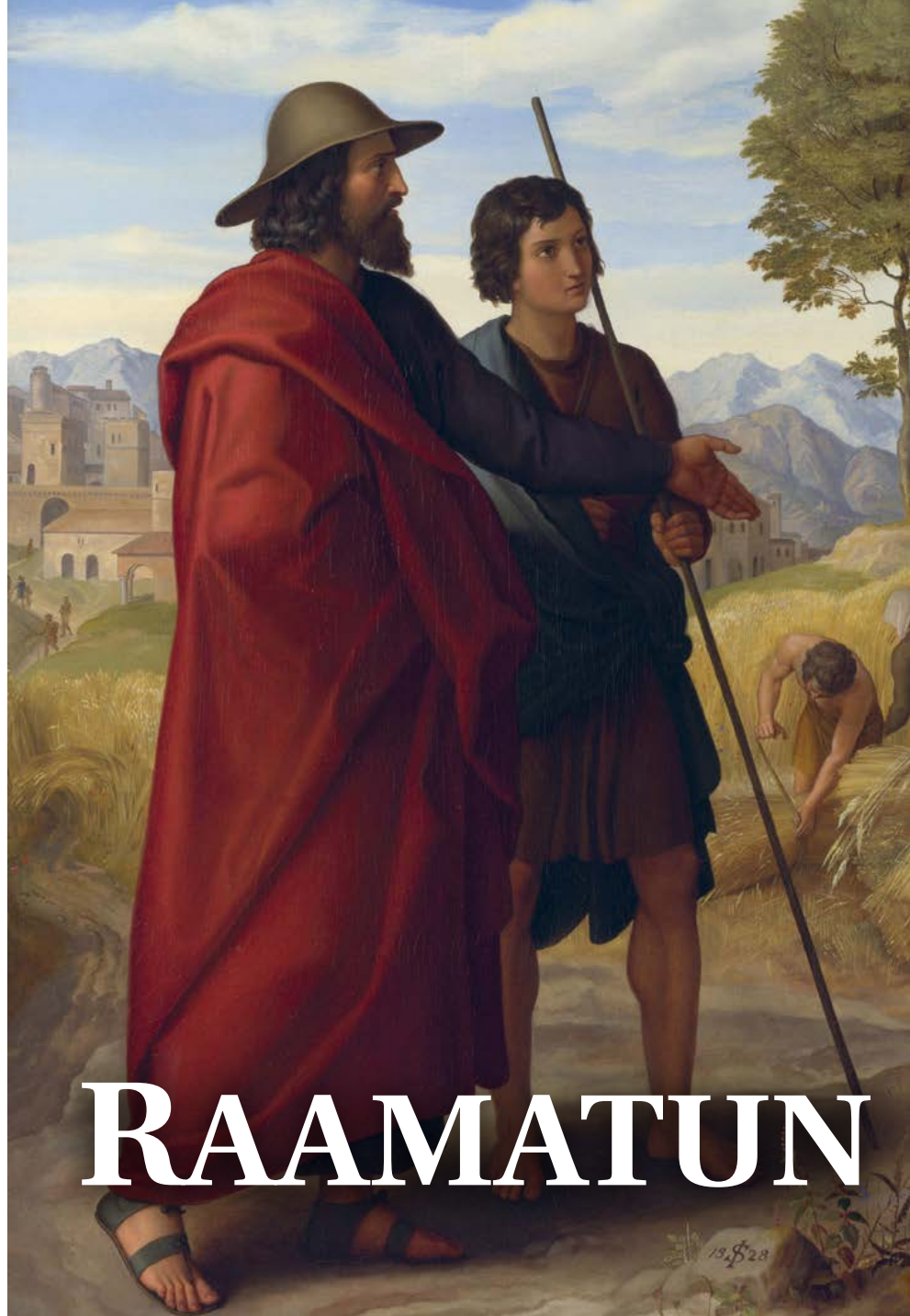
Tyttö tarvitsee esikuvia kasva-
essaan naiseksi. Tavallisesti
hän ihailee äitiään, samais-
tuu häneen ja haluaa kasvaa
aikuiseksi äitinsä kaltaiseksi
naiseksi. Joskus eri syistä oma äiti ei voi olla
samaistumisen kohde tai tuki kasvulle. Sil-
loin joku toinen nainen, opettaja, vanhem-
pi sisar, täti tai nunna voi herättää tytön
luottamuksen ja olla hänelle esikuva.

Kaikki ihmiset tarvitsevat esikuvia koko
elämänsä ajan lapsuudesta vanhuuteen
saakka. Raamatun eri henkilöt ovata olleet
ja ovat esikuvia monille maailman kristityil-
le. Miksi? Joitakin kutsutaan pyhimyksiksi,
koska he ovat elämäntavallaan ja opetuk-
sellaan puhutelleet monia.

Ruut eli Israelissa vuosisatoja ennen
Jeesuksen syntymää. Hän oli moabilainen,
joka avioitui israelilaisen miehen kans-
sa ja alkoi palvella Israelin Jumalaa. Van-
hassa testamentissa on kirja, joka kertoo
Ruutista ja hänen elämästään. Uudes-
sa testamentissa hänen nimensä esiintyy
Kristuksen sukuluettelossa yhtenä hänen
esivanhemmistään.

Ruutin kirjassa kerrotaan, miten eräs
israelilainen perhe joutui muuttamaan
Juudan Betlehemistä nälänhätää pakoon
Moabiin. Perheen pojat avioituivat mo-
abilaisten naisten kanssa, mutta kuolivat
kumpikin asuttuaan maassa kymmenisen
vuotta. Myös perheen isä oli kuollut jo ai-
kaisemmin ja hänen puolisonsa Noomi oli
jäänyt yksin. Noomilla oli hyvät ja läheiset
suhteet kahteen miniäänsä, joiden nimet
olivat Orpa ja Ruut.

Noomi sai kuulla, että nälänhätä Isra-
elissa oli loppunut. Silloin hän päätti palata
kotimaahansa. Orpa ja Ruut olivat suures-

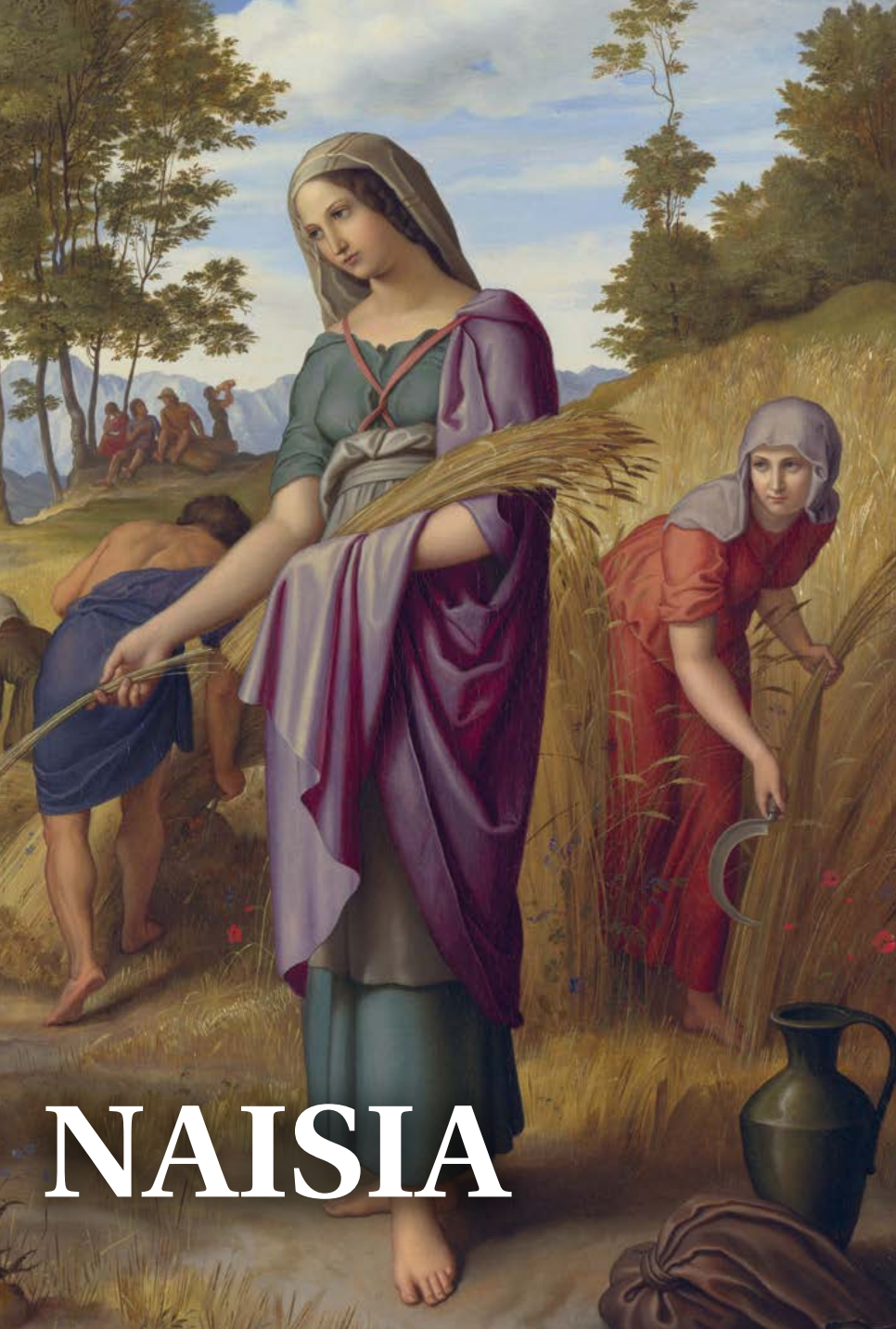
"Ruut Booaksen pellolla", Julius Schnorr von Carolsfeld, 1828.

ti kiintyneitä Noomiin, eivätkä halunneet
erota hänestä, vaan päättivät lähteä mu-
kaan. Matkan aikana Noomi kääntyi heidän
puoleensa ja kehotti heitä palaamaan ta-
kaisin sukulaistensa luo ja avioitumaan uu-
delleen, sillä hänen kanssaan heillä ei olisi
tulevaisuutta.

Orpa osoitti rohkeutta uskaltamalla luo-
pua turvallisesta perheestään ja päätti pa-
lata takaisin kotimaahansa hyvästeltyään
Noomin lämpimästi. Toinen miniä Ruut ei
suostunut anoppinsa neuvoon. Hän sanoi:
"Älä vaadi minua jättämään sinua ja kään-
tymään takaisin pois sinun tyköäsi. Sillä
mihin sinä menet, sinne minäkin menen ja
mihin sinä jäät, sinne minäkin jään; sinun
kansasi on minun kansani, sinun Jumalasi
on minun Jumalani. Missä sinä kuolet, siel-

lä minäkin tahdon kuolla ja sinne tulla hau-
datuksi." Sitten Noomi ja Ruut vaelsivat yh-
dessä autiomaan läpi Juudan Betlehemiin.

Seurattuaan anoppiaan ja elettyään
hänen kanssaan niukkaa elämää, Ruut avi-
oitui Noomin neuvosta tämän sukulaisen,
varakkaan Booaksen kanssa. Noomi tiesi,
että nainen saattoi turvata elämänsä vain
avioitumalla miehen kanssa. Liitosta syntyi
poika, joka oli suureksi lohduksi Noomille,
joka myös kasvatti pojan. Poika sai nimek-
seen Obed. Pojasta tuli kuuluisa jälkeläis-
tensä kautta, sillä hän on kuningas Daavi-
din isän, Iisain isä ja niin myös Kristuksen
esi-isä. Tämä on Iisai, josta laulamme jou-
luna. "On ruusu Iisain juureen nyt kukkaan
puhjennut. On pyhä kirja suuren sen ih-
meen kertonut."

NAISIA

Ruutin kirjaa pidetään merkittävänä eeppisenä runoelmana. Esikuvallista Ruutissa on uskollisuus, sillä hän ei halunnut jättää anoppiaan yksin turvattuuteen. Hän halusi pysyä anoppinsa rinnalla myös tuntemattoman tulevaisuuden epävarmoina päivinä. Ruutille Noomi oli myös kuin hengellinen äiti, joka ilman painostusta johdatti hänet Jumalan yhteyteen. Toisaalta Ruutin ja Noomin suhde muistutti myös äidin ja tyttären suhdetta. Ruutin kirja käsittelee myös aina ajankohtaista ulkopuolisuuden kokemusta. Miten voi löytää oman paikkansa ja tehtävänsä uudessa ja vieraassa yhteisössä.

Ruutin kirja on keskeneräinen. Emme tiedä miten elämä Boaksen kanssa jatkui pojan syntymän jälkeen. Emme tiedä, miksi

anoppi Noomi kasvatti pojan. Moni tärkeä kysymys jää vastausta vaille. Noomin elämästä tuli merkityksellinen, mutta millainen oli Ruutin elämä? Oliko avioliitto Boaksen kanssa onnellinen?

Neitsyt Marian äiti

Uusi testamentti ei kerro paljon Annasta, mutta hänestä kertovat Uuden testamentin apokryfiset evankeliumit. Ne ovat juutalaisia tai varhaiskristillisiä tekstejä, jotka eivät sisällä Uuden testamentin kirjakokoelmaan. Anna on yhä edelleen miljoonien kristittyjen naisten esikuva.

Anna ja Annan mies Joakim asuivat Jerusalemissa. Joakim oli menestynyt mies, mutta varakkuudestaan huolimatta Joaki-

milla ja Annalla oli suuri suru; heillä ei ollut lasta. Lapsettomuutta pidettiin osoituksena Jumalan epäsuosiosta. Kerran Joakimille sanottiin, ettei hänellä ollut lupaa uhraamiseen, koska hän ei ollut antanut perillistä Israelille. Joakim tuntee itsensä nöyryytetyksi ja pakenee karjansa kanssa vuorille. Anna ei kuule miehestään mitään useaan kuukauteen. Anna suree sekä puolisonsa menettämistä että lapsettomuuttaan. Anna rukoilee: ”Voi, kenen kaltainen olen? En ole niinkuin maaan eläimet, sillä nekin ovat hedelmällisiä.” Anna muistuttaa Jumalaa kauan sitten tehdystä lupauksesta; jos lapsi syntyisi, hänet vietäisiin Jerusalemin temppeliin kasvatettavaksi. Silloin ilmestyi Herran enkeli ja aloitti viestinsä enkelin tervehdyksellä: ”Älä pelkää Anna! Sinä synnytät lapsen ja häntä kunnioitetaan kaikkina aikoina!”

Enkeli ilmestyy myös Joakimille ja kehottaa häntä palaamaan vaimonsa luokse, mutta Joakim vastaa: ”miksi minä karkoitettu ja ylenkatsottu palaisin hänen luokseen?” Silloin hän kuulee merkilliset sanat: ”Minä olen Jumalan sanansaattaja ja ilmestyin tänään vaimollesi, joka itki ja rukoili.” Joakim sai kuulla, että Anna tulee synnyttämään tyttären, jonka kaltaista ei koskaan ole ollut eikä tule olemaan. Joakim ilahtui, mutta kaikesta huolimatta hän epäroi ja niin enkeli ilmestyi hänelle vielä uudestaan unessa, ennenkuin Joakim oli valmis palaamaan kotiin.

Enkeli saapui myös Annan luokse ja kehotti häntä lähtemään miestään vastaan. Puolisot kohtasivat kultaisella portilla. Anna seisoi portin luona ja näki Joakimin tulevan. Hän juoksi miestänsä vastaan ja sanoi: -nyt tiedän, että Herra on suuresti siunannut minua, sillä en ole enää leski ja minä lapseton tulen raskaaksi! Yhdeksän kuukauden kuluttua Annan ja Joakimin tytär syntyy. Tytär saa nimekseen Maria.

Kun Maria täyttää kaksi vuotta, Joakim muistuttaa lupauksesta, jonka mukaan lapsi kuuluu temppeliin. Anna vastustaa. Ajatus lupauksen pitämisestä tuottaa tuskaa Annalle. Mutta kun Maria täyttää kolme vuotta koittaa lähdön hetki ja Maria viedään temppeliin. Perimätieto kertoo, että Joakim kuoli

Raamatun naisia

pian Marian temppeliin lähdön jälkeen ja Anna siirtyi Nasaretista Jerusalemiin päästäksensä lähelle tyttärtään. Anna kuoli kahden vuoden kuluttua ja Maria jäi orvoksi 5 vuotiaana.

Raamatussa toistuu kertomus, jossa iäkäs nainen vihdoinkin synnyttää lapsen, josta kasvaa merkittävä. Näin tapahtui Saaralle, Hannalle, Elisabetille ja Annalle. Mitä kertomuksilla halutaan sanoa? Ehkä moni ihminen on kokenut jotakin samanlaista; jokin kärsimys tai vaikea ja mahdoton tilanne on muuttunut ja elämä saa uuden suunnan. Elämästä tulee hedelmällistä. Mahdoton muuttuu mahdolliseksi. Myös ihminen itse muuttuu. Ehkä hän löytää kutsumuksensa tai elämänsä tarkoituksen. Mitä Anna kertoo meille? Millä tavalla hänen elämänsä puhuttelee meitä? Onko Anna esikuvallinen? Miksi Anna oli luvanut Herralle, että lapsi kasvatettaisiin Jerusalemin temppelissä?

Nainen Jaakobin kaivolla

Hän oli tullut noutamaan vettä keskipäivän helteellä välttääkseen kohtaamista muiden naisten kanssa. Hänen elämänsä ei kestänyt yhteisön katsetta. Naisella oli ollut useita suhteita, jotka kaikki olivat päättyneet. Emme tiedä hänen perhetaustansa, oliko hänellä lapsia tai lähisukulaisia. Nyt hän eli jälleen uuden miehen kanssa. Nainen oli samarialainen. Juutalaisten mielestä samarialaiuset eivät oleet kunnon ihmisiä, he palvelivat eri jumalaakin.

Jeesus kohtasi naisen kaivolla ja pyysi saada vettä juodakseen. ”Herra, eihän sinulla ole edes astiaa ja kaivo on syvä”, vastasi nainen. Näin alkoi kohtaaminen Jeesuksen ja naisen välillä Samarian kaivolla – aito kohtaaminen, nähdynsi ja kuulluksi tuleminen molemminpuolisesti. Jeesus näki naisen lävitse, koko hänen elämänsä, hänen syntinsä ja häpeänsä, sillä nainen eli miehen kanssa, joka ei ollut hänen omansa. Jeesus ei tuominut, ei saarnannut tai moralisoinut, vaan aloitti keskustelun. Se olikin todella yllätyksellistä, että juutalainen mies aloitti keskustelun samarialaisen naisen kanssa. Varmasti naisen lähipiirissä monet olivat vältelleet hänen seuraansa ja tuominneet hänet yksinäisyyteen,

Kohdattuaan Jeesuksen nainen rohkeni kertoa epämiellyttäviä tosiasioita elämästään. Samalla nainen tuli yhä tietoisemmaksi elämänvalheestaan. Hän oli yrittänyt täyttää rakkauden paikkaa elämässään monella eri tavalla; hakeutumalla yhä uudelleen mahdottomiin suhteisiin, jotka tuhosivat hänen elämänsä. Nainen häpesi itseään. Ehkä hän häpesi myös naimattomuuttaan, kenties myös lapsettomuuttaan. Hän häpesi, ettei hänellä ollut omaa miestä ja ettei hän riittänyt omana itsenään. Varmasti nämä ovat ikuisia kysymyksiä, jotka ovat toistuneet useiden naisten elämässä. Kuka on nainen ilman miestä ja perhettä? Moderni maailma tarjoaa naisille erilaisia rooleja ja mahdollisuuksia valita toisin.

Pienessä yhteisössä naisen elämä oli ajautunut umpikujaan, josta hänellä ei ollut keinoja tai rohkeutta päästä pois. Vasta kohtaaminen Jeesuksen kanssa avasi hänelle todellisuuden – ja todellisen rakkauden uudella tavalla. Elämänmuutos näkyi naisen rohkeutena puhutella naapureitaan, kertoa heille kohtaamisestaan Jeesuksen kanssa. Hänessä oli iloa ja vakuutavuutta, joka sai naapuritkin tutustumaan Jeesukseen. Varhainen perimätieto kertoo, että Kristuksen ylösnousemuksen jälkeen nai-

nen kastettiin nimellä Fotine, joka merkitsee ”loistava”. (Venäjäksi Svetlana)

Olemme tutustuneet Ruutiin, Annaan ja Fotineen. Raamatussa kerrotaan useita ihmisistä, joita Jumala on kasvattanut, muuttanut ja kouluttanut tehtäviinsä. Näin Jumala tekee edelleen myös meidän aikamme. Moni ihminen joutuu tai pääsee Jumalan kouluun.

Ruut, Anna ja Fotine olivat naisia, jotka kaikki omalla tavallaan joutuivat kärsimään paljon, kuten kaikki pyhimyksetkin. Kristinuskon ytimessä on kärsimys, mutta kärsimys voi muuttua siunaukseksi. Varhaisessa kirkossa naisilla oli merkittävä rooli kristinuskon juurtumisessa uusiin ympäristöihin. Naiset kertoivat uskostaan naapureilleen kutsuen heitä mukaan seurakunnan yhteyteen. He toimivat kirkossa opettaen, rukoillen ja kasvattaen. Kristityt äidit kasvattivat lapsiaan opettaen heitä Jeesuksen tuntemisessa.

Joistakin naisista tuli hengellisiä äitejä. Mitä tarkoittaa olla hengellinen äiti? Onko meidän ajassamme hengellisiä äitejä? Mitä ominaisuuksia heillä tulisi olla? Miten löydämme hengellisen äidin? Miten kristitty nainen voi kasvaa hengelliseksi äidiksi? ■

Marketta Pylväskangas

Den kristna familjen i dag

Paulus skrev för 2000 år sedan i brevet till kolosserna anvisningar för den kristna familjen: "Ni kvinnor, underordna er era män, som anstår kristna. Ni män, älska era hustrur och var inte elaka mot dem. Ni barn, lyd era föräldrar i allt, ty så bör det vara bland kristna."

Jag frågar mig om dessa Paulus ord är relevanta än i dag. Den moderna kvinnan anser knappast att hon borde underordna sig sin man. I ett land där kanske hälften av alla äktenskap leder till separation älskar mannen knappast sin hustru eller hustrun sin man. Vi har alltmer data på att män – och kanske också hustrur – misshandlar och slår sin partner. I dagens samhälle lyder barn allt mindre sina föräldrar eller ens högaktar dem. Vi lever i en tid av söndriga familjer utan kärlek och ömhet för varandra. Psykoterapin florerar. Individualism och en "jag"-anda dominerar vårt samhälle, åtminstone i väst och i många andra industrialiserade länder.

Min slutsats är att den kristna familjen i Paulus anda i stort sett har förlorat sin betydelse. I stället för att leva som en kristen familj lever man i ett sammelsurium av egoistiska, narcissistiska och hedonistiska värderingar. I många fall håller man sig hellre med husdjur såsom hundar och katter i stället för att skaffa sig barn. Barn anses i många fall vara bara en börda som man får dras med resten av sitt liv. Samhället i stort är antibarn, inte bara i väst utan också globalt, t.ex. i Kina, Japan, Sydkorea och många andra länder. Man lever för sig själv och inte för varandra. Barnen och äktenskapet däremot uppfattas som hinder som begränsar individen från att vara "lycklig". Lyckan har individualiserats.

Den kristna värdeskalen är dock en helt annan. Paulus lyfter fram hur man borde leva: "Var uthålliga i bönen, vaka och be under tacksägelse. Visa klokhet i umgänget med utomstående och ta väl vara på tiden."

En kristen skall ständigt kommunicera med Gud i bön, ofta i stilla bön – t.ex. på vägen till jobbet eller studieplatsen, på fri-

tiden, egentligen var som helst. Man skall vara medveten om vad man sysslar med och vara tacksam för det man fått: hälsan, arbetsplatsen, goda vänner eller en snäll och trogen partner samt barn. Man skall inte betesig hur som helst i sitt umgänge och med alla omkring sig. Och sist och slutligen skall man ta vara på det värdefullaste vi fått – nämligen vår tid på jorden. Vår tidsbundna existens har en början och ett slut. Den är allt vi fått, så man skall ta väl vara på den.

I dag är JAG i centrum för allt. Det är mina behov, min vilja, min individuella lycka och min tillfredsställelse som gäller. Man har i många fall skuffat ut de utsatta – barnen, de arbetslösa, invandrarna, de gamla och sjuka och de fattiga – från gemenskapens bubbla. De uppfattas som besvär och ett slags tidsjuvar, hinder för vår individuella "lycka". I stället identifierar man sig med unga, vackra och friska och dem som "lyckats" – materiellt och karriärmässigt. De som kan komma med ekonomisk nytta och mervärde för en på arbetsplatsen – och i synnerhet dem som kan konsumera allt och ständigt mer.

Kristendomen är inte sådan. Kristendomen är de utsattas och de svagas religion. Den uppkom under makthavarnas förföljelser och inte minst under martyrskap. De ti-

diga kristna höll ut just därför att de levde ett kristet liv, ett liv i Jesus Kristus. De levde sin kristna identitet och tro i den kristna familjen och genom sin broderliga kärlek till varandra, till obekanta och invandrare. De var modiga i sin tro. De var villiga att dö för den och för sin kärlek till Guds son Jesus Kristus.

Dagens samhälle är allt mindre kristet. Troende kristna måste söka sig allt mer till andra kristna familjer och grupper för att kunna leva sin tro. I dagens samhälle finns det lite förståelse för troende kristna och deras värderingar. Många skäms inte för att skryta med att de inte är döpta och inte tror på Gud.

Livet i Kristus är inte en återgång till konservatism. En kristen söker sig tillbaka till kristendomens grundvärderingar och de frivilliga krav som de ställer på var och en av oss. Man lever sin tro genom kärlek till varandra – främst inom familjen, i kärlek till de svaga i samhället och till dem som kanske har förlorat hoppet för framtiden.

Såsom under romartiden lever vi idag i ett ständigt hot av krig, miljökatastrofer, oförståelse samt ökad sekularism. Vi blir oroliga och kanske rädda för framtiden. Vi söker omedelbar tröst och flykt i ökad konsumtion av varor, nöjen, resor till exotiska länder och platser – och inte minst i rusmedel. Vi litar allt mindre på varandra, också inom familjen. Vi borde sätta stopp för dessa tankar, ångesten och oron i vårt eget liv. De som lever i Jesus Kristus behöver faktiskt inte vara oroliga. Såsom Kristus själv har sagt – och samma ord av tröst har upprepats av många påvar – "Var inte rädda."

Vi är inte utan hopp. Vi är inte allena. En katolsk biskop kom med förtröstans ord för den moderna människan. Under svåra tider gäller det att på nytt ta fram Bibeln, sitta stilla i enrum och läsa valda delar. Bibeln är rik på erfarenheter. I den beskrivs nästan allt som en människa kan uppleva under sitt liv. Bibeln ger tröst och framtidsstro. ■

Jan-Peter Paul

En förkortad version presenterades i YLE:s Andrum-program den 19 maj 2025.

Läs författarens intervju som publicerades i Arbetarbladet på vår webbplats.

Caritas-kuulumiset

Nytt-News

Auta Ukrainan haavoittuvimpia perheitä selviytymään

Monet perheet Ukrainassa elävät ilman riittävää suojaa, ruokaa tai mahdollisuutta huoletta arjen välttämättömyyksistä. Ilman apua he ovat vaarassa jäädä täysin ilman tukea. Ehdit vielä osallistumaan Pohjoismaiden ja Viron katolisten kirkkojen yhteiseen keräykseen Ukrainan hyväksi.

Caritas Spes jakaa hätäapuna ruokaa, vaatteita, hygieniatarvikkeita sekä rahallista tukea, jolla perheet voivat itse hankkia tarvitsemansa – esimerkiksi polttoainetta tai lääkkeitä.

Apu kohdennetaan kaikkein haavoittuvimmille ihmisille: maan sisäisille pakolaisille ja muille sodasta kärsiville perheille Itä- ja Etelä-Ukrainassa sekä koillisrajalla. Tavoitteena on suojella heitä, joiden tilanne on vakavin – erityisesti niillä alueilla, jotka sijaitsevat lähellä rintamalinjaa.

Monet katoliset seurakunnat keräsivät tähän kohteeseen kolehtia kesäkuun alusta. Vieläkin ehdit lahjoittajien mukaan. Käy lahjoittamassa kotisivujemme kautta caritas.fi/tukiukraina. Voit myös lahjoittaa haluamasi summan MobilePaylla tai tilisiirrolla:

MobilePay: 95959 (viesti: Ukraina)

Saaja: Suomen Caritas ry

Tilinumero: FI73 8000 1270 1545 04, viite: 2011 (Ukraina)

Keräyslupa: RA/2022/218

Tule tutustumaan ukrainalaisiin ja osallistu kesätaapahtumaan Ukrainan hyväksi 14.6. klo 12.00 alkaen Kaivopuistossa Pyhän Henrikin katedraalin lähellä. Kohtaaminen ukrainalaisten tukemiseksi sodan keskellä. Tapahtumassa rukoillaan yhdessä ja tutustutaan ukrainalaiseen kulttuuriin laulun ja tanssin muodossa. Lue lisää tapahtumasta osoitteesta www.caritas.fi.

YES-hanke vahvistaa nuorten vaikutusmahdollisuuksia

Suomen Caritas on mukana Youth Empowerment for a Stronger Europe (YES) -hankkeessa, jonka tavoitteena on lisätä nuorten vaikutusmahdollisuuksia yhteiskunnallisiin asioihin sekä paikallisella että Euroopan tasolla. Hanke on suunnattu erityisesti haavoittuvista taustoista tuleville nuorille, kuten maahanmuuttajataustaisille, etnisiin vähemmistöihin kuuluville ja syrjäytymisvaarassa oleville. Se tarjoaa heille välineitä, taitoja ja tilaisuuksia vaikuttaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin, kehittää sosiaalisia innovaatioita ja edistää niiden toteutumista.

YES-hanketta koordinoi Caritas Tšekki. Mukana ovat myös Caritas Europa, Caritas Slovenia, Suomen Caritas ja YES Forum. Hankkeen taustalla ovat EU:n keskeiset arvot: ihmisarvo, vapaus, demokratia, tasa-arvo ja ihmisoikeudet, jotka myös Caritas organisaatiot allekirjoittavat. Hanke nostaa erityisesti nuorten äänen kuuluviin ja rohkaisee heitä rakentamaan oikeudenmukaisempaa ja osallistavampaa Eurooppaa.

Henkilöstöuutisia Caritaksesta

Caritaksen toimisto on saanut uusia työntekijöitä riveihinsä. Huhtikuussa toimistollamme aloitti osa-aikaisena kehitysyhteistyön asiantuntijana Nanny Nordström (kuvassa vasemmalla). Hän on aluksi tutustunut kehitysyhteistyö- ja globaalikasvatuksen hankkeisiin ja etsinyt uusia rahoituslähteitä.

Toukokuussa Anna-Riina Hakala (kuvassa oikealla) aloitti Meisa Danon seuraajana vapaaehtoistyön kehittämishankkeessa. Saksalaisen Bonifatiuswerkin rahoittamassa hankkeessa on tarkoitus löytää myös Caritas-lähettiläitä jokaiseen seurakuntaan. Anna-Riina on vastuussa sekä YoungCaritaksesta, Suomen Caritaksen vapaaehtoistoinnasta että Caritas-lähettiläsverkostosta.

Haemme Caritas-lähettiläitä kaikista Suomen katolisista seurakunnista

Caritas-lähettiläs toimii linkkinä Suomen Caritaksen ja oman seurakunnan välillä. Tavoitteena on saada ainakin kaksi Caritas-lähettilästä per seurakunta.

Caritas-lähettilään tehtävät:

- Toimia yhteyshenkilönä Caritaksen ja seurakunnan välillä.
- Tiedottaa Caritaksen tapahtumista ja keräyksistä.
- Järjestää ainakin kerran vuodessa Caritas-tapahtuman omissa seurakunnas-

sa, jossa esitellään Caritaksen toimintaa. Halutessaan voi myös myydä Caritaksen luostarituotteita.

Lähettiläille tarjotaan koulutus joko etänä tai paikan päällä Caritaksen toimistossa Helsingissä.

Jos olet kiinnostunut vapaaehtoistoinnasta tai Caritas-lähettilään tehtävästä, ole yhteydessä vapaaehtoiskoordinaattoriin: anna-riina.hakala@caritas.fi Tervetuloa mukaan Caritas-perheeseen – yhdessä voimme auttaa heikommassa asemassa olevia kohti parempaa elämää.

Kuulumisia kehitysyhteistyöstä

Caritaksen kehitysyhteistyöhankkeet tukevat pienviljelijöitä Nepalissa, siirtolaisia Bangladeshissa, lasten ja nuorten koulutusta konfliktin keskellä Myanmarissa sekä naisia ja lapsia Keniassa. Haluatko kuulla lisää työtämme ja kumppaneistamme? Tilaa Caritaksen kehitysyhteistyön uutiskirje! Lähetä viesti kehitysyhteistyön asiantuntija Katrille, katri.vanwensen@caritas.fi. Laita otsikoksi Kehitysyhteistyön uutiskirje.

Tapahtumia

Tapahtumia Caritaksen toimistolla osoitteessa Kuusitie 6, 00270 Helsinki

Hävikkiruuanjakelupäivä joka toinen maanantai kello 15–15.20. Kevätkauden viimeinen jakopäivä on 23.6.2025. Syyskauden ensimmäinen ruokajako on maanantaina 18.8. klo 15. Jakelu järjestetään Caritaksen toimistolla. Ruokakasseja on rajoitetusti noin 30 kpl joka kerralla. Olemme osa Helsingin kaupungin Stadin safka -jakeluverkostoa. Lisää tietoa osoitteesta caritas.fi.

Caritaksen toimisto ja kauppa menevät kiinni 27.6.2025. Tervetuloa jälleen asiakkaaksi 5.8. kello 10!

caritas.fi

**Anna ruokaa ja hygieniatarvikkeita kaikkein
haavoittuvimmille Ukrainassa!**

Lue lisää!

Lahjoita: Suomen Caritas
Mobilepay: 95959 (viesti: Ukraina)
Tili: FI73 8000 1270 1545 04, viite: 2011

Liity sinäkin – caritas.fi

Verbi Dei sono
Schola cantorum

Gregoriaanista laulua häihin, hautajaisiin ja muihin tilaisuuksiin. *Gregorian chant for weddings, funerals and other occasions.*
Yhteys, Contact: Markus Mäkelä 050 3615299.

**Seuraava Fides
ilmestyy paperisena
15. elokuuta**

Huom! Kaikkia ilmoittajia ja kirjoittajia pyydetään painokkaasti pitämään kiinni sivun 2 laidassa annetuista aineiston viimeisistä jättöpäivistä (deadline). Toimitus ei voi taata, että viimeisen jättöpäivän jälkeen toimitettuja muutoksia ehdittäisiin huomioida. Deadline on digilehdessä 16 päivää ja paperilehdessä 3 viikkoa ennen lehden julkaisupäivää. FIDES

TÖÖLÖN HAUTAUSTOIMISTO
Caritas Seurakuntapalvelu - Helsinki
09 628 398

Mechelininkatu 32, Taivallahden kasarmirakennus
www.toolonhautaustoimisto.fi

Hyvää kesää

URKUMUSIIKIN

JUHLAA KATEDRAALISSA

URKUREITA LÄHELTÄ JA KAUKAA

Urkukonsertti Pyhän Henrikin
katedraalissa **torstaina klo 18.00.**

Jatkuu syksyllä

Fortsätter i höst

Pyhän Henrikin messu Köyliössä – vielä ehdit mukaan!

Messu Köyliön Kirkkokarilla sunnuntaina 15.6.2025
klo 12.00. Kysy omasta seurakunnasta yhteiskuljetusta,
tai tule omalla autolla. Varaa vesikuljetusta varten
käteistä. Tervetuloa!

MARSSI ELÄMÄN PUOLESTA 2025

14.6.2025 KLO 12:00

**KOKOONTUMINEN KLO 12:00
POHJOISESPANADI 2
(SVENSKA TEATERN), HELSINKI**

**OHJELMA EDUSKUNTATALON
PORTAILLA ALKAA KLO 13:00**

OIKEUS ELÄMÄÄN RY

HELSINKI

**Pyhän Henrikin
katedraaliseurakunta**

Pyhän Henrikin aukio 1,
00140 Helsinki
Puh. 09-637853, 046-9552353
Sähköposti henrik@katolinen.fi
Kotisivu henrik.katolinen.fi

- La 17.40 vespers, 18.00 aattomes-
su. Su 9.30 messu englanniksi, 11.00
päämessu, 12.30 erikellisiä messu-
ja tai perhemessu, 18.00 iltamessu.
Ma, ke, pe 18.00 messu. Ti ja to 7.30
messu. Ke 17.30 ruusukkorukous. Pe
17.30 adoraatio, Huom! kuukauden
1. perjantaina adoraatio iltamessun
jälkeen klo 21.00 asti. (Paastonaikana
pe 17.30 ristintien hartaus, adora-
tio iltamessun jälkeen.) Rippiaika la
17.00-17.45 ja ma, ke, pe 17.30 sekä
ennen sunnuntain messuja ja sopi-
muksen mukaan.

- Sat. 17.40 *Vespers*, 18.00 *Mass in Finnish*. Sun. 9.30 *Mass in English*, 11.00 *High Mass in Finnish*, 12.30 *Mass in other languages or Family Mass*, 18.00 *Mass in Finnish*. Mon., Wed., Fri. 18.00 *Mass in Finnish*. Tues. and Thurs. 7.30 *Mass in Finnish*. Wed. 17.30 *Rosary*. Fri. 17.30 *Adoration*, Note! on the 1st Friday of the month *Adoration after the Evening Mass until 21.00*. (During Lent, Fri. 17.30 *Stations of the Cross*, *Adoration after the Evening Mass*.) *Confessions* Sat. 17.00-17.45, Mon., Wed., Fri. 17.30, as well as before Masses on Sunday and by appointment. Masses also in other cities.

**• Huom.! muutoksia vakio-
ohjelmassa kesällä 31.8. saakka:**

- Kesällä ei aamumessua tiistaisin ja torstaisin, vaan messu kaikkina arkipäivinä klo 18.00.
- Kesällä adoraatio vain kuukauden ensimmäisenä perjantaina (iltamessun jälkeen klo 21.00 asti).
- Kirkkokahveja ei sunnuntaisin, vaan keskiviikkoisin iltamessun jälkeen.
- Muut kuin suomen- tai englanninkieliset messut pääsääntöisesti tauolla.
- Kesällä ei messuja muilla paikkakunnilla.

**• Please note the changes to the
regular program until 31.8.:**

- No Mass in the mornings on Tuesdays and Thursdays. Instead, Mass every day at 18.00.
- Adoration only on the first Friday of each month (starts after

Evening Mass and lasts until 21.00)

- No church coffee on Sundays. Instead, there is coffee served after the Evening Mass on Wednesdays.
- There are mainly no Masses offered in languages other than Finnish and English.
- There are no Masses celebrated in other cities during the summer.

- 15.6. su Pyhä Kolminaisuus: 8.00 messu englanniksi/Mass in English, 9.30 messu englanniksi/Mass in English, 11.00 päämessu, 15.30 messu burmaksi/Mass in Burmese, 18.00 iltamessu
- 22.6. su Corpus Christi: 8.00 messu englanniksi/Mass in English, 9.30 messu englanniksi/Mass in English, 11.00 päämessu ja kulkue messun jälkeen, 18.00 iltamessu
- 29.6. su pyhät apostolit Pietari ja Paavali: 8.00 messu englanniksi/Mass in English, 9.30 messu englanniksi/Mass in English, 11.00 päämessu, 18.00 iltamessu
- 6.7. su kirkkovuoden 14. sunnuntai: 8.00 messu englanniksi/Mass in English, 9.30 messu englanniksi/Mass in English, 11.00 päämessu, 18.00 iltamessu
- 13.7. su kirkkovuoden 15. sunnuntai: 8.00 messu englanniksi/Mass in English, 9.30 messu englanniksi/Mass in English, 11.00 päämessu, 18.00 iltamessu
- 20.7. su kirkkovuoden 16. sunnuntai: 8.00 messu englanniksi/Mass in English, 9.30 messu englanniksi/Mass in English, 11.00 päämessu, 18.00 iltamessu
- 27.7. su kirkkovuoden 17. sunnuntai: 8.00 messu englanniksi/Mass in English, 9.30 messu englanniksi/Mass in English, 11.00 päämessu, 18.00 iltamessu
- 3.8. su kirkkovuoden 18. sunnuntai: 8.00 messu englanniksi/Mass in English, 9.30 messu englanniksi/Mass in English, 11.00 päämessu, 18.00 iltamessu
- 10.8. su kirkkovuoden 19. sunnuntai: 8.00 messu englanniksi/Mass in English, 9.30 messu englanniksi/Mass in English, 11.00 päämessu, 18.00 iltamessu
- 17.8. su kirkkovuoden 20. sunnuntai: 8.00 messu englanniksi/Mass in English, 9.30 messu englanniksi/Mass in English, 11.00 päämessu, 18.00 iltamessu

UKRAINALAINEN LITURGIA

Ajat ilmoitetaan seurakunnan kalenterissa: henrik.katolinen.fi

VAHVISTUSOPETUS

23.8. la 10.00-13.00

JOHDANTOKURSSI

4.8., 18.8., 1.9. ma 18.30

Pyhän Marian seurakunta

Mäntytie 2, 00270 Helsinki
Puh. 09-2411633, 040-9659137
Sähköposti maria@katolinen.fi
Kotisivu maria.katolinen.fi

- La 10.00 messu suomeksi, 18.00 aattomessu suomeksi. Su 9.30 ruusukkorukous (paastonaikana ristintie), 10.00 päämessu suomeksi, 11.30 messu (1. su lastenmessu suomeksi, 2. su lastenmessu suomeksi, 3. su vietnamiksi, 4. su lastenmessu suomeksi, 5. su lastenmessu suomeksi), 12.45 gregoriaaninen messu (1. su), 13.00 messu tagalogiksi (2. ja 4. su), 14.30 messu ruotsiksi/mässa på svenska (1. su/1. sön.), 16.00 messu puolaksi, 17.30 ruusukkorukous englanniksi (paastonaikana ristintie), 18.00 messu englanniksi. Ma, ti, ke, to, pe 7.00 laudes, 7.30 messu suomeksi tai englanniksi, 17.15-17.50 adoraatio, 18.00 iltamessu. Rippitilaisuus ma, ti, ke, to, pe 16.45-17.05, la 17.30-17.50, su 9.30-9.50 ja 17.30-17.50. Seurakunnan kanslia avoinna ma-ke 10.00-15.00.

• Sat. 10.00 *Mass in Finnish*, 18.00 *Mass in Finnish*. Sun. 9.30 *Rosary in Finnish* (*Stations of the Cross during Lent*), 10.00 *High Mass in Finnish*, 11.30 *Mass (1st Sun. Family Mass in Finnish, 2nd Sun. Family Mass in Finnish, 3rd Sun. Vietnamese, 4th Sun. Family Mass in Finnish, 5th Sun. Family Mass in Finnish)*, 12.45 *Gregorian Mass (1st Sun.)*, 13.00 *Mass in Tagalog (2nd and 4th Sun.)*, 14.30 *Mass in Swedish (1st Sun.)*, 16.00 *Mass in Polish*, 17.30 *Rosary in English* (*Stations of the Cross during Lent*), 18.00 *Mass in English*. Mon., Tues., Wed., Thurs., Fri. 7.00 *Laudes*, 7.30 *Mass in Finnish or English*, 17.15-17.50 *Adoration*, 18.00 *Evening Mass in Finnish*. *Confessions* Mon., Tues., Wed., Thurs., Fri. 16.45-17.05, Sat. 17.30-17.50, Sun. 9.30-9.50 and 17.30-17.50. *Parish office open* Mon.-Wed. 10.00-15.00.

**• Huom! Seurakuntien ohjelmiin
voi tulla muutoksia lehden
painamisen jälkeen. Uusimmat
tiedot löytyvät seurakuntien
kotisivuilta.**

- Kaikki messut ovat katsottavissa internetissä Youtuben "Pyhä Maria" kanavalla.

**• Huom.! 8.8. saakka ei arkisin
aamumessuja.**
**• Please note! There are no Masses
in the morning Mondays through
Fridays until 8.8.**

15.6. su Pyhä Kolminaisuus: 9.30 ruusukkorukous, 10.00 messu suomeksi, 11.30 messu suomeksi ja vietnamiksi/Mass in Finnish and

Vietnamese, 16.00 messu puolaksi/Msza sw. po polsku, 17.30 ruusukko englanniksi/Rosary in English, 18.00 messu englanniksi/Mass in English

- 20.6. pe Huom.! 7.30 messu suomeksi, Huom.! ei iltamessua
- 22.6. su Corpus Christi: 9.30 ruusukkorukous, 10.00 messu suomeksi ja eukaristinen kulkue, 13.00 messu tagalogiksi/Mass in Tagalog, 16.00 messu puolaksi/Msza sw. po polsku, 17.30 ruusukko englanniksi/Rosary in English, 18.00 messu englanniksi/Mass in English
- 29.6. su pyhät apostolit Pietari ja Paavali: 9.30 ruusukkorukous, 10.00 messu suomeksi, 16.00 messu puolaksi/Msza sw. po polsku, 17.30 ruusukko englanniksi/Rosary in English, 18.00 messu englanniksi/Mass in English
- 4.7. pe 18.00 messu suomeksi, 18.30-22.00 adoraatio
- 6.7. su kirkkovuoden 14. sunnuntai: 9.30 ruusukkorukous, 10.00 messu suomeksi, 12.45 gregoriaaninen messu latinaksi/Gregorian Mass in Latin, 16.00 messu puolaksi/Msza sw. po polsku, 17.30 ruusukko englanniksi/Rosary in English, 18.00 messu englanniksi/Mass in English
- 13.7. su kirkkovuoden 15. sunnuntai: 9.30 ruusukkorukous, 10.00 messu suomeksi, 13.00 messu tagalogiksi/Mass in Tagalog, 16.00 messu puolaksi/Msza sw. po polsku, 17.30 ruusukko englanniksi/Rosary in English, 18.00 messu englanniksi/Mass in English
- 20.7. su kirkkovuoden 16. sunnuntai: 9.30 ruusukkorukous, 10.00 messu suomeksi, 16.00 messu puolaksi/Msza sw. po polsku, 17.30 ruusukko englanniksi/Rosary in English, 18.00 messu englanniksi/Mass in English
- 27.7. su kirkkovuoden 17. sunnuntai: 9.30 ruusukkorukous, 10.00 messu suomeksi, 16.00 messu puolaksi/Msza sw. po polsku, 17.30 ruusukko englanniksi/Rosary in English, 18.00 messu englanniksi/Mass in English
- 1.8. pe 18.00 messu suomeksi, 18.30-22.00 adoraatio
- 3.8. su kirkkovuoden 18. sunnuntai: 9.30 ruusukkorukous, 10.00 messu suomeksi, 12.45 gregoriaaninen messu latinaksi/Gregorian Mass in Latin, 16.00 messu puolaksi/Msza sw. po polsku, 17.30 ruusukko englanniksi/Rosary in English, 18.00 messu englanniksi/Mass in English
- 10.8. su kirkkovuoden 19. sunnuntai: 9.30 ruusukkorukous, 10.00 messu suomeksi, 11.30 lastenmessu, 13.00 messu tagalogiksi/Mass in Tagalog, 16.00 messu puolaksi/Msza sw. po polsku, 17.30 ruusukko englanniksi/Rosary in English, 18.00 messu englanniksi/Mass in English
- 12.8. ti Huom.! 7.30 messu englanniksi/Note! Mass in English, 18.00 juhlamessu: 100 v. Jeesuksen pyhän sydämen pappien sääntökunnan perustajan Leo Dehonin kuolemasta

15.8. pe autuaan Neitsyt Marian tai-
vaaseen ottaminen: 7.30 messu
suomeksi, 18.00 messu suomeksi
17.8. su seurakuntamme nimikko-
juhla: 9.30 ruusukorukous, 10.00
messu suomeksi, 12.00 lastenmes-
su, 14.30 messu saksaksi/Messe auf
Deutsch, 16.00 messu puolaksi/
Msza sw. po polsku, 17.30 ruusuk-
ko englanniksi/Rosary in English,
18.00 messu englanniksi/Mass in
English

**Huom! Messut Hyvinkäällä jälleen
syksyllä.**

TURKU

Pyhän Birgitan ja autuaan Hemmingin seurakunta

Ursininkatu 15a, 20100 Turku
Puh. 02-2314389, 0400-458128
Sähköposti birgitta@katolinen.fi
Kotisivu birgitta.katolinen.fi

• Su 9.00 messu ruotsiksi tai latinak-
si, 10.00 ruusukko, 10.30 päämessu,
12.30 messu puolaksi tai vietnamik-
si (4. su) tai tagalogiksi tai ei messua,
18.00 messu englanniksi. Ma, ke, pe,
la 7.30 messu, ti ja to 18.00 messu.
To 17.30 adoraatio (paastonaikana
ristintie). Rippitilaisuus puoli tun-
tia ennen messuja ja sopimuksen
mukaan

• Sun. 9.00 Mass in Swedish or Latin,
10.00 Rosary, 10.30 High Mass in
Finnish, 12.30 Mass in Polish or Viet-
namese (4th Sun.) or Tagalog or no
Mass, 18.00 Mass in English. Mon.,
Wed., Fri., Sat. 7.30 Mass in Finnish,
Tues. and Thurs. 18.00 Mass in Finn-
ish. Thurs. 17.30 Adoration (during
Lent Stations of the Cross). Confes-
sions half an hour before Mass and by
appointment.

• Päivitetyt tiedot löytyvät aina
seurakunnan kotisivulta osoitteesta
birgitta.katolinen.fi.

14.6. la 16.30 messu Koroisilla
15.6. su Pyhä Kolminaisuus: 9.00
messu ruotsiksi/mässa på svenska,
10.00 ruusukko, 10.30 päämessu,
18.00 messu englanniksi/Mass in
English
22.6. su Corpus Christi: 9.00 messu
latinaksi, 10.30 päämessu, 12.30
messu vietnamiksi, 18.00 messu
englanniksi/Mass in English
24.6. ti pyhän Johannes Kastajan
syntymä: 18.00 messu
27.6. pe Jeesuksen pyhä sydän: 18.00
messu
29.6. su pyhät apostolit Pietari ja
Paavali: 9.00 messu ruotsiksi/mässa

på svenska, 10.30 päämessu, 15.00
messu Eurajoella, 18.00 messu eng-
lanniksi/Mass in English

6.7. su kirkkovuoden 14. sunnuntai:
9.00 messu latinaksi, 10.30 pää-
messu, 12.30 messu puolaksi/Msza
sw. po polsku, 18.00 messu englan-
niksi/Mass in English
13.7. su kirkkovuoden 15. sunnun-
tai: 9.00 mässa på svenska, 10.30
päämessu, 15.00 messu Eurajoella,
18.00 messu englanniksi/Mass in
English
20.7. su kirkkovuoden 16. sunnuntai:
9.00 messu latinaksi, 10.30 päämes-
su, 12.30 messu tagalogiksi/Mass in
Tagalog, 18.00 messu englanniksi/
Mass in English
27.7. su kirkkovuoden 17. sunnun-
tai: 9.00 messu ruotsiksi/mässa på
svenska, 10.30 päämessu, 12.30
messu vietnamiksi, 15.00 messu
Eurajoella, 18.00 messu englannik-
si/Mass in English
3.8. su kirkkovuoden 18. sunnuntai:
9.00 messu latinaksi, 10.30 pää-
messu, 12.30 messu puolaksi/Msza
sw. po polsku, 18.00 messu englan-
niksi/Mass in English
10.8. su kirkkovuoden 19. sunnun-
tai: 9.00 messu ruotsiksi/mässa på
svenska, 10.30 päämessu, 15.00
messu Eurajoella, 18.00 messu eng-
lanniksi/Mass in English
17.8. su kirkkovuoden 20. sunnuntai:
9.00 messu latinaksi, 10.30 päämes-
su, 12.30 messu tagalogiksi/Mass in
Tagalog, 18.00 messu englanniksi/
Mass in English

MUUT PAIKKAKUNNAT

Eurajoki (ev.-lut. kirkon seurakunta-
sali, Kukkapolku 2): 29.6., 13.7., 27.7.,
10.8. su 15.00

**Huom! Muiden paikkakuntien tu-
levat messuajat ilmoitetaan myö-
hemmin.**

JYVÄSKYLÄ

Pyhän Olavin seurakunta

Yrjönkatu 36, 40100 Jyväskylä
Puh. toimisto: 014-612659
(lankapuhelin, ei tekstiviestejä)
puh. isä Anders Hamberg:
050-5630235
sähköposti: olavi@katolinen.fi
Kotisivu: olavi.katolinen.fi

• Su 10.00 ruusukko (paastonaika-
na ristintie), 10.30 päämessu, 12.00
messu englanniksi. Ma 18.00 messu.
ti 7.00 messu. Ke 18.00 messu. To
18.00 adoraatio ja 18.30 messu. Pe
7.00 messu. La 10.00 messu (ker-

ran kuussa perhemessu 12.15). Pa-
rannuksen sakramentti ma, ti, ke, to
17.30-17.55, la 9.30-10.55 ja su 10.00-
10.25 tai sopimuksen mukaan.

• Sun. 10.00 Rosary (during Lent Sta-
tions of the Cross), 10.30 High Mass,
12.00 Mass in English. Mon. 18.00
Mass. Tues. 7.00 Mass. Wed. 18.00
Mass. Thurs. 18.00 Adoration and
18.30 Mass. Fri. 7.00 Mass. Sat. 10.00
Mass (Family Mass in Finnish once a
month at 12.15). Confessions Mon.,
Tues., Wed., Thurs. 17.30-17.55, Sat.
9.30-10.55. and Sun. 10.00-10.25 or
by appointment.

15.6. su Pyhä Kolminaisuus: 10.00
ruusukko, 10.30 päämessu, 12.00
messu englanniksi/Mass in English
22.6. su Corpus Christi: 11.00 messu
suomeksi/englanniksi ja kulkue/
Mass in Finnish/English and pro-
cession
24.6. ti pyhän Johannes Kastajan
syntymä: 18.00 messu
29.6. su pyhät apostolit Pietari ja
Paavali: 10.00 ruusukko, 10.30 pää-
messu, 12.00 messu englanniksi/
Mass in English
6.7. su kirkkovuoden 14. sunnuntai:
10.00 ruusukko, 10.30 päämessu,
12.00 messu englanniksi/Mass in
English
13.7. su kirkkovuoden 15. sunnuntai:
10.00 ruusukko, 10.30 päämessu,
12.00 messu englanniksi/Mass in
English
20.7. su kirkkovuoden 16. sunnuntai:
10.00 ruusukko, 10.30 päämessu,
12.00 messu englanniksi/Mass in
English
27.7. su kirkkovuoden 17. sunnuntai:
10.00 ruusukko, 10.30 päämessu,
12.00 messu englanniksi/Mass in
English
29.7. ti pyhä Olavi: 18.00 messu
3.8. su kirkkovuoden 18. sunnuntai:
10.00 ruusukko, 10.30 päämessu,
12.00 messu englanniksi/Mass in
English
10.8. su kirkkovuoden 19. sunnuntai:
10.00 ruusukko, 10.30 päämessu,
12.00 messu englanniksi/Mass in
English
15.8. pe autuaan Neitsyt Marian tai-
vaaseen ottaminen: 18.00 messu
17.8. su kirkkovuoden 20. sunnuntai:
10.00 ruusukko, 10.30 päämessu,
12.00 messu englanniksi/Mass in
English

**Huom! Alkusyksen muiden messu-
jen sekä ryhmien ajat varmistuvat
vasta myöhemmin.**

TAMPERE

Pyhän ristin seurakunta

Amurinkuja 21 A, 33230 Tampere
Puh. 03-2127280, 050-3617942
Sähköposti risti@katolinen.fi
Kotisivu risti.katolinen.fi

• Su 10.00 ruusukkorukous, 10.30
päämessu, 16.30 ruusukko englan-
niksi, 17.00 messu englanniksi. Ma,
ti, ke, pe 18.00 messu, to 7.30 messu.
Ke 17.40 vesper. Pe 17.15 adoraatio
(paastonaikana ristintie). La messu-
aika vaihtelee. (Yleensä messu klo
8.00). Rippi joka päivä puoli tuntia
ennen messua tai sopimuksen mu-
kaan. Huom. matkat, katekeesipäivät
ja lastenkerhot yms. saattavat aihe-
uttaa muutoksia arkimessujen aikoi-
hin. Varsinkin lauantain messuajat
vaihtelevat. Tarkista ajat kirkon il-
moitustaululta.

• Sun. 10.00 Rosary, 10.30 High Mass
in Finnish, 16.30 Rosary in English,
17.00 Mass in English. Mon., Tues.,
Wed., Fri. 18.00 Mass, Thurs. 7.30
Mass. Wed. 17.40 Vespers. Fri. 17.15
Adoration. Sat. Mass time varies.
(Normally Mass at 8.00). Confession
every day half an hour before Mass or
by appointment. Please check the bul-
letin board at the back of church for
possible changes. Masses also in other
cities. (See the Mass schedule for dias-
pora below.)

• Striimattua messua voi katsoa
joka päivä osoitteesta <https://risti.katolinen.fi/live-stream.html> tai
<https://tampere.livestreams.fi>

15.6. su Pyhä Kolminaisuus: 10.30
messu suomeksi, 13.00 messu viet-
namiksi, 17.00 messu englanniksi/
Mass in English
22.6. su Corpus Christi: 10.30 messu
suomeksi, 17.00 messu englannik-
si/Mass in English
24.6. ti Johannes Kastajan syntymä:
18.00 juhlemessu
27.6. pe Jeesuksen pyhä sydän: 18.00
juhlemessu
29.6. su pyhät apostolit Pietari ja
Paavali: 10.30 messu suomeksi,
17.00 messu englanniksi/Mass in
English
6.7. su kirkkovuoden 14. sunnun-
tai: 10.30 messu suomeksi, 17.00
messu englanniksi/Mass in English
13.7. su kirkkovuoden 15. sunnun-
tai: 10.30 messu suomeksi, 17.00
messu englanniksi/Mass in English
20.7. su kirkkovuoden 16. sunnun-
tai: 10.30 messu suomeksi, 13.00
messu vietnamiksi, 17.00 messu
englanniksi/Mass in English

27.7. su kirkkovuoden 17. sunnuntai: 10.30 messu suomeksi, 17.00 messu englanniksi/Mass in English
 3.8. su kirkkovuoden 18. sunnuntai: 10.30 messu suomeksi, 12.30 messu tagalogiksi/Mass in Tagalog, 17.00 messu englanniksi/Mass in English
 10.8. su kirkkovuoden 19. sunnuntai: 10.30 messu suomeksi, 12.30 perhemessu suomeksi/englanniksi/Family Mass in Finnish/English, 17.00 messu englanniksi/Mass in English
 13.8. ke 18.00 iltamessu, 18.30 raamattupiiri
 15.8. pe autuaan Neitsyt Marian tivaaseen ottaminen: 18.00 juhla-messu
 17.8. su kirkkovuoden 20. sunnuntai: 10.30 messu suomeksi, 13.00 messu vietnamiksi, 17.00 messu englanniksi/Mass in English

INFORMAATIOKURSSI

20.8. ke 18.30

JATKOKURSSI 27.8. ke 18.30

RAAMATTUPIIRI 13.8. ke 18.30

MUUT PAIKKAKUNNAT

Hämeenlinna (ort. kirkko, Erottaja-katu 2): 3.8. su 15.00

Huom.! Muiden paikkakuntien tulevat messuajat ilmoitetaan myöhemmin.

KOUVOLA

Pyhän Ursulan seurakunta

Valimontie 1, 45100 Kouvola
 Puh. 05-5444 110, 045-3413915
 Sähköposti ursula@katolinen.fi
 Kotisivu ursula.katolinen.fi

• Su 10.30 ruusukko ja rippitilaisuus, 11.00 päämessu. Ke 7.30 messu. To 18.00 messu. Pe 17.00 adoraatio ja rippitilaisuus, 18.00 messu. La 9.00 messu.

• *Sun. 10.30 Rosary and Confession, 11.00 Mass in Finnish. Wed. 7.30 Mass in Finnish. Thurs. 18.00 Mass in Finnish. Fri. 17.00 Adoration and Confession, 18.00 Mass in Finnish. Sat. 9.00 Mass in Finnish.*

15.6. su Pyhä Kolminaisuus: 11.00 päämessu
 22.6. su Corpus Christi: 11.00 päämessu, eukaristinen kulkue
 29.6. su pyhät apostolit Pietari ja Paavali: 11.00 päämessu
 6.7. su kirkkovuoden 14. sunnuntai: 11.00 päämessu

13.7. su kirkkovuoden 15. sunnuntai: 11.00 päämessu
 20.7. su kirkkovuoden 16. sunnuntai: 11.00 päämessu
 27.7. su kirkkovuoden 17. sunnuntai: 11.00 päämessu
 3.8. su kirkkovuoden 18. sunnuntai: 11.00 päämessu
 9.8. la 10.00 katekeesi, 14.00 perhemessu
 10.8. su kirkkovuoden 19. sunnuntai: 11.00 päämessu, 17.00 messu Lahdessa
 17.8. su kirkkovuoden 20. sunnuntai: 11.00 päämessu, 13.30 messu Lappeenrannassa

Huom.! Kesä- ja heinäkuussa vietetään messu Kouvolassa vain sunnuntaisin. (Mahdolliset muut messut ilmoitetaan seurakunnan kotisivuilla.)

KATEKEESI 9.8. la 10.00-14.00

MUUT PAIKKAKUNNAT

Hamina (lisätietoja seurakunnasta): 16.8. la (aika ilmoitetaan myöhemmin)

Lahti (Launeen kirkko, Tapparakatu 22): 10.8. su 17.00

Lappeenranta (Lappeenrannan kirkko, Mannerheiminkatu 1): 17.8. su 13.30

OULU

Nasaretin pyhän perheen seurakunta

Liisantie 2, 90560 Oulu
 Puh. 08-347834, 044-0200245
 Sähköposti perhe@katolinen.fi
 Kotisivu perhe.katolinen.fi

• Su 9.45 messu englanniksi, 11.15 päämessu. Ma, ti, ke, to, pe 18.00 messu. To 17.00 adoraatio (ei kuu-kauden ensimmäisellä viikolla, jolloin adoraatio pe 12-18). La 10.00 messu. Ti, ke, la 18.00 neokatekumenaalilyhteisön liturgia. Rippitilaisuus arkisin puoli tuntia ennen messua ja sopimuksen mukaan. Muutokset vakio-ohjelmaan ovat mahdollisia.

• *Sun. 9.45 Mass in English, 11.15 High Mass in Finnish. Mon., Tues., Wed., Thurs., Fri. 18.00 Mass in Finnish. Thurs. 17.00 Adoration (no Adoration on the 1st Thurs. of the month, but on Friday from 12 to 18). Sat. 10.00 Mass in Finnish. Tues., Wed., Sat. 18.00 Liturgy of the Neocatechumenal Way. Confessions Mon. – Fri. half an hour before Mass and by appointment. Masses also in other cit-*

ies. (See the Mass schedule for diaspora below.) While this is normally the weekly program of the parish, please note that changes are possible.

14.6. la 20.00 messu vietnamiksi
 15.6. su Pyhä Kolminaisuus: 9.45 messu englanniksi/Mass in English, 11.15 päämessu, 17.00 messu Kemissä
 19.6. to nuorten kesäleiri
 22.6. su Corpus Christi: 9.45 messu englanniksi/Mass in English, 11.15 päämessu, 17.00 messu Raahessa
 23.6. ma lasten kesäleiri
 29.6. su pyhät apostolit Pietari ja Paavali: 9.45 messu englanniksi/Mass in English, 11.15 päämessu
 6.7. su kirkkovuoden 14. sunnuntai: 9.45 messu englanniksi/Mass in English, 11.15 päämessu, 16.00 messu Haaparannassa/Torniossa, 17.30 messu Kajaanissa
 13.7. su kirkkovuoden 15. sunnuntai: 9.45 messu englanniksi/Mass in English, 11.15 päämessu, 17.30 messu Rovaniemellä
 19.7. la 15.00-20.00 Lavang-juhla
 20.7. su kirkkovuoden 16. sunnuntai: 9.45 messu englanniksi/Mass in English, 11.15 päämessu, 17.00 messu Kemissä
 27.7. kirkkovuoden 17. sunnuntai: 9.45 messu englanniksi/Mass in English, 11.15 päämessu, 17.00 messu Raahessa
 3.8. su kirkkovuoden 18. sunnuntai: 9.45 messu englanniksi/Mass in English, 11.15 päämessu, 16.00 messu Haaparannassa/Torniossa, 17.30 messu Kajaanissa
 10.8. su kirkkovuoden 19. sunnuntai: 9.45 messu englanniksi/Mass in English, 11.15 päämessu, 17.30 messu Rovaniemellä
 17.8. kirkkovuoden 20. sunnuntai: 9.45 messu englanniksi/Mass in English, 11.15 päämessu, 17.00 messu Kemissä

MUUT PAIKKAKUNNAT

Kajaani (Kirkkokatu 17): 6.7., 3.8. su 17.30

Kemi (Lehtokatu 31): 15.6., 20.7., 17.8. su 17.00 ruusukko puoli tuntia ennen messua

Haaparanta/Tornio (Storgatan 83A, 953 31 Haparanda, Ruotsi): 6.7., 3.8. su 16.00

Raah (Brahénkatu 2): 22.6., 27.7. su 17.00

Rovaniemi (Ounasvaarantie 16): 13.7., 10.8. su 17.30

KUOPIO

Pyhän Joosefin seurakunta

Lönnrotinkatu 24, 70500 Kuopio
 Puh. 044-3657142, 044-9744608
 Sähköposti joosef@katolinen.fi
 Kotisivu joosef.katolinen.fi

• Su 10.05 päämessu, 12.15 messu englanniksi. Ma, ti, ke, to 18.00 messu, pe 9.00 messu. To 17.30 adoraatio. La 18.00 Neokatekumenaalilyhteisön liturgia. Rippiaika ti 16.00, ennen messua ja sopimuksen mukaan. Ohjelmaan voi tulla muutoksia, jotka voi tarkistaa seurakunnan kalenterista.

• *Sun. 10.05 High Mass in Finnish, 12.15 Mass in English. Mon., Tues., Wed., Thurs. 18.00 Mass in Finnish, Fri. 9.00 Mass in Finnish. Thurs. 17.30 Adoration. Sat. 18.00 Liturgy of the Neocatechumenal Way. Confessions Tues. 16.00, before Masses, and by appointment. Changes to the programme are possible. Please look at the updated calendar on the website of the parish.*

15.6. su Pyhä Kolminaisuus: 10.05 päämessu, 12.05 messu englanniksi/Mass in English, 17.30 messu Mikkelissä

22.6. su Corpus Christi: 10.05 päämessu, 12.05 messu englanniksi/Mass in English

28.6. la 18.00 aattomessu

29.6. su pyhät apostolit Pietari ja Paavali: 10.05 päämessu, 12.05 messu englanniksi/Mass in English, 18.00 messu

6.7. su kirkkovuoden 14. sunnuntai: 10.05 päämessu, 12.05 messu englanniksi/Mass in English, 17.30 messu Savonlinnassa

13.7. su kirkkovuoden 15. sunnuntai: 10.05 päämessu, 12.05 messu englanniksi/Mass in English

20.7. su kirkkovuoden 16. sunnuntai: 10.05 päämessu, 12.05 messu englanniksi/Mass in English, 17.30 messu Mikkelissä

27.7. su kirkkovuoden 17. sunnuntai: 10.05 päämessu, 12.05 messu englanniksi/Mass in English

3.8. su kirkkovuoden 18. sunnuntai: 10.05 päämessu, 12.05 messu englanniksi/Mass in English, 17.30 messu Savonlinnassa

10.8. su kirkkovuoden 19. sunnuntai: 10.05 päämessu, 12.05 messu englanniksi/Mass in English

15.8. pe autuaan Neitsyt Marian tivaaseen ottaminen: 9.00 messu

17.8. su kirkkovuoden 20. sunnuntai: 10.05 päämessu, 12.05 messu englanniksi/Mass in English, 17.30 messu Mikkelissä

MUUT PAIKKAKUNNAT

Savonlinna (Pikkukirkko, Olavinkatu 29): 6.7., 3.8. su 17.30

Mikkeli (Pyhän Ylienkelin Mikaelin Kirkko, Paavalinkatu 4): 15.6., 20.7., 17.8. su 17.30

Hiippakunnan kuuria

Piispantalo: Rehbindertie 21, 00150 Helsinki, 09-6877460, hiippakunta@katolinen.fi • **Taloustoimisto:** 050-4621522 (ma-pe 11-15), ekonomi@katolinen.fi.

• **Opetusosasto:** Kuusitie 6, 00270 Helsinki, 050-5440871, opetus@katolinen.fi.

Katolinen tiedotuskeskus: Pyhän Henrikin aukio 1 B, 00140 Helsinki, 045-7837 1087, info@katolinen.fi • **Julkaisuosasto:** katri.tenhunen@katolinen.fi • **Viestintäosasto:** marko.tervaportti@katolinen.fi.

Keskukset**Suomen Caritas**

Kuusitie 6, 00270 Helsinki. Puh. 0400 911874. Sähköposti caritas@caritas.fi. Kotisivu www.caritas.fi. Toimisto ja kauppa ovat avoinna ti-pe klo 10-15.

Studium Catholicum

Ritarikatu 3 b A, 00170 Helsinki. Puh. 09 612 06711, Sähköposti: kirjasto@studium.fi • www.studium.fi.

Yhdistykset & yhteisöt**Academicum Catholicum**

Lisätietoja: www.academicumcatholicum.blogspot.com.

Benediktiinioblaattit – OSB Obl.

Benediktinoblater – Oblates of Saint Benedict • Yhteyshenkilö: Markku Koponen OSB Obl., s-posti: oblaatti@gmail.com • Hengellinen neuvonantaja: emeritusapotti isä Mark Hargreaves OSB (Subiaco-montecassinolainen kongregaatio)

Obl.OSSS –**Birgittalaisoblaattit**

Birgittalaisoblaattit – luostarisääntökunnan maallikkojen ryhmä Turussa. • Kotisivut: https://www.birgittalaisaret.fi/oblaattit.html. • Birgittalaisoblaattit kokoontuvat noin kerran kuukaudessa Turun birgittalaisluostarissa moderaattorin, isä Toan Tri Nguyenin ja ylisaren äiti M. Bernabé O.Ss:n johdolla. • Yhteyshenkilö Markku Vähätalo, p. 045 6726300, s-posti: vanhatalo@gmail.com

Catholic Students' Club

Rosary and Holy Mass or Adoration in Latin and English in St. Henry's Cathedral on the following Tuesday evenings at 18.00: *(the autumn program will come later)* • Afterwards, a nice get-together. Many other activities as well. More information: cshelsinki.wordpress.com.

Fransiskaanimaalikot – OFS

Ordo Franciscanus Saecularis • 2025 – 77. toimintavuosi. Ohjelmalliset kokoukset kerran kuukaudessa tiistaisin klo 16-18 Pyhän Marian seurakuntatalissa jatkuvat syksyllä. • Vastuuhenkilö: Marko Pitkaniemi OFS, puh. 046 6175314, sp: marko.pitkaniemi@katolinen.fi • Kotisivu: fransiskaanimaalikot.blogspot.fi.

Gregorius-yhdistys

Societas Sancti Gregorii Magni • Kotisivu gregoriusyhdistys.wordpress.com. • Puheenjohtaja Tatu Heimari, chairman@gregorius.fi • Moderaattori Anders Hamberg • Messuista ilmoitetaan yhdistyksen Facebook-sivulla, jota kaikki pääsevät lukemaan.

Jeesuksen pyhän sydämen maallikot – SCJ

Moderaattori Peter Gebara SCJ. Puheenjohtaja Silvia Bertozzi, silvia.bertozzi@gmail.com. • Helsinki: yhdyshenkilö Silvia Bertozzi, silvia.bertozzi@gmail.com. • Helsingin kokoukset joka kuukauden ensimmäisenä torstaina Pyhän Marian seurakuntatalissa iltamessun ja adoraation jälkeen. • Tampere: Yhdyshenkilö Sinikka Meurman, gsm 040-4197077, E-mail sinikka.meurman@gmail.com • Turku: Yhdyshenkilö Hilikka Bernard, gsm 040-5243676, e-mail hilikka.bernard@hotmail.com.

Karmeliittamaallikot – OCDS

Ordo Carmelitarum Discalceatorum Saecularis • Vastuuhenkilö Eva Maija Kralin, puh. 0503546881, e-mail: eva1maija@gmail.com • www.sites.google.com/site/karmeliittamaallikot.

Maallikkodominikaanit – OP

Laici ordinis praedicatorum • Vastuuhenkilö Nikodemus Heikman, e-mail: nikodemus.heikman@gmail.com • Kotisivu: maallikkodominikaanit.blogspot.fi.

Maria-klubi

Maria-klubi kokoontuu kuukauden 1. keskiviikkona pyhän Marian kirkolla. Ensin on messu klo 14.00 ja sen jälkeen kahvit ja ohjelmaa srk-salissa.

Marian legioona

kokoontuu vastaisuudessa **joka maanantai** iltamessun jälkeen Pyhän Marian kirkon seurakuntatalissa. Kokous kestää tavallisesti noin 90 minuuttia. • Ryhmän yhteystiedot ovat edelleen voimassa ja henkisenä ohjaajana toimii isä Martti Savijoki SCJ. • Legion of Mary meets every Monday at St. Mary's parish hall after the Mass and adoration, ca. at 19:00.

Miestenpiiri

Katolinen miestenpiiri kokoontuu aina **kuukauden toisena tiistaina** il-

tamessun jälkeen Marian seurakuntatalissa. Miestenpiiriin tarkoitus on auttaa katolisia miehiä kasvamaan katolisessa uskossa sekä luoda yhteenkuuluvuuden tunnetta heidän välilleen. Kaikki katolilaiset ja katoli-suudesta kiinnostuneet miehet ovat tervetulleita.

Seniorit

Seniorit kokoontuvat joka **kuukauden kolmantena tiistaina** messuun Pyhän Henrikin katedraalissa kello 12.00. Mahdollisista muutoksista ilmoitetaan erikseen. Tervetuloa!

Katolinen koulu aloittaa Lauttasaarella – ilmoita lapsesi mukaan

Sijainti: Myllykallionrinne 1, 00200 Helsinki (Lauttasaari)

Opetuksen aloitus: 7. elokuuta 2025

Opettaja (1. vuosi): Sara Numminen

Avustaja: Lilli Earl

Luokkatasot alussa: esiopetus sekä 1.-3. luokka

Koulupäivä: klo 8.30–13.00

Iltapäivätoiminta (ip-kerho): klo 13.00–17.00

Loma-ajat:

• Syysloma: 13.–17.10.2025 (viikko 42)

• Joululoma: 22.12.2025–6.1.2026

• Hiihtoloma: 16.–20.2.2026 (viikko 8)

• Kevätlukukausi: 7.1.–6.6.2026

Elokuussa 2026 opetuksesta vastaa luokanopettaja

Anna-Maria Lahdelma, joka on jo ensimmäisen vuoden aikana mukana koulun perustamisessa ja pedagogisessa suunnittelussa.

Koulu aloittaa toimintansa kotikouluna virallisen koulun valvonnassa. Opetus tapahtuu koulumaisesti luokkatilassa, pätevä opettajan ja avustajan johdolla, opetussuunnitelmaa ja lakeja tarkasti noudattaen. Toimilupaprosessi yksityiskouluksi aloitetaan heti syksyllä 2025.

Koululla on käytössään katolisen hiippakunnan Microsoft 365 -järjestelmä, ja Wilma otetaan käyttöön oppilasmäärän kasvaessa. Säätiön perustaminen on alkamassa, mikä mahdollistaa liittymisen Yksityisten koulujen liittoon ja Katolisten koulujen verkostoon, jotka tukevat toimiluvan hakuprosessia.

Ilmoittautumiset ja lisätiedot:

sara.numminen@gmail.com

(koulun virallinen sähköpostiosoite avautuu pian)

Ilmoittautumisia otetaan vastaan koko kesän ja lukuvuoden ajan.

Oi iäinen totuus, oi tosi rakkaus, oi rakas iäisyys

Toinen lukukappale elokuun 28. päivän lukupalveluksesta, jolloin vietetään pyhä Augustinuksen, piispan ja kirkonopettajan, muistopäivää.

Pyhän piispa Augustinuksen Tunnustuksista (kirja 7:10,18; kirja 10:27):

Saatuani kehotuksen mennä itseeni tunkeudu in seluni simpään sinun johdollasi. Sen voin tehdä vain siten, että sinä olit tullut auttajakseni. Menin omaan itseeni, ja sellainen kuin seluni silmä olikin, näin seluni silmän yläpuolella ja oman ymmärrykseni yläpuolella muuttumattoman valon, joka ei ollut tämä tavallinen, kaikelle lihalle ilmeinen valo. Se ei ollut samanlaatuista, suurempaakaan valoa, joka yhä enemmän ja enemmän vain olisi kirkastunut ja vallannut ja häikäissyt kaikki. Ei se sellaista ollut, vaan toisenlaista, aivan toisenlaista kuin tuo kaikki.

Ei se ollut ymmärrykseni yläpuolella sillä lailla, kuin öljy on veden pinnalla, eikä myöskään niin, kuin taivas on maan yläpuolella, vaan se oli korkeampi sen vuoksi että se itse oli luonut minut, ja minä alempi sen vuoksi, että minä olin sen luoma. Joka tuntee totuuden, tuntee sen valon.

Oi iäinen totuus, oi tosi rakkaus, oi rakas iäisyys. Sinä olet minun Jumalani. Sinun puoleesi huokailen päivin ja öin. Ja heti kun sinut opin tuntemaan, sinä valtasit minut niin, että minä näin sen mitä näin, olevan todellisuutta, joskin minä vielä olin kykenemätön täysin sitä näkemään. Sinä kohdistit minuun voimakkaan sädeloistosi, ja minun heikko silmäni sokaistui ja minä vapisin rakkaudesta ja pelosta. Minä huomasin olevani kaukana sinusta muukalaisuuden maassa, jossa minä ikään kuin korkeudesta kuulin sinun äänesi: "Minä olen täysikasvuisten leipä, kasva, niin saat syödä minua; äläkä sinä muuta minua sinuksi, niin kuin muutat lihallisen ruokasi, vaan sinä olet muuttuva minuksi."

Minä etsin tietä siihen voimaan, joka olisi tehnyt minut kykeneväksi saamaan si-

Pyhä Augustinus Philippe de Champaignen maalaamana, n. 1645

nusta ravintoa, mutta sitä minä en löytänyt, ennen kuin omaksuin *välittäjän Jumalan ja ihmisten välillä, ihminen Kristuksen Jeesuksen*, joka on Jumala yli kaiken, siunattu iankaikkisesti, hän, joka kutsuu ja sanoo: *Minä olen tie, totuus ja elämä*. Hänellä on ruokaa, jota nauttimaan minä olin liian heikko. Siihen ruokaan hän sekoitti oman lihansa. Sillä *Sana tuli lihaksi*, että sinun viisautesi, jonka kautta olet luonut kaikki, tulisi maidoksi meille lapsina ollessamme.

Liian myöhään minä sinuun rakastuin, oi Kauneus, sinä ikuinen ja samalla aina uusi, liian myöhään rakastuin sinuun. Katso, sinä olit minussa, mutta minä harhailin maailmassa ja etsin sinua sieltä. Itse vailla kauneutta minä heittäydyin sinun luomaasi kauneuden maailmaan. Sinä olit minun kanssani, mutta minä en ollut sinun kanssasi. Maailma, jota ei olisi olemassa ilman sinua, piti minua lumoisissaan kaukana sinusta. Mutta sinä kutsuit, sinä huusit ja sinä mursit minun korvieni salvat. Sinä leimahdit, sinä loistit ja karkotit usvat minun silmistäni. Sinä lähetit minulle tuoksusi, minä vedin sitä keuhkoihini ja rintani huokuu nyt sinulle. Sain maistaa sinua ja sinua nyt isoon ja janoan. Sinä koske-

tit minua, ja minussa syttyi palava kaipaus sinun rauhaasi.

Responsorium

Augustinus: Tunnustukset 12:10

E: Oi totuus, minun sydämeni valo, älköön oma pimeyteni minulle puhuko. Olin eksyksissä, mutta muistelin sinua.

K: Katso, nyt minä kuumeisena ja nääntyneenä palaan sinun elämänlähteellesi.

E: Elämäni ei ole minussa itsessäni. Minä elin huonosti ja olin itselleni kuolemaksi, mutta sinussa virkoan jälleen eloon.

K: Katso, nyt minä kuumeisena ja nääntyneenä palaan sinun elämänlähteellesi.

Loppurukous

Kaikkivaltias Jumala, uudista kirkossasi se henki, jolla täytit pyhän piispa Augustinuksen, niin että me hänen laillaan etsisimme sinua, kaiken viisauden ja rakkauden lähde. Tätä pyydämme - -